

27 OKTOBER 2020

HET STERPREDICAAT IN DE NEDERLANDSE PAARDENSPORT EN SPORTPAARDENFOKKERIJ

AFSTUDEERWERKSTUK

Auteur:	Katia de Heer
Opleiding:	Hippische bedrijfskunde
Plaats en datum:	Dronten, 27 oktober 2020
Hogeschool:	Aeres Hogeschool Dronten
Afstudeerdocent:	Toine van Westing

“Wat is de meerwaarde van het predicaat ‘ster’ in de paardensport en sportpaardenfokkerij in Nederland?”

Afstudeerwerkstuk

DISCLAIMER

Dit rapport is gemaakt door een student van Aeres Hogeschool als onderdeel van zijn/haar opleiding. Het is géén officiële publicatie van Aeres Hogeschool. Dit rapport geeft niet de visie of mening van Aeres Hogeschool weer. Aeres Hogeschool aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor enige schade voortvloeiend uit het gebruik van de inhoud van dit rapport.

Naam: Katia de Heer

E-mail: katiadeheer@hotmail.com

Datum: 27 oktober 2020

Opleiding: Hippische Bedrijfskunde

Klas: 4BPa

School: Aeres Hogeschool Dronten

Begeleider: Toine van Westing

Functie: docent Aeres Hogeschool Dronten

Voorwoord

Voor u ligt het vooronderzoek van mijn afstudeerwerkstuk over de meerwaarde van het sterpredicaat in de paardensport en sportpaardenfokkerij.

Dit onderzoek is tot stand gekomen in samenwerking met Ronald Fünke Kupper, voormalig voorzitter van het bestuur van het Nederlands Rijpaarden en Pony Stamboek (NRPS) en bestuurder van de Koepel Fokkerij. Hij signaleerde een terugloop in de deelname aan de provinciale keuringen en hieruit kwam de vraag wat de oorzaak hiervoor was. Na enige verdieping in dit onderwerp bleek dat de meerwaarde van het sterpredicaat onduidelijk is. Om deze reden zal dit afstudeerwerkstuk hierop ingaan.

De doelgroep van dit onderzoek zijn de paardenfokkers en -sporters in Nederland die fokken of actief zijn op het hogere niveau (Z of hoger) in de paardensport.

Graag wil ik Ronald Fünke Kupper bedanken voor de hulp en begeleiding tijdens dit traject vanuit zijn functie. Daarnaast wil ik ook Toine van Westing bedanken voor zijn begeleiding vanuit Aeres Hogeschool Dronten.

Katia de Heer
Dronten, 27 oktober 2020

Inhoudsopgave

Samenvatting – Nederlands	5
Summary – English	6
1. Inleiding	7
1.2. <i>Fokken</i>	9
1.2.1. <i>Fokkerij</i>	9
1.2.2. <i>Selectief fokken</i>	10
1.2.3. <i>Melkveefokkerij</i>	11
1.2.5. <i>Invloeden op de fokkerij van paarden</i>	13
1.2.6. <i>Type paardenhouders</i>	14
1.2.7. <i>Predicaten</i>	14
1.3. <i>Hoofdvraag en deelvragen</i>	15
1.4. <i>Doelstelling</i>	15
2. Aanpak: materiaal en methode	16
2.2. <i>Deskresearch</i>	16
2.3. <i>Diepte-interviews</i>	16
2.4. <i>Enquêtes</i>	17
3. Resultaten	19
3.1. <i>Algemeen en achtergrond</i>	20
3.2. <i>Welk verband zit er tussen het predicaat 'ster' dat een merrie op haar naam heeft staan en de sportresultaten die zij behaald heeft?</i>	24
3.3. <i>Op welke wijze is het sterpredicaat van belang voor fokkers?</i>	29
3.4. <i>Op welke wijze is het sterpredicaat van belang voor paardensporters?</i>	34
4. Discussie	38
4.1. <i>Onderzoeksmethode</i>	38
4.2. <i>Resultaten en verwerking</i>	38
4.3. <i>Vergelijking met literatuur uit vooronderzoek</i>	39
5. Conclusies en aanbevelingen	40
5.1. <i>Conclusie</i>	40
Deelvraag 1: 'Welk verband zit er tussen het predicaat 'ster' dat een merrie op haar naam heeft staan en de sportresultaten die zij behaald heeft?'	40
Deelvraag 2: 'Op welke wijze is het sterpredicaat van belang voor de sportpaardenfokkers?'	40
Deelvraag 3: 'Op welke wijze is het sterpredicaat van belang voor de paardensporters?'	41
Hoofdvraag: 'Wat is de meerwaarde van het predicaat 'ster' in de paardensport en sportpaardenfokkerij in Nederland?'	41
5.2. <i>Aanbevelingen</i>	42
6. Bronnenlijst	43

7. Bijlagen	45
<i>Bijlage I – Opzet diepte-interview</i>	<i>45</i>
<i>Bijlage II – Uitwerking interviews.....</i>	<i>46</i>
<i>Bijlage III – De enquête</i>	<i>50</i>
<i>Bijlage IV – Data deelvraag 1, overzicht gegevens van merries met en zonder sterpredicaat met de bijbehorende sportresultaten.....</i>	<i>56</i>
<i>Bijlage V – Antwoorden toelichting op vraag: 'Op een schaal van 1 tot 10, hoeveel meerwaarde heeft het sterpredicaat volgens u voor de sportpaardenfokkerij?'</i>	<i>65</i>
<i>Bijlage VI – Uitwerking antwoorden toelichting op vraag: 'Heeft u als fokker belang bij het sterpredicaat?' onderverdeeld in springpaarden- en dressuurpaardenfokkers.....</i>	<i>67</i>
<i>Bijlage VII – Uitwerking toelichtingen op vraag: "Op een schaal van 1 tot 10, hoeveel meerwaarde heeft het sterpredicaat volgens u voor de paardensport?"</i>	<i>68</i>

Samenvatting – Nederlands

Vanaf het moment dat de functie van het paard veranderde is ook het fokdoel van het paard hierin meegegaan om zo een gezond en goed sportpaard te kunnen fokken. Aan de hand van deze ontwikkeling is er een predicaatstelsel opgezet dat voornamelijk in de Nederlandse fokkerij gebruikt wordt. Omdat dit predicaatstelsel al langere tijd gebruikt wordt, kan het zo zijn dat predicaten niet meer passen bij de hedendaagse fokkerij. Voor Nederlandse stamboeken is het dan ook moeilijk om een goed beeld te krijgen van de meerwaarde die dit predicaat (nog) heeft.

Om deze reden is het onderzoek uitgevoerd met als hoofdvraag: 'Wat is de meerwaarde van het predicaat 'ster' in de paardensport en sportpaardenfokkerij in Nederland?'.

Doormiddel van vooronderzoek en het afnemen van vier interviews met twee sportpaardenfokkers en twee paardensporters is er een beeld ontstaan van het belang dat zij hebben bij dit predicaat en de meerwaarde hiervan. Met behulp van deze informatie is er een enquête opgesteld en verspreid onder de sportpaardenfokkers en paardensporters in Nederland.

Uit onderzoek is gebleken dat er een verschil zit in het verband tussen de sportprestaties van een merrie met en zonder het sterpredicaat. Onder de merries actief in de springsport is er geen duidelijk verband te vinden, terwijl de stermerries actief in de dressuursport met een klein verschil beter presteren dan de stamboekmerries actief in de dressuursport. Wanneer het belang van de fokkers van spring- en dressuurpaarden bij het sterpredicaat met elkaar vergeleken worden is hetzelfde verschil te zien. Fokkers van springpaarden hebben weinig tot geen belang bij dit predicaat en hechten hier ook geen tot weinig meerwaarde aan in euro's. De fokkers van dressuurpaarden hebben hier echter meer belang bij en zijn dan ook bereid om meer te investeren in een merrie die het sterpredicaat op haar naam heeft staan, mits dit de basis is van predicaten als 'Keur' en 'Elite' en in combinatie is met het sportpredicaat of sportprestaties op het hogere niveau (Z of hoger). Als laatst geven de ruiters aan weinig tot geen belang te hebben bij het sterpredicaat, maar weer hetzelfde verschil is te zien tussen de spring- en dressuurruiters. Springruiters geven aan weinig tot geen meerwaarde in euro's te hechten aan een merrie met het sterpredicaat daar waar dressuurruiters dit wel hechten, mits dit de basis is van predicaten als 'Keur' en 'Elite' en in combinatie is met het sportpredicaat of sportprestaties op het hogere niveau (Z of hoger). Opvallend is dat zowel in de fokkerij als in de sport de sportprestaties en/of de aanleg voor de sport belangrijker zijn dan predicaten die niet gerelateerd zijn aan de sport.

Er zijn dus verschillen te zien tussen de dressuursport en -fokkerij en springsport en -fokkerij. In de dressuursport is er een duidelijker verband te zien tussen het sterpredicaat en de sportprestaties dan in de springsport en hebben dressuurruiters en -fokkers gemiddeld meer belang bij het sterpredicaat dan de springruiters en -fokkers. Concluderend kan dus gesteld worden dat het sterpredicaat wel meerwaarde biedt binnen de dressuursport en -fokkerij maar weinig tot niet binnen de springsport en -fokkerij en sportresultaten en de aanleg voor de sport belangrijker zijn.

De aanbeveling voor sportpaardenstamboeken is om voor nu geen veranderingen aan te brengen aan het huidige sterpredicaat en dit zeker niet af te schaffen. Wel is het van belang om de focus meer op de sport te leggen binnen het predicaatstelsel en de algehele fokkerij.

Summary – English

From the moment the function of the horse changed, the breeding goal of the horse went along with it in order to breed a healthy and good sport horse. Based on this development a predicate system has been set up that is mainly used in Dutch breeding. Because this predicate system has been used for a long time, it is possible that predicates no longer fit in today's breeding. For Dutch studbooks it is therefore difficult to get a good picture of the added value that this predicate (still) has.

For this reason, the research was conducted with the main question: 'What is the added value of the predicate 'Ster' in equestrian sports and sport horse breeding in the Netherlands?

By means of preliminary research and conducting four interviews with two sport horse breeders and two equestrian athletes, a picture emerged of the interest they have in this predicate and its added value. With the help of this information, a survey was drawn up and distributed among the sport horse breeders and equestrian athletes in the Netherlands.

Research has shown that there is a difference in the connection between the sport performance of a mare with and without the predicate 'Ster'. Among mares active in showjumping there is no clear connection, while mares with the predicate 'Ster' active in dressage perform better with a small difference than studbook mares active in dressage. When comparing the importance of the breeders of showjumping and dressage horses in the predicate 'Ster', the same difference can be seen. Breeders of showjumping horses have little to no interest in this predicate and also attach little or no added value to it in euros. However, breeders of dressage horses have more interest in this and are therefore willing to invest more in a mare that has the predicate 'Ster' to her name, but only if this is the basis of predicates such as 'Keur' and 'Elite' and is in combination with the sport predicate or sport performance at the higher level (Z or higher). At last, the riders indicate to have little or no interest in the predicate 'Ster', but again the same difference can be seen between the jumping and dressage riders. Showjumpers indicate that they attach little or no added value in euros to a mare with the predicate 'Ster' where dressage riders do, provided that this is the basis of predicates such as 'Keur' and 'Elite' and in combination with the sport predicate or sport performance at the higher level (Z or higher). It is remarkable that in both breeding and sport, sports performances and/or aptitude for the sport are more important than predicates that are not related to the sport.

Thus, differences can be seen between dressage sport and breeding and jumping sport and breeding. In the dressage sport there is a clearer connection between the predicate 'Ster' and the sport performance than in the show jumping sport. Besides that, dressage riders and breeders on average have more interest in the predicate 'Ster' than the jumping riders and breeders. In conclusion it can be said that the predicate 'Ster' does offer added value within dressage sport and breeding, but little or no within jumping sport and breeding and sports results and the aptitude for the sport are more important.

The recommendation for sport horse studbooks is not to make any changes to the current predicate 'Ster' for the time being and certainly not to abolish it. However, it is important to focus more on the sport within the predicate system and overall breeding.

1. Inleiding

Het paard bestaat al zeker 60 miljoen jaar en heeft gedurende miljoenen jaren enorme veranderingen ondergaan die het paard maken tot wat het vandaag is. Van de primitieve paarden van vroeger tot de topsporters van vandaag. Ongeveer 6000 jaar geleden is men begonnen met het domesticeren van paarden, dit heeft gezorgd voor de overgang van wild paard naar de staat van huisdier. (Teunissen, 2010)

Door de domesticatie konden paarden namelijk gebruikt worden als vervoersmiddel, waardoor men zich sneller kon verplaatsen, en later heeft het paard ook een grote rol gespeeld in oorlogen, in de landbouw als trekdier en in de industriële revolutie. Sinds de opkomst van de tractor en de auto wordt het paard steeds minder als trek- en lastdier gebruikt. Hierdoor is de functie van het paard veranderd en wordt het paard gebruikt als gezelschapsdier en voor show, sport en recreatie, maar daarnaast worden paarden ook ingezet bij verschillende beroepen en als therapie.

De omstandigheden waarin paarden zijn hierdoor ook sterk veranderd, maar de natuurlijke behoeften van een paard zijn wel vrijwel gelijk gebleven. In essentie heeft het sportpaard dus nog steeds dezelfde behoeften als het oerpaard. Voorzien in de natuurlijke behoeften is van belang om het welzijn en de gezondheid van paarden in stand te houden. (Teunen, 2009)

Toen mensen paarden gingen houden, ging het principe van natuurlijke selectie over in menselijke selectie, het begin van fokken. Mede hierdoor is de onderverdeling in verschillende rassen ontstaan. Fokkerij is het van generatie op generatie in stand houden en zo mogelijk verbeteren van een populatie door het gericht kiezen en combineren van de ouderdieren, waarbij zo goed mogelijk voldaan wordt aan de (toekomstige) eisen van de houder/fokker.

Wanneer het gewenst is een populatie dieren te verbeteren is er een fokprogramma nodig. Een fokprogramma bestaat uit zeven stappen.

Stap 1: het bepalen van het gebruiksdoel; waarvoor wordt het dier gebruikt en welke kenmerken zijn hiervoor van belang.

Stap 2: het beschrijven van het fokdoel; een beschrijving van het gewenste dier. Hierbij komt dat duidelijk moet zijn welke kenmerken bijgehouden moeten worden om het fokdoel te bereiken.

Stap 3: verzamelen van informatie, zoals de fenotypes, relaties en genotypes.

Stap 4: het bepalen van de fokwaarden, deze geven een goed inzicht in de genetische aanleg van een paard.

Stap 5: selecteren van ouderdieren; er zal er een passende combinatie gemaakt worden tussen een hengst en een merrie. Bij deze keuze moet er gelet worden op dat de negatieve punten van de ene ouder gecompenseerd worden door de andere.

Stap 6: verspreiding van genetische vooruitgang; de structuur bepalen van het fokprogramma en het kruisen.

Stap 7: evaluatie; hier wordt beoordeeld of het gevoerde beleid tot het gewenste resultaat heeft geleid. Op basis hiervan kan het fokprogramma zo nodig aangepast worden waardoor er geselecteerd kan gaan worden op andere kenmerken, maar ook het fokdoel kan gewijzigd worden. Het fokdoel kan ook gewijzigd worden omdat het gebruiksdoel van het ras veranderd.

Binnen de fokkerij is het van belang dat de selectie van ouderdieren zorgvuldig gebeurt om zo de raszuiverheid en de verbetering van de raskenmerken in stand te houden. Voor de keuze voor een bepaalde merrie is er sprake van indirecte selectie, namelijk door middel van een premie en predicaatstelsel. De predicaatstelsels zijn gebaseerd op de kwaliteit van de merrie of van haar nakomelingen. Door de verschillende stamboeken worden keuringen georganiseerd voor merries, veulens en ruïnen, hier worden vergelijkingen gemaakt tussen de paarden van verschillende eigenaren. Door het uitreiken van predicaatstelsels aan de beste

merries kunnen eigenaren nagaan hoe ver zij zijn in het nastreven van het fokdoel. (de Weerd & Oldenboek, 2010)

Voorgaande onderzoeken hebben bewezen dat er wel degelijk een verband zit tussen verschillende uiterlijke kenmerken en de prestaties die deze paarden kunnen leveren. Zo is de hoofdhouwing tot aan de nek van belang. Een brede keelgreep is bij renpaarden, standarddravers en kwartierpaarden altijd als belangrijk beschouwd, omdat het de ademhaling zou vergemakkelijken. Bij dressuurpaarden wordt een grote afstand tussen de vleugel van de atlas (eerste halswervel) en de achterste rand van de onderkaak door ruiters als belangrijk beschouwd. In een studie naar verschillen tussen elite-dressuurpaarden, elite-springpaarden en 'gewone' paarden is gebleken dat zowel de dressuurpaarden als de springpaarden op dit gebied aanzienlijk breder zijn dan andere paarden. Daarnaast de schofthoogte is in verschillende studies gekoppeld aan springprestaties (Neisser, 1976; Langlois et al., 1978). Müller en Schwark (1979) vonden dat springpaarden op de schoft groter waren dan dressuurpaarden. Hoewel er een positieve correlatie bestaat tussen schofthoogte en springprestaties tot een bepaalde grens (ongeveer 172 cm), moet men niet vergeten dat er een grote variatie is onder de topspringpaarden. (Back & Clayton, 2013). Deze uiterlijke kenmerken zijn onderdeel van het huidige predicaatsstelsel in Nederland.

Het huidige predicaatsstelsel binnen de sportpaardenfokkerij staat momenteel ter discussie, zo wordt er gezegd dat het predicaatsstelsel geheel afgeschaft moet worden, of dat er juist een nieuw predicaat ontwikkeld moet gaan worden. (Schip, 2012) Hierbij komt de vraag; zijn predicaatsnamen nog wel van belang binnen de sportpaardenfokkerij en wat is het belang bij het behalen van het sterpredicaat? Ook is er een verschil in belang bij, tot in hoeverre is een merrie met het predicaat 'ster' "beter" voor in de paardensport dan een merrie die geen predicaatsnamen op haar naam heeft staan? Daarnaast is tijdens de fokkersconferentie georganiseerd door het KWPN de vraag naar voren gekomen over een meer sport gerelateerd predicaat. Dit predicaat zou dan gebaseerd zijn op prestaties in de sport in plaats van op uiterlijke kenmerken.

Dit zijn allemaal vragen die spelen binnen zowel de paarden- als ponystamboeken en zo ook de aanleiding zijn voor dit onderzoek naar het verband tussen de prestaties in de sport en het sterpredicaat in Nederland.

In mijn stage bij Veulenvoeding Prinsjesdag kreeg ik te maken met merries en veulens uit de beste moederlijnen. Hierin viel mij op dat voornamelijk de fokkers erg veel waarde hechten aan de predicaatsnamen van een fokmerrie, maar daar tegenover zijn de kopers vaak meer geïnteresseerd in de prestaties die voorkomen in de moederlijn. Hierin zag ik een groot verschil en vroeg mij hierdoor af of er een verband zit tussen deze twee dingen en dan in het specifiek het sterpredicaat omdat dit niet direct in verband staat met de prestaties die een merrie op haar naam heeft staan. Om deze reden ben ik persoonlijk geïnteresseerd geraakt in het uitvoeren van dit onderzoek.

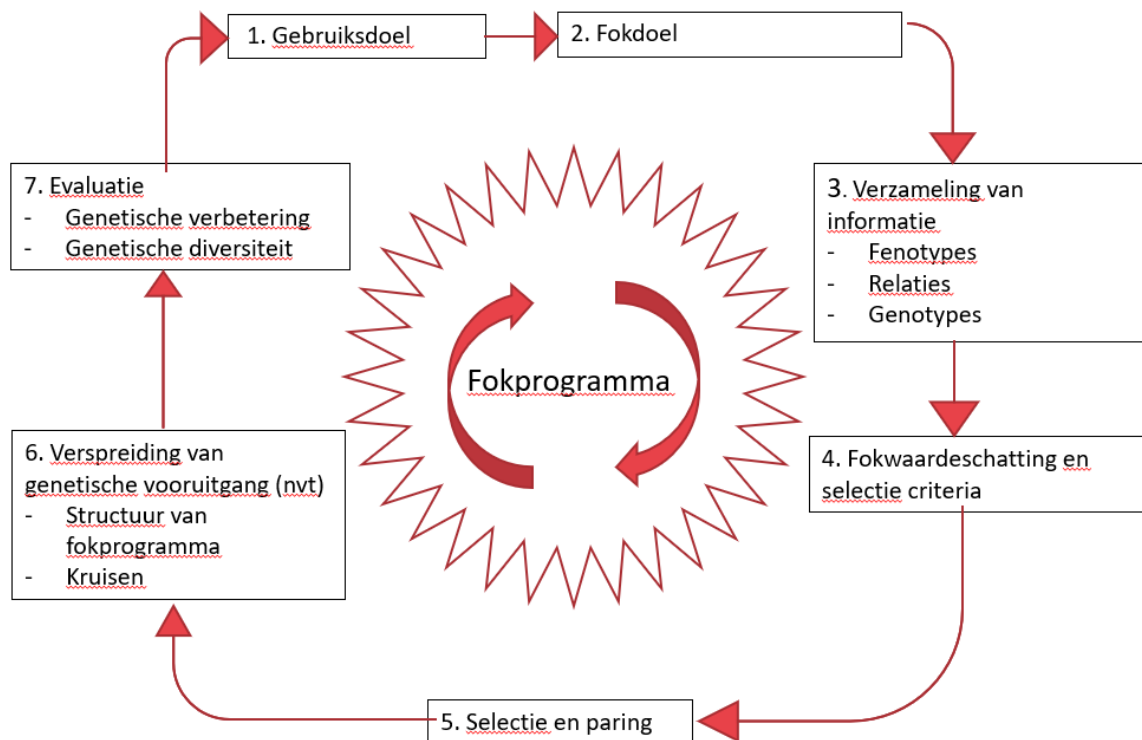
Wanneer uit dit onderzoek meer informatie komt over het verband tussen de sportprestaties en het sterpredicaat kunnen stamboeken hierop inspelen en eventueel het predicaatsstelsel aanpassen.

1.2. Fokken

Omdat er in de paardensector nog weinig bekend is over de invloed van deze predikaten zal de sector vergeleken worden met die van de melkveefokkerij. In de melkveefokkerij is er namelijk al onderzoek gedaan naar verschillende uiterlijke kenmerken en welke invloed zij hebben op de levensproductie van een koe. Andere aspecten die ook meewegen in deze keuze zijn de trends en ontwikkelingen binnen de sector, het soort paardenhouder en het huidige predikatenstelsel.

1.2.1. Fokkerij

De mensheid begon 250 jaar geleden met het creëren van rassen waarbij gebruik werd gemaakt van kunstmatige selectie. Tegenwoordig is het fokken van hoogproductieve boerderijdieren, zoals koeien, in handen van multinationale ondernemingen die veel geld investeren in fokprogramma's waarin moderne technieken toegepast worden. Het fokken van schapen, geiten, paarden en gezelschapsdieren zoals de hond is gebaseerd op een samenwerking van individuele fokkers in een stamboek of rasvereniging. Het fokken van dieren is gericht op de verbetering van de dieren door het veranderen van de genetische aanleg voor belangrijke eigenschappen. Deze belangrijke eigenschappen worden bepaald door de eisen en wensen van de samenleving, welke door de jaren heen kunnen veranderen. Voor de fokkerij wordt gebruik gemaakt van een fokprogramma, elke generatie begint hierbinnen met het formuleren van het fokdoel en eindigt met het kritisch beoordelen van de resultaten die in deze generatie behaald zijn. Evaluatie kan ervoor zorgen dat het fokdoel heroverwogen wordt voor de volgende generatie. Dit is te zien in onderstaande figuur, waar het fokprogramma in een cirkelvormige activiteit wordt weergegeven.

Figuur 1 – Fokprogramma

In de fokkerij zijn de volgende punten erg belangrijk:

1. De erfelijkheid van een eigenschap, het is van belang dat de eigenschap erfelijk is om gebruikt te worden in een selectief fokprogramma. Dit is van belang omdat de erfelijkheid van deze kenmerken de kans vergroot dat de prestatie van de nakomeling zal lijken op die van de ouders en deze zo het gemiddelde van de volgende generatie hoger ligt dan dat van de huidige generatie.
2. Het verschil in genetische achtergronden van dieren, anders is selectie niet mogelijk. Wanneer de genetische achtergronden van de ouders niet verschillen zal er weinig tot geen verbetering optreden in de nieuwe generatie ten opzichte van de huidige generatie.
3. De selectie- of fokrichting wordt bepaald door mensen en mensen beslissen uiteindelijk met welke dieren gefokt wordt om een nieuwe generatie te produceren.
4. De beoordeling van het succes van een fokprogramma kan beoordeeld worden door te kijken naar het verschil in fenotype, dat wat je observeert of meet bij een dier voor een bepaald kenmerk, van de ene generatie naar de volgende.
5. Het succes van fokken kan worden gemeten als het cumulatieve resultaat van meerdere generaties selectief fokken

Zoals eerder benoemd bestond de fokkerij tot 250 jaar geleden nog niet echt, er werden wel dieren gepaard met andere dieren, maar er was nog geen systematische manier om dieren te selecteren voor reproductie gebaseerd op vooraf bepaalde kenmerken die vast stonden en door de tijd heen niet veranderen. Geleidelijk aan kwam de selectieve manier van fokken zich te verspreiden onder de mensen. Met het toenemende aantal generaties van selectief fokken werd het steeds lastiger om de familierelaties tussen dieren te herinneren, wat de rede was om de stambomen op papier uit te gaan schrijven. Met de komst van deze stambomen op papier uit te schrijven, werd ook het eerste stamboek opgericht. Dit was het stamboek voor volbloedpaarden. Dit boek bevatte niet alleen de stamboeken van deze volbloeden, maar hier stond ook in vermeld welke paarden belangrijke races hadden gewonnen. Na 1900 werd het fokken door middel van stamboeken redelijk standaard. Door het oprichten van stamboeken zijn er verschillende rassen ontstaan. Een ras is een groep dieren van een bepaald diersoort, de grootste groep dieren die met elkaar paren en vruchtbare nakomelingen kan produceren, dat door generaties selectief fokken uniform is geworden in prestatie, uiterlijk en selectie geschiedenis.

In 1953 ontdekten Watson en Crick de dubbele helix structuur achter DNA en dat dit de drager was van de erfelijke aanleg. Tijdens het onderzoeken van DNA kunnen genetische markers, een soort 'vlag' op een genoom, gebruikt worden om dieren te vergelijken op genetische aanleg.

Varkens, paarden en rundveestamboeken organiseerden keuringen waar eigenaren vaderdieren heen brachten om beoordeeld te worden op uiterlijk en waar eigenaren van vrouwelijke dieren ze konden zien voordat zij een vaderdier kozen om mee te fokken. Einde jaren 60 stopte de varkensfokkers als eerste met deze keuringen waarna de rundveefokkers in de jaren 70 volgden. De belangrijkste redenen voor het stoppen met deze keuringen waren het mogelijke besmettingsgevaar en het feit dat productiegegevens belangrijker werden dan het uiterlijk van de dieren.

1.2.2. Selectief fokken

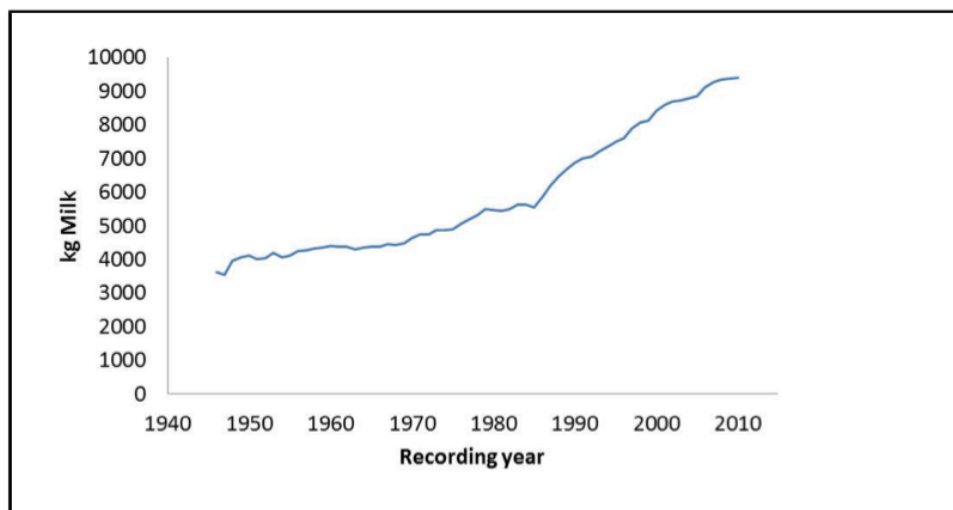
Er wordt al 250 jaar gebruik gemaakt van het selectief fokken en in deze tijd is er dan ook veel bereikt. Dit is het beste te zien in de hondenfokkerij. Het selectief fokken heeft hier gezorgd voor een grote variatie in hondenrassen zoals; de Ierse Wolfshond (>71 cm), zware honden zoals de Bardoel (50-80kg), kleine honden zoals de Chihuahua (20 cm) en snelle honden zoals de Greyhound (17,5 m/sec) en veel meer andere rassen die uniek zijn in hun prestatie, uiterlijk of functie. (Oldenbroek & Waaij, 2015)

In 1982 vond de evaluatie plaats waarin de populatie paarden in Europa veranderde van trekpaarden naar recreatiepaarden. In deze tijd was de generatie-interval, het verschil in leeftijd tussen de ouderdieren en nakomelingen (R. van der Linde, NRS, 2003), een belangrijke handicap welke alleen wordt overwonnen in het geval van rassen waar een hoge selectie intensiteit kan worden geparameteerd omdat alle dieren een prestatietest moeten afleggen. Daartegenover staat de boer, de boer maakte in deze tijd meestal geen gebruik van moderne foktechnieken, maar van kruisingen die eerder tot zichtbare resultaten geleid hebben. (B. Langlois, 1982)

De genetische verbetering van generatie op generatie binnen een ras is afhankelijk van de techniek die wordt gebruikt om fokdieren te selecteren. Vooral de introductie van kunstmatige inseminatie heeft een grote hoeveelheid nakomelingen per vader mogelijk gemaakt. Op deze manier hoeft er maar een klein aantal goede vaderdieren geselecteerd te worden, zonder dat de populatie in aantallen terugloopt. Ook embryotransplantatie (ET) of het bevruchten van de eicel buiten het moederdier hebben het mogelijk gemaakt om een groter aantal nakomelingen te krijgen van excellente moederdieren. (Oldenbroek & Waaij, 2015)

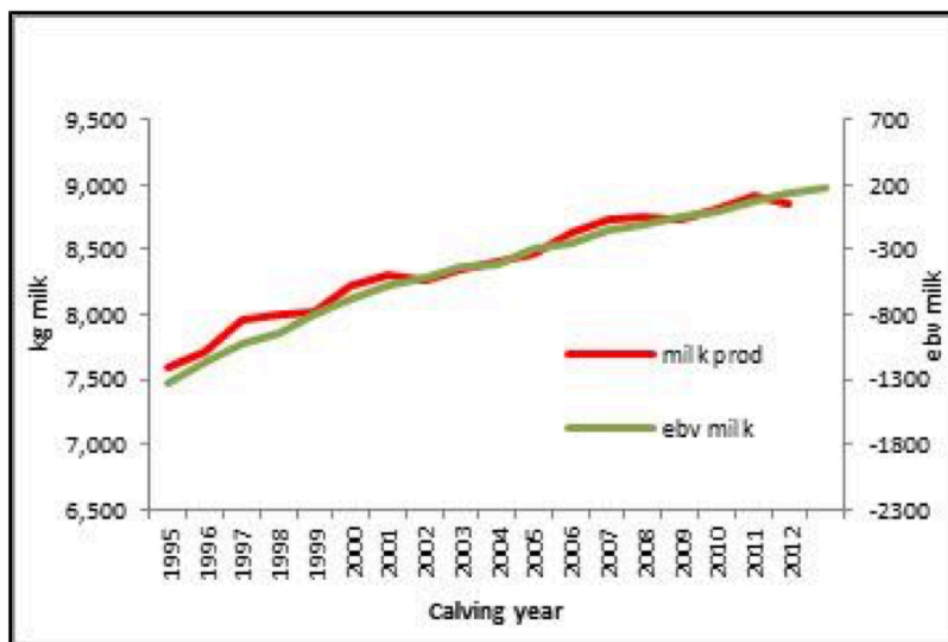
1.2.3. Melkveefokkerij

Binnen de melkveefokkerij heeft selectief fokken bijgedragen op een verhoging van de melkproductie. In figuur 2 is te zien hoe de melkproductie is gestegen in de periode van 1945 tot 2010 in Nederland. De toename tot de jaren 70 verliep een stuk minder snel dan vanaf 1990, het gebruik van KI is een van de belangrijkste redenen hiervoor. Door KI werd het namelijk mogelijk om sterkere stieren te selecteren. Andere redenen hiervoor zijn de introductie van technieken die de fokwaarde nauwkeuriger kunnen schatten, automatisch melken, een stalconcept waarin dieren vrij rondlopen in plaats van vastgebonden staan en een betere kwaliteit voedsel.

Figuur 2 - Fenotypische trend melkproductie zwartbonte melkkoeien (Wageningen UR Livestock Research, 2014)

In figuur 3 is een vergelijking te zien tussen de fenotypische en de genotypische trend in de periode van 1995 tot 2013. In deze grafiek is te zien dat de toename in fenotypische melkproductie bijna gelijk is aan de geschatte toename in genetische aanleg. Hierover kan dus eigenlijk gezegd worden dat de systematische veranderingen in de omgeving van koeien dezelfde invloed hebben op alle koeien.

Figuur 3 - Vergelijking tussen fenotypische trend (rood) en genotypische trend (groen) voor zwartbonte melkkoeien in Nederland (Wageningen UR Livestock Research, 2014)

Binnen de fokkerij van melkkoeien wordt rekening gehouden met verschillende kenmerken. De belangrijkste twee kenmerken zijn de melkproductiekenmerken en het exterieur. Daarnaast wordt gekeken naar de melksnelheid, het karakter, het geboorte- en afkalfgemak, levensvatbaarheid en kalvervitaliteit, vruchtbaarheid, ureum en klauwgezondheid. (Wageningen UR Livestock Research, 2014)

Binnen de melkveefokkerij zijn er verschillende onderzoeken uitgevoerd over het stimuleren van de melkproductie.

1.2.4. De paardensector

Het onderzoek heeft betrekking op de verschillende soorten paardenhouders en de verschillende gebruiksdoelen van een paard in Nederland en daarmee dus op de gehele paardensector. In deze paragraaf zal er een beeld gegeven worden van de sector.

De maatschappij is in beweging en een deel van de paardensector beweegt hierin mee. De paardensport en de wereld daaromheen kent vele tradities en wijkt hier ook niet graag van af. Het vasthouden aan deze tradities lijkt het tegenovergestelde te zijn van vernieuwing, maar dit hoeft niet zo te zijn. Merendeel van de ondernemers binnen de paardensector heeft namelijk wel de wil om te innoveren en mee te gaan in deze beweging. De paardensport en alle facetten hieromheen moeten veranderen omdat de omstandigheden veranderen. De wereld waarin we de paardensport beoefenen en de mensen die de paardensport beoefenen veranderen. (Hal, De Hippische Monitor, 2018)

Daarnaast komen er in de Hippische Monitor 2018 ook nog een aantal trends naar voren die binnen de hippische sector spelen. De hippische monitor is een rapport waarin de resultaten van verschillende onderzoeken, uitgevoerd door de HAS Hogeschool in samenwerking met het Trendpaneel Paard, worden gebundeld. Een belangrijke trend die momenteel in Nederland speelt is de social media. De paardensport heeft de afgelopen jaren in toenemende mate meer media-aandacht gekregen. Niet alleen qua sportprestaties maar ook de veranderende opvattingen over het bestaansrecht van de sport. Maatschappelijk draagvlak wordt sterk beïnvloed door de (social) media.

Met het groeiende economische belang en het vermarkten van de sport, groeit de aandacht voor de paardenwereld. Net als bij andere diergerelateerde sectoren worden er

vraagtekens gesteld bij de motieven van de paardensporters, de culturele relevantie en transparantie. De hippische sector is nog erg intern gericht waardoor er niet altijd even goed gelet wordt op de wereld buiten de paardensector. Hierdoor escaleren thema's gemakkelijker en vermindert het draagvlak. Mede door de social media is het gemakkelijk voor deze buitenwereld om kritiek te leveren waardoor de sector in een negatief daglicht komt te staan. (Hal, Hippische monitor 2019, 2019)

De paardenhouderij bestaat uit 4 deelsegmenten, namelijk: de fokkerij, sport en recreatie, handel en slacht. Voor dit onderzoek zal het segment slacht buiten beschouwing blijven omdat het predicaatsstelsel hier geen invloed op heeft. Binnen de fokkerij van sportpaarden behoort deelname aan de keuringen en het behalen van predicaats tot een van de tradities die de paardensector kent. Zo is het wenselijk dat een fokmerrie een mooie lijst aan predicaats op haar naam heeft staan. (Rijksen & Visser-Riedstra, 2005). De invloed op de sport en recreatie zal in dit onderzoek onderzocht worden.

1.2.5. Invloeden op de fokkerij van paarden

In 2015 is er een onderzoek uitgevoerd naar de effecten van het specialiseren op verschillende genetische parameters voor een stamboek. In dit onderzoek is gekeken naar de verschillen in eigenschappen tussen springpaarden en dressuurpaarden en welke factoren van invloed zijn op de kansen om te kunnen presteren op topniveau. Een van de factoren is een goede voorbereiding en training naar dit niveau toe, dit betekent dat er vanaf het begin af aan gefocust wordt op één van de twee disciplines om hier het maximale uit te kunnen halen. Om aan deze eisen op hoog wedstrijd niveau te voldoen, zijn individuele fokkers begonnen zich te concentreren op het fokken van paarden voor een van de twee disciplines.

Binnen de Nederlandse fokkerij richten stamboeken zich meer op de selectie van de hengsten, terwijl de selectiebeslissingen op merries meestal door de fokkers worden genomen. Zo wordt er veelal gebruik gemaakt van een meertraps selectieproces om hengsten te selecteren. De eerste fase van de hengstenselectie is de ingangskeuring en de eerste keuring waarbij de hengsten worden beoordeeld op exterieur, beweging en vrij springen. De beste paarden worden geselecteerd om deel te nemen aan het hengstenonderzoek en de hengsten die vervolgens in het verrichtingsonderzoek goedgekeurd worden, mogen fokken. De laatste selectie vindt plaats op het moment dat er nakomelingen zijn van deze hengst waarbij gekeken wordt naar de factoren die deze hengst dus vererft. (Van Arendonk, 2015)

In het verlengde van dit onderzoek ligt het onderzoek naar de relatie tussen mens en paard tijdens werken met en het fokken van paarden. Zo blijkt dat ongeacht in welke discipline een paard actief is de positieve interactie tussen mens en paard meerdere gunstige effecten hebben. Zo heeft dit een positieve invloed op het welzijn van de paarden en de prestaties die zij kunnen leveren, maar tegelijkertijd stimuleert dit ook de efficiëntie en veiligheid van de mensen die met deze paarden werken. Zo blijkt dat wanneer de trainings- en managementprocedures herhaaldelijk onaangenaam zijn voor het paard er geen duidelijke associatie meer is tussen het eigen gedrag en het resultaat en er een storing plaats kan vinden in het toekomstige leerproces en dus het prestatieniveau. Hierbij komt ook het welzijn van het paard in gevaar. (Borda, 2016)

1.2.6. Type paardenhouders

Het belang van de predicaten zal verschillen per type paardenhouder en het gebruiksdoel van het paard. Daarom is er binnen dit onderzoek onderscheid te maken in twee type paardenhouders die beide andere belangen en eigenschappen kunnen hebben. Zo heeft een fokker namelijk andere belangen dan iemand die de paardensport beoefent.

In dit onderzoek wordt onderscheid gemaakt in de volgende groepen paardenhouders:

- Fokkers → paardenhouders die zich bezighouden met het fokken van sportpaarden.
- Paardensporters → beoefenaars van de topsport.

Mijn verwachting is dat er een verschil zit in de behoeften van de verschillende soorten paardenhouders. Zo denk ik dat fokkers veelal vasthouden aan oude tradities en daarmee veel waarde hechten aan een goede fokmerrie met verschillende predicaten op haar naam. Daar waar paardensporters meer waarde hechten aan de prestaties in de sport van de voorouders van het paard en welke prestaties het paard zelf al geleverd heeft.

1.2.7. Predicaten

Hoe paarden verschillende predicaten kunnen verdienen en aan welke eisen zij hiervoor moeten voldoen is bekend. Zo krijgt een merrie bij het KWPN (Koninklijk Warmbloed Paard Nederland) het predicaat 'ster' wanneer zij een stokmaat heeft van boven de 1.60 meter, een exterieur van boven de 70 punten en voor de beweging, stap, draf en galop, 75 punten of meer scoort of het sportpredicaat bezit. Voor springpaarden geldt dat zij voor de beweging, stap en draf, 60 punten of meer moeten behalen en daarbij nog voor de galop, reflexen, techniek en vermogen 75 punten of meer moeten scoren of het sportpredicaat springen in het bezit hebben. Bij het NRPS (Nederlands Rijpaarden en Pony Stamboek) moet een merrie een score hebben van 70 punten of meer per onderdeel op de bovenbalk (beweging en exterieur). Ook is bekend dat fokkers vanuit traditie graag fokken met merries uit predicaatrijke stammen die zelf ook verschillende predicaten op haar naam heeft staan.

Maar welke meerwaarde het 'ster' predicaat daadwerkelijk heeft op de prestaties in de paardensport en de fokkerij voor de paardensport is niet bekend. Binnen de paardensport zijn verschillende soorten paardenhouders te onderscheiden die ieder weer een ander belang hebben. Maar welke overwegingen zij maken bij bijvoorbeeld het kopen van een paard met het 'ster' predicaat of het naar de keuring gaan met een merrie voor het behalen van dit predicaat is niet bekend. Daarom zal daar in dit afstudeerwerkstuk onderzoek naar gedaan worden.

Het handelingsvraagstuk of probleem is dus de onwetendheid over de meerwaarde van het sterpredicaat in de paardensport en de sportpaardenfokkerij. Het probleem is dan voor de paardenstamboeken en de paardenfokkers in Nederland dat zij onvoldoende weten over de meerwaarde van dit sterpredicaat.

In het kort vormt dus het tekort in kennis over de meerwaarde van het predicaat 'ster' voor Nederlandse paardenstamboeken de knowledge gap.

Nederland is niet het enige land dat sportpaarden fokt en werkt met een soort predicaatstelsel. Dit onderzoek wordt echter alleen uitgevoerd in Nederland. Dit om de uitvoerbaarheid van het onderzoek haalbaar te houden. Dit is omdat de predicaten die het NRPS en het KWPN te vergelijken zijn en de paarden van bijvoorbeeld het BWP (Belgisch Warmbloedpaard) op een geheel andere wijze beoordeeld worden. Om deze reden is ervoor gekozen om het onderzoek af te bakenen tot de paardenhouders in Nederland. Daarnaast zal er alleen gefocust worden op het predicaat 'ster', dit omdat beide stamboeken werken met dit predicaat en dit predicaat in principe los staat van prestaties in de sport. De meerwaarde van het predicaat zal per type paardenhouder vergeleken worden met de bewezen sportresultaten van merries met het sterpredicaat waardoor de uiteindelijke meerwaarde zichtbaar zal worden.

1.3. Hoofdvraag en deelvragen

Naar aanleiding van het omschreven gebrek aan inzicht in de meerwaarde van het sterpredicaat in de paardensport is het onderwerp van dit onderzoek en dus mijn hoofdvraag als volgt:

“Wat is de meerwaarde van het predicaat ‘ster’ in de paardensport en sportpaardenfokkerij in Nederland?”

Om deze hoofdvraag te beantwoorden heb ik de volgende deelvragen geformuleerd:

- 1) Welk verband zit er tussen het predicaat ‘ster’ dat een merrie op haar naam heeft staan en de sportresultaten die zij behaald heeft?
- 2) Op welke wijze is het sterpredicaat van belang voor fokkers?
- 3) Op welke wijze is het sterpredicaat van belang voor paardensporters?

Om antwoord op de deelvragen te krijgen zal er in eerste instantie deskresearch gedaan worden naar de bekende gegevens over merries met het sterpredicaat en de prestaties in de sport. Om antwoord te krijgen op de overige twee deelvragen zullen er diepte-interviews worden gehouden met een klein aantal paardenhouders om een eerste indruk te krijgen en dit te kunnen gebruiken als input voor een goede enquête. Vervolgens zal deze enquête worden afgenomen onder een groot aantal paardenhouders in Nederland.

1.4. Doelstelling

De meerwaarde van het predicaat ‘ster’ lijkt steeds verder te verdwijnen en blijkt een actueel vraagstuk onder de fokkers. Voor de stamboeken in Nederland is het dan ook lastig om inzichtelijk te krijgen welke waarde te verschillende typen paardenhouders nog hechten aan dit predicaat.

Doormiddel van dit onderzoek wordt inzicht verkregen welke waarde dit predicaat nog heeft voor de verschillende soorten paardenhouders. Dit zal de stamboeken de mogelijkheid geven om het predicaat aan te passen om hierbij de paardenhouders te kunnen laten zien wat de meerwaarde van dit predicaat nog is of de keuze maken om dit predicaat af te schaffen en hier wellicht een alternatief voor in te voeren.

De resultaten van dit onderzoek worden uitgewerkt in het afstudeerwerkstuk welke voor iedereen die geïnteresseerd is in de sportpaardenfokkerij en paardensport beschikbaar zal worden.

Na het lezen van de resultaten en conclusies in het afstudeerwerkstuk zullen de paardensporters en fokkers van sportpaarden een beter inzicht hebben in het wel of niet hebben van meerwaarde van het predicaat. Hierdoor kan er een betere keuze gemaakt worden met betrekking tot het al dan niet kopen van een merrie met het sterpredicaat dan wel de keuze tot het behalen van dit predicaat door een merrie. Daarnaast zullen de paardenstamboeken in Nederland hierop in kunnen spelen en het predicaat wel of niet aanpassen of afschaffen.

2. Aanpak: materiaal en methode

Om de deelvragen en uiteindelijk de hoofdvraag te kunnen beantwoorden is het doen van onderzoek noodzakelijk. Om een goed beeld te krijgen van de waarde die het sterpredicaat heeft voor de verschillende typen paardenhouders is er gekozen om eerst enkele diepte-interviews te houden bij de typen paardenhouders. Met de verkregen informatie zal er een enquête opgesteld worden om deze vervolgens door een grotere hoeveelheid paardenhouders in te laten vullen. De diepte-interviews worden dus gebruikt als hulpmiddel om gerichte vragen te kunnen stellen in de enquêtes.

2.2. Deskresearch

Om antwoord te kunnen krijgen op de deelvraag "Welk verband zit er tussen het predicaat 'ster' dat een merrie op haar naam heeft staan en de sportresultaten die zij behaald heeft?" zal deskresearch uitgevoerd worden. De prestaties die ieder paard op wedstrijdniveau heeft behaald is bekend bij de KNHS (Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie). Hier zullen de resultaten van zowel merries met als merries zonder het predicaat 'ster' opgevraagd worden.

Er zijn momenteel ongeveer 450.000 paarden in Nederland waarvan enkel de merries interessant zijn voor dit onderzoek. (KNHS, 2017) Van deze merries zal een selectie gemaakt worden van enkel merries die actief zijn in de paardensport. Ook dit zijn er natuurlijk nog erg veel, om deze reden is gekozen om een selectie te maken in de groep merries tussen de zes en twaalf jaar oud met een variatie van zowel KWPN als NRPS-paarden.

Van elk van deze stamboeken zal gekeken worden naar de resultaten van 150 stermerries en 150 merries zonder dit predicaat om op deze wijze een reëel beeld te krijgen van de populatie en om de resultaten zo betrouwbaar als mogelijk te maken.

2.3. Diepte-interviews

Om een kwalitatief goed onderzoek uit te voeren worden er allereerst diepte-interviews afgenomen met enkele personen. Deze interviews zullen uitgevoerd worden in de vorm van een half gestructureerd interview waarbij er een topiclijst opgesteld wordt welke besproken wordt. Hierbij wordt voor elk onderwerp een beginvraag gesteld waarna vervolgens doorgevraagd zal worden (Basisboek interviewen, 2017) Zoals beschreven in paragraaf 1.2.5 zijn er twee typen paardenhouders te onderscheiden in dit onderzoek die naar verwachting een belang hebben bij het sterpredicaat.

Er wordt in dit onderzoek onderscheid gemaakt tussen de volgende groepen paardenhouders:

- Fokkers van sportpaarden
- Beoefenaars van de paardensport (topsport)

Van ieder type paardenhouder zullen twee personen geïnterviewd worden om een (globaal) beeld te krijgen van hoe deze paardenhouders denken en handelen en op welke punten deze paardenhouders van mening kunnen verschillen.

In deze interviews zal vooral worden ingegaan op de overwegingen die de paardenhouders maken, het belang dat zij hebben bij het sterpredicaat en uiteindelijk welke invloed zij denken, dat het predicaat heeft op de paardensport en de sportpaardenfokkerij. Op deze manier wordt er een breder en duidelijker beeld verkregen dan bij de enquêtes, welke namelijk niet altijd even uitgebreid worden beantwoordt. Een ander voordeel van interviews is dat er gemakkelijk doorgevraagd kan worden. Maar daar tegenover staat bijvoorbeeld wel dat de geïnterviewde beïnvloed kan worden door de manier van vragen stellen van de interviewer. Daarbij komt dat het veel tijd kost om een grote groep te interviewen en het daardoor ook moeilijk is om op deze wijze voldoende informatie te verzamelen.

Voor de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek is het van belang dat er gerichte vragen gesteld worden. Deze vragen moeten namelijk meten wat er gemeten moet worden volgens de hoofd- en deelvragen. Een kwalitatief onderzoek is over het algemeen niet zo betrouwbaar omdat de herhaalbaarheid onder druk staat. Het is namelijk mogelijk dat wanneer het overgedaan wordt, er andere antwoorden uit het onderzoek komen. Om deze reden is het van belang dat de interviews opgenomen worden om achteraf te beluisteren. Dit zal om deze reden dus ook zo uitgevoerd worden.

Na het uitvoeren en uitwerken van deze interviews is er al een (globaal) beeld van de waarde van het sterpredicaat voor de twee type paardenhouders. Maar omdat er enkel 4 paardenhouders ondervraagd zijn is de betrouwbaarheid van het onderzoek zeker nog niet groot. De interviews worden om deze reden als hulpmiddel gebruikt om een enquête op te stellen. Door middel van deze enquêtes, die onder veel meer paardenhouders verspreid zullen worden, zal getest worden of het beeld dat verkregen is uit de interviews overeenkomt met dat wat uit de enquêtes naar voren is gekomen en of er nog andere antwoorden worden gegeven. Door het gebruik van meerder onderzoeksmethodes wordt de betrouwbaarheid van het onderzoek vergroot.

In bijlage I is alvast een opzet gemaakt van een topiclijst en vragenlijst die in de interviews als richtlijn gebruikt zal worden

2.4. Enquêtes

Naar aanleiding van de resultaten die verkregen zijn vanuit de diepte-interviews zullen er enquêtes afgenomen worden. Door middel van de interviews is er een beeld ontstaan van de paardenhouders en het belang dat zij hebben bij het sterpredicaat. Aan de hand hiervan zal door middel van online enquêtes getest worden of dit belang ook bij een groter aantal respondenten overeenkomt of dat er nog meer verschillende belangen zijn. Bij deze enquêtes zal onderscheid gemaakt worden tussen fokkers en beoefenaars van de sport.

Het voordeel van een enquête is dat er gemakkelijk een grote groep mensen bevraagt kan worden en het onderzoek op deze manier representatief is voor de totale onderzoeksgroep. Daarbij komt dat de antwoorden in de enquête niet beïnvloed kunnen worden door de interviewer en de objectiviteit gewaarborgd wordt. Een nadeel van enquêtes is echter wel dat iedereen deze in kan vullen waardoor het niet zeker is of de juiste doelgroep bereikt wordt.

De enquête zal alleen online afgenomen worden omdat bijna iedereen tegenwoordig internet gebruikt. In 2019 had 97% van de personen van 12 jaar of ouder in Nederland toegang tot het internet. Binnen die 3% vallen dus een aantal mensen die niet de mogelijkheid hebben om de enquête in te vullen. Om deze reden zullen de paardenhouders die geen toegang hebben tot het internet niet meegenomen worden in het onderzoek. Ondanks dat er een kleine groep buiten bereik valt zal de enquête toch online worden afgenomen omdat dit een makkelijke en snelle manier is om een enquête te verspreiden. (CBS, 2019)

Voor de validiteit van het onderzoek is het van belang dat er vragen gesteld worden welke de meerwaarde van het sterpredicaat daadwerkelijk kunnen aantonen. Er zullen dus vragen gesteld worden over alle factoren waar het sterpredicaat invloed op kan hebben en de waarde die de verschillende type paardenhouders hieraan hechten.

Om de betrouwbaarheid te kunnen garanderen is het van belang om in alle enquêtes dezelfde vragen te stellen en dat er voldoende respondenten zijn die de enquête hebben ingevuld. Er zijn ontzettend veel paardenhouders in Nederland, zo waren hier in 2017 maar liefst 450.000 paarden. (KNHS, 2017) Om deze reden zal er een steekproef worden gedaan over de twee type paardenhouders over Nederland verspreid. Ik wil bij de enquêtes ten minste 50 respondenten onder de paardensporters op topsportniveau (Z of hoger) en tenminste 200 onder de sportpaardenfokkers.

De enquête zal vooral verspreid worden via online media en nieuwsbrieven van relevante organisaties. Zo zal deze enquête meegenomen worden in de nieuwsbrief van het KWPN en Veulenvailing Prinsjesdag en zal deze verspreid worden door de Koepel Fokkerij. Daarnaast zal de enquête verspreid worden onder topsportruiters in Nederland. Dit zal zoveel mogelijk doormiddel van persoonlijk contact en het versturen van de enquête per e-mail.

De resultaten die uit de diepte-interviews en enquêtes komen zullen worden verwerkt met het programma Excel en de enquête zal gemaakt en verspreid worden met de website van Survey Monkey.

In bijlage II is vast een opzet gemaakt van de vragen die in de enquête gesteld kunnen worden.

De diepte-interviews en enquêtes vormen de basis van het onderzoek dat uitgevoerd zal worden. Hieronder wordt per deelvraag aangegeven worden hoe de data exact verzameld zal worden.

1. Welk verband zit er tussen het predicaat 'ster' dat een merrie op haar naam heeft staan en de sportresultaten die zij behaald heeft?

Voor deze deelvraag zal onderzoek gedaan worden door middel van deskresearch. Om te kunnen achterhalen welke invloed het predicaat heeft op de sportresultaten zullen merries met en zonder het sterpredicaat met elkaar vergeleken worden. Hiervoor zullen er lijsten opgevraagd worden bij zowel het KWPN en het NRPS van merries die enkel het sterpredicaat op haar naam hebben staan. Vervolgens zullen de sportresultaten van deze merries opgevraagd worden bij de KNHS en zo met elkaar vergeleken worden.

De resultaten van deze merries zullen verwerkt worden in Excel en vervolgens met elkaar vergeleken worden. Hieruit zal een gemiddeld niveau komen van de merries met het sterpredicaat en zonder dit predicaat. Aan de hand hiervan kan afgeleid worden of het predicaat 'ster' in verband staat met de sportresultaten die zij behaald heeft.

2. Op welke wijze is het sterpredicaat van belang voor fokkers?

In de diepte-interviews worden gerichte vragen gesteld aan de fokkers van sportpaarden om erachter te komen welk belang zij hebben bij het predicaat 'ster'. Om erachter te komen welke meerwaarde dit predicaat heeft voor de paardensport is het van belang om duidelijk te krijgen wat het belang van fokkers is bij dit predicaat aangezien zij de toekomst van de sportpaardenfokkerij in handen hebben.

De antwoorden uit deze interviews zullen vervolgens verwerkt worden in Excel en met elkaar vergeleken worden. Aan de hand van deze resultaten ontstaat er een beeld welke getest wordt onder een grotere groep door middel van de enquêtes. Deze enquêtes zullen ook opgesteld worden aan de hand van de verkregen informatie uit de interviews.

3. Op welke wijze is het sterpredicaat van belang voor paardensporters?

Niet alleen de input van de fokkers is van belang, maar ook de paardensporters hebben een belangrijk onderdeel in de sportpaardenfokkerij. De paardensporters kijken namelijk weer met een ander oog naar dit predicaat. Om deze reden zal ook het belang van de paardensporters hierin meegenomen worden om zo duidelijk te krijgen welke meerwaarde het predicaat voor hen heeft in het beoefenen van de sport.

In de enquête zal ook weer specifiek gekeken worden naar het standpunt van de paardensporters om zo een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van het belang dat zij hebben bij dit predicaat.

3. Resultaten

In dit hoofdstuk zijn de resultaten naar het onderzoek naar de meerwaarde van het sterpredicaat in de paardensport en sportpaardenfokkerij verwerkt. De resultaten van het onderzoek zijn in dit hoofdstuk onderverdeeld in paragrafen per deelvraag. De opgestelde deelvragen zijn:

1. Welk verband zit er tussen het predicaat 'ster' dat een merrie op haar naam heeft staan en de sportresultaten die zij behaald heeft?
2. Op welke wijze is het sterpredicaat van belang voor fokkers?
3. Op welke wijze is het sterpredicaat van belang voor paardensporters?

Wanneer deze deelvragen zijn behandeld zal de hoofdvraag beantwoord worden:

"Wat is de meerwaarde van het predicaat 'ster' in de paardensport en sportpaardenfokkerij in Nederland?"

Voor de uitvoering van het onderzoek zijn allereerst vier interviews afgenomen. Twee interviews met Nederlandse paardensporters, een dressuurrutter en een springrutter, en twee interviews met Nederlandse sportpaarden fokkers, een fokker van dressuurpaarden en een fokker van springpaarden. In deze interviews is gevraagd naar de meerwaarde die het sterpredicaat voor hen heeft en daarbij is waar nodig doorgevraagd. In bijlage II is een uitwerking te zien van de afgenomen interviews. Vanuit deze interviews is een inzicht verkregen in de welke waarde dit predicaat heeft voor zowel de paardenfokkers als de paardensporters.

Aan de hand van dit verkregen inzicht is een enquête opgesteld met tussen de 15 en 42 vragen, welke te zien is in bijlage III. De route door de enquête wordt bepaald door de antwoorden die de respondent geeft. Wanneer de respondent bijvoorbeeld aangeeft geen merrie te rijden of gereden te hebben met het sterpredicaat wordt de vraag over het inzicht in een verband tussen dit predicaat en de prestaties in de sport overgeslagen. Heeft de respondent dit wel en heeft hij/zij ook een merrie gereden zonder dit predicaat dan krijgt hij deze vraag wel.

In de inleiding van de enquête wordt vermeld dat enkel paardensporters op Z-niveau of hoger behoren tot de doelgroep. Respondenten die hier niet toe behoren hebben verder in de enquête dus ook niet de mogelijkheid om verder te gaan als zij niet op dit niveau in de paardensport actief zijn of actief zijn geweest.

Naast het afnemen van deze enquêtes wordt er ook nog deskresearch gedaan naar het verband tussen het sterpredicaat en de prestaties van deze merrie in de sport.

3.1. Algemeen en achtergrond

Naast de belangrijke inhoudelijke vragen in de enquête zijn er ook een paar vragen gesteld over algemene gegevens om een beeld te krijgen van de respondenten. Hier zijn vragen gesteld als:

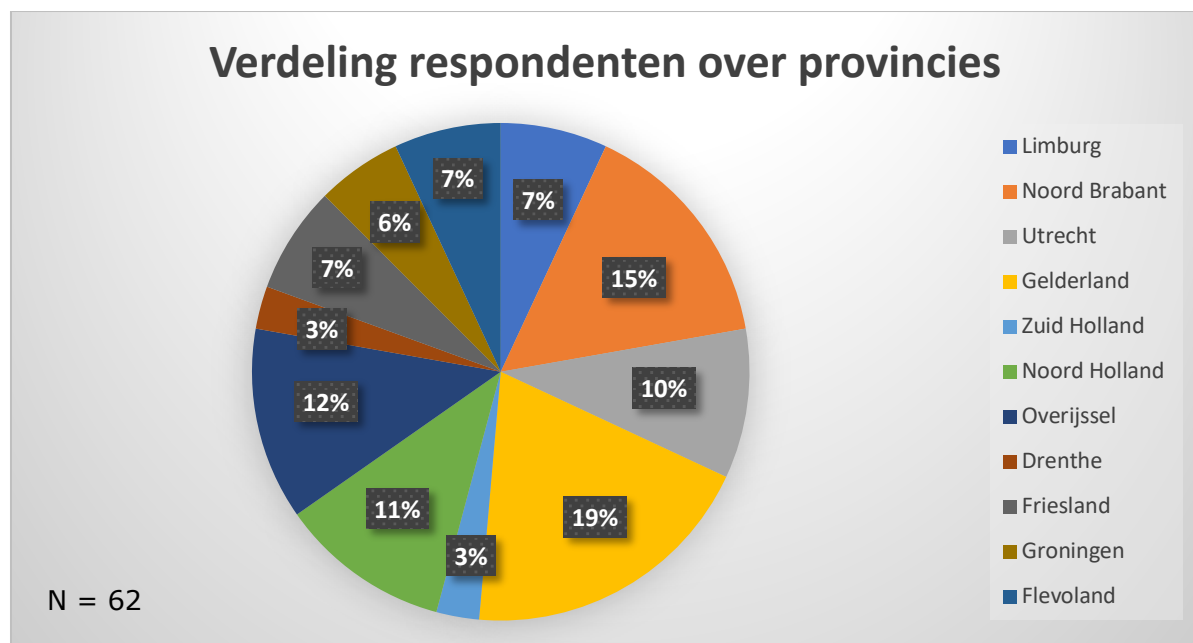
- Wat is uw geslacht?
- Waar komt u vandaan?
- Wat is uw leeftijd?
- In welke discipline bent u actief?
- Voor welke discipline fokt u voornamelijk?

Ook is er nog een aantal algemene vragen gesteld over de sportpaardenfokkerij:

- Voor welk stamboek fokt u hoofdzakelijk?
- Hoeveel veulens fokt u gemiddeld per jaar?

In de bijlage is de complete lijst met enquête vragen en bijbehorende antwoordkeuzes te vinden.

De enquête is verspreid onder Nederlandse paardensporters en fokkers. In figuur 4 is te zien hoe de procentuele verdeling is tussen de respondenten en welke provincie zij vandaan komen. Merendeel van de respondenten, met een percentage van 19% is afkomstig uit Gelderland. Hierna volgt Noord-Brabant met 15% en Overijssel met 12% van de respondenten. Drenthe en Zuid-Holland zijn veruit het minst vertegenwoordigd met beide maar 3% van de respondenten.

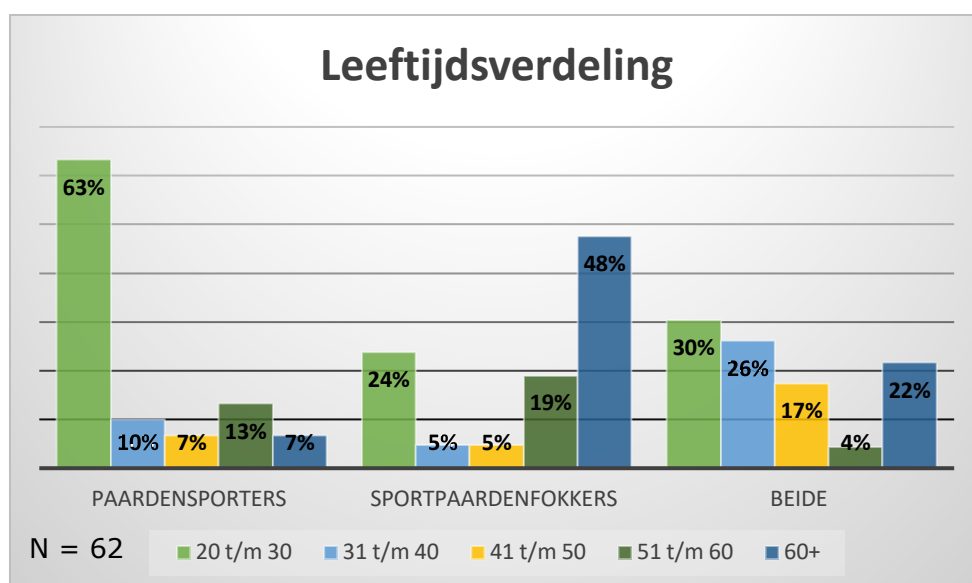
Figuur 4 De provincies waar de respondenten vandaan komen

Vervolgens is er gekeken naar de verdeling tussen de paardensporters, de sportpaardenfokkers en respondenten die actief zijn in zowel de paardensport en sportpaardenfokkerij. Dit is van belang om onderscheid te kunnen maken in de resultaten voor deelvraag 2 en deelvraag 3. In figuur 5 is te zien dat 42% actief is in enkel de paardensport, 29% in enkel de sportpaardenfokkerij en de overige 29% is actief in zowel de paardensport als de sportpaardenfokkerij.

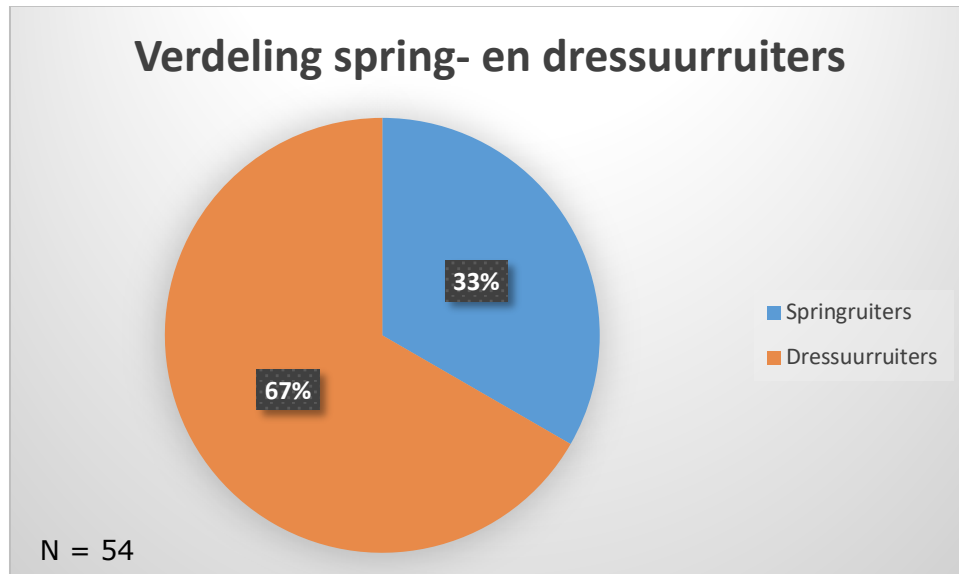
Figuur 5 Verdeling respondenten over de paardensport en sportpaardenfokkerij

Aan de hand van deze verdeling is gekeken naar de gemiddelde leeftijd in deze verschillende categorieën respondenten die in dit onderzoek onderscheiden worden. In figuur 6 is te zien hoe de leeftijdsverdeling eruitziet onder de paardensporters, de sportpaardenfokkers en de respondenten die actief zijn in zowel de paardensport en de sportpaardenfokkerij. Onder de paardensporters is duidelijk te zien dat merendeel van de respondenten in de leeftijdscategorie 20 tot en met 30 jaar valt met maar liefst 63%. Onder de sportpaardenfokkers is dit juist het tegenovergestelde, bijna de helft van de respondenten valt in de leeftijdscategorie 60 jaar of ouder, maar is gevolgd door de respondenten tussen de 20 en 30 jaar met 24%. De respondenten die zowel actief zijn in de paardensport als in de sportpaardenfokkerij zijn over het algemeen jonger. Hiervan valt 30% binnen de categorie 20 tot en met 30 jaar en 26% is tussen de 31 en 40 jaar oud, maar daarna volgt de leeftijdscategorie 60 jaar en ouder met 22%. Deze groep is hoogstwaarschijnlijk actief geweest in de paardensport.

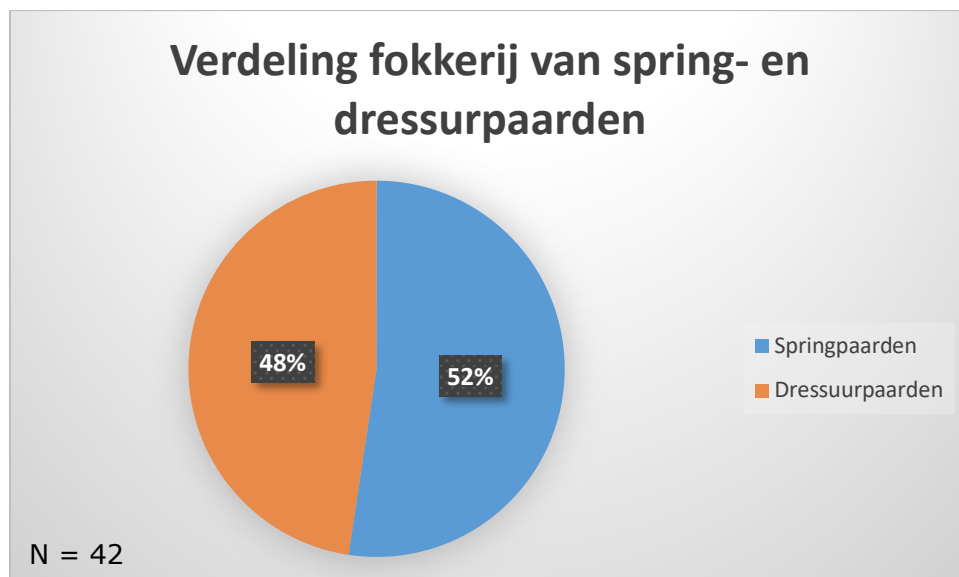
Figuur 6 Leeftijdsverdeling onder categorieën respondenten

Onder de paardensporters is gekeken naar in welke discipline zij actief zijn. Dit is van belang om onderscheid te kunnen maken tussen de dressuurruiters en de springruiters en hun kijk op de meerwaarde van het sterpredicaat in de discipline waarin zij actief zijn. In figuur 7 is de verdeling tussen de spring- en dressuurruiters te zien. Hierin is te zien dat ruim twee derde van de respondenten actief is in de dressuursport en maar een derde actief is in de springsport.

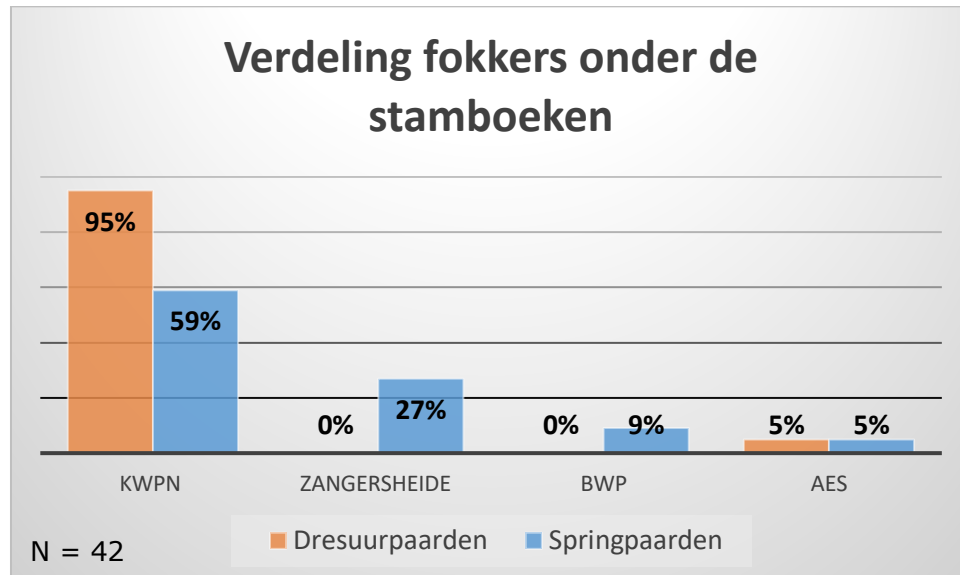
Figuur 7 Verdeling spring- en dressuurruiters

Ook is er onder de sportpaardenfokkers gekeken naar voor welke discipline zij hoofdzakelijk fokken. In figuur 8 is te zien hoe deze verdeling eruitziet. Zoals te zien is, is de verdeling nagenoeg gelijk. Iets meer dan de helft van de sportpaardenfokkers is voornamelijk actief in de fokkerij van springpaarden en iets minder dan de helft in de fokkerij van dressuurpaarden.

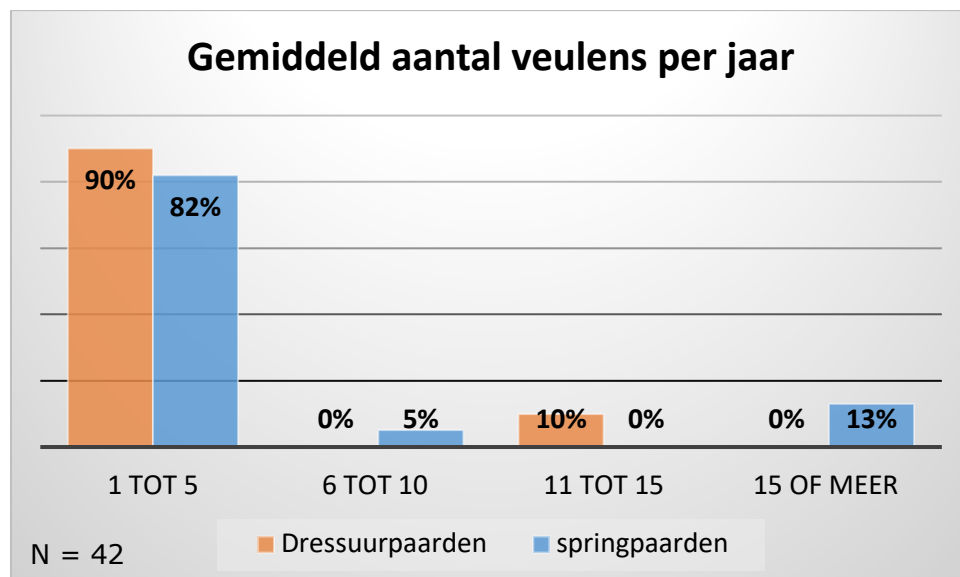
Figuur 8 Verdeling fokkerij van spring- en dressuurpaarden

Onder de fokkers is ook nog gekeken naar voor welk stamboek zij fokken. Dit is van belang omdat niet alle stamboeken dezelfde eisen stellen aan het behalen van het sterpredicaat of er niet gewerkt wordt met (een soortgelijke van) het sterpredicaat. In figuur 9 is te zien voor welke stamboeken deze fokkers fokken uit beide disciplines. Hier is te zien dat het KWPN onder beide disciplines het meest gekozen stamboek is om voor te fokken. Hierna volgt het Zangersheide onder de springpaardenfokkers. Het BWP en AES zijn duidelijk minder vertegenwoordigd.

Figuur 9 Verdeling fokkers onder stamboeken

Ook is er gekeken naar het aantal veulens dat gefokt wordt per jaar door fokkers van dressuur- en springpaarden, deze verdeling is te zien in figuur 10. Hier is te zien dat het grootste deel van de fokkers gemiddeld 1 tot 5 veulens fokt per jaar. Dit zijn dus voornamelijk de kleinschaligere fokkerijen.

Figuur 10 Gemiddeld aantal veulens per jaar onderverdeeld in dressuur- en springpaarden

3.2. Welk verband zit er tussen het predicaat 'ster' dat een merrie op haar naam heeft staan en de sportresultaten die zij behaald heeft?

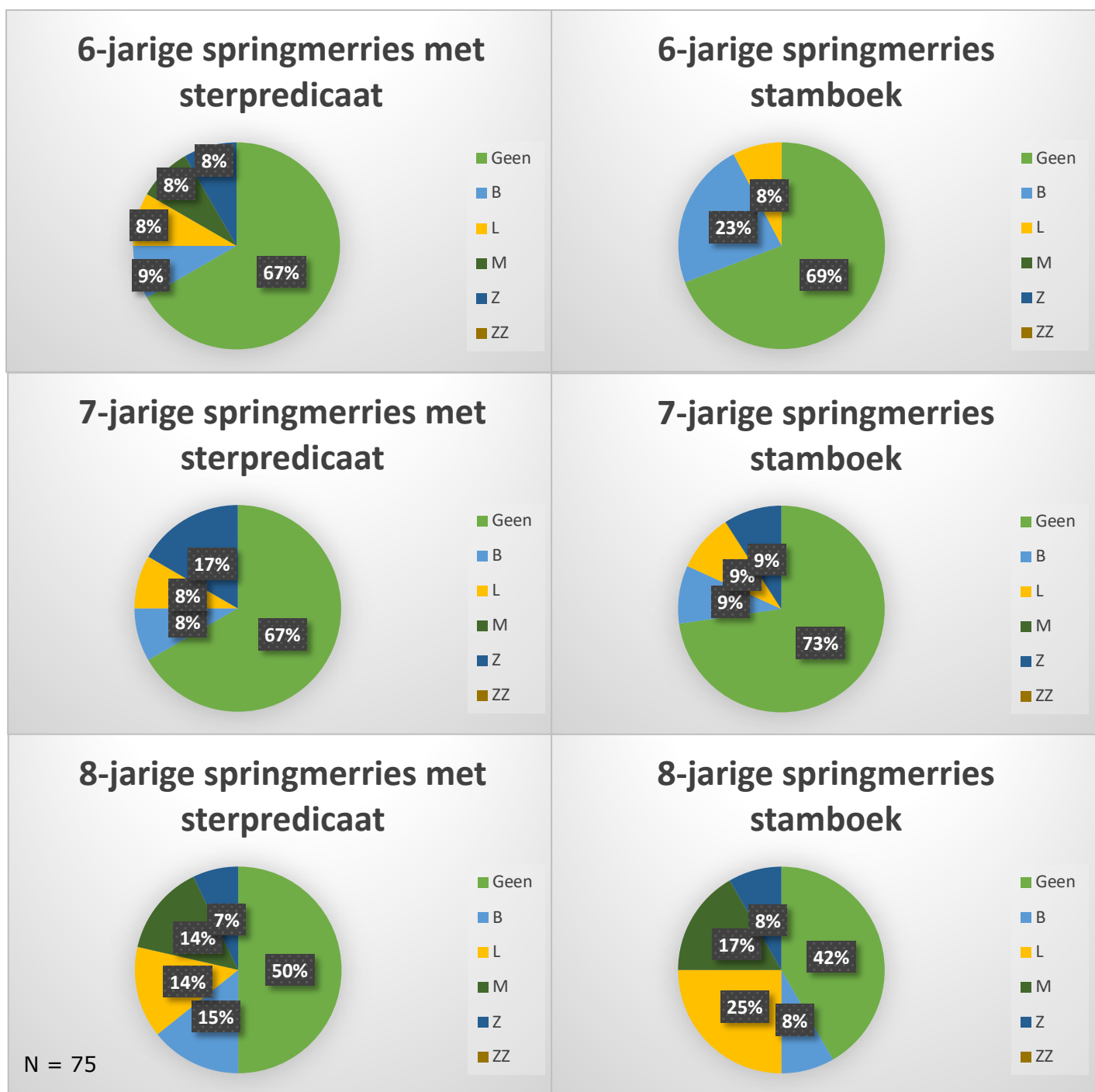
Om de deelvraag 'Welk verband zit er tussen het predicaat 'ster' dat een merrie op haar naam heeft staan en de sportresultaten die zij behaald heeft?' te beantwoorden is een deskresearch uitgevoerd.

Aan de hand van de gegevens vanuit het KWPN is er een overzicht gemaakt van 50 merries per jaargang, waarvan 25 spring gefokt en 25 dressuur gefokt, waarvan de helft wel in het bezit is van het sterpredicaat en de andere helft niet. Bij deze merries zijn de bijbehorende sportresultaten opgezocht en zijn er verschillende grafieken gemaakt om inzichtelijk te krijgen of er een verband tussen deze twee gegevens zit en zo ja, van welk verband hier sprake is. De merries die vergeleken zijn met elkaar zijn merries met enkel opgenomen zijn in het stamboek en merries die opgenomen zijn in het stamboek en enkel het sterpredicaat op haar naam heeft staan. Andere predicaaten als 'Keur' en 'Elite' zijn hier dus niet in meegenomen en geheel buiten beschouwing gelaten.

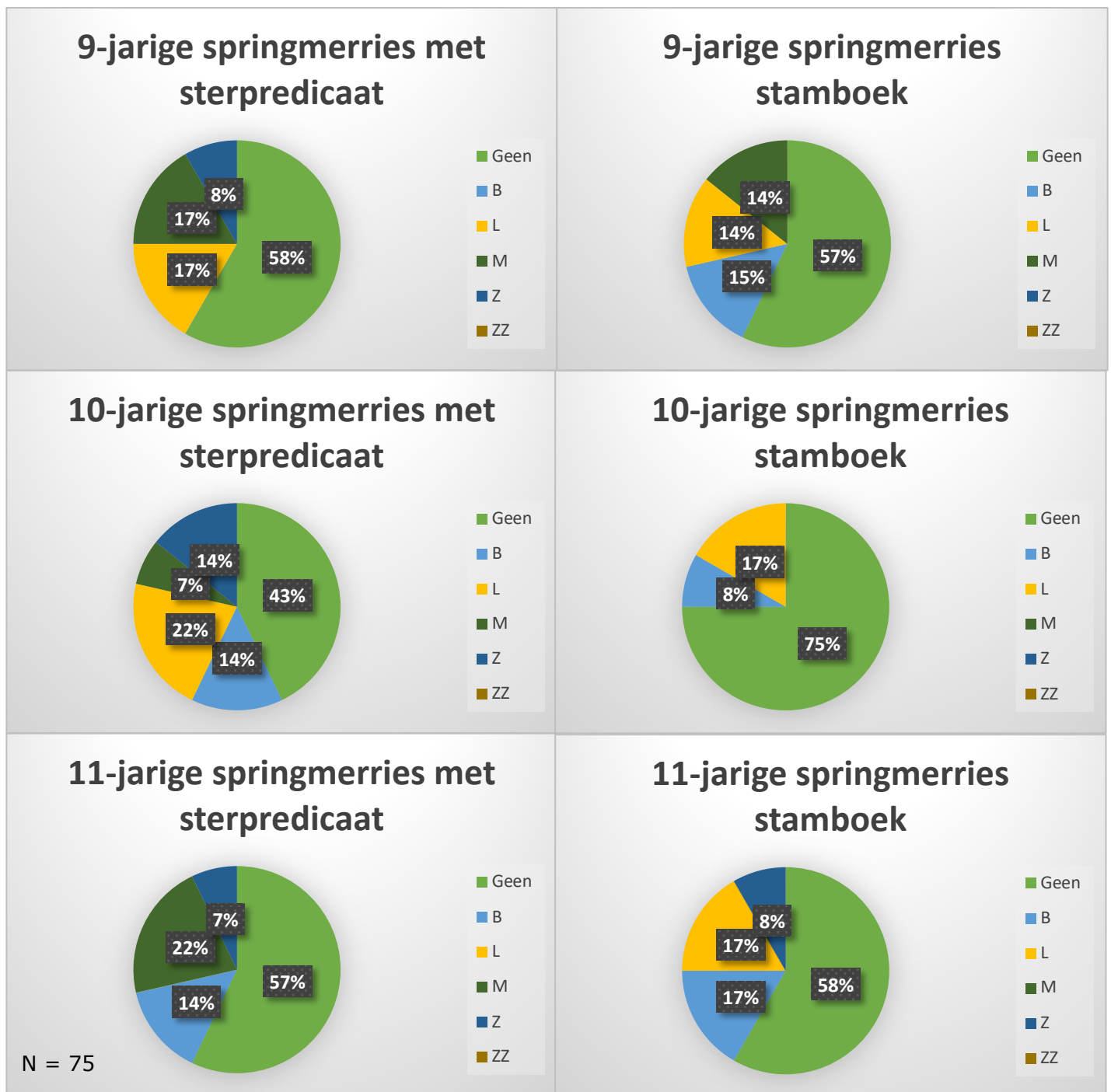
De merries die deelnemen binnen dit onderzoek zijn in een leeftijd van 6 tot 12 jaar en hebben allen een zoveel mogelijk variërende afstamming, een overzicht van alle merries en de sportresultaten is te vinden in bijlage IV. Allereerst zal er gekeken worden naar de resultaten van de spring gefokte merries.

De resultaten zijn opgedeeld in twee groepen, de relatief jongere merries van 6 tot en met 8 jaar oud en de oudere merries van 9 tot en met 11 jaar oud. In figuur 11 zijn de verschillen te zien in sportresultaten tussen de spring gefokte stermerries en de spring gefokte stamboekmerries in de leeftijdscategorie 6 tot en met 8 jaar oud. Onder deze groep zijn maar kleine verschillen te zien in de sportresultaten. In de topsport (Z of hoger) zijn binnen de leeftijd 6 en 7 jaar oud kleine verschillen te zien tussen de ster- en stamboekmerries. Er is in beide leeftijdsgroepen een klein percentage meer actief op Z-niveau. Onder de 8-jarige merries is iets opvallends te zien. Hier presteren de stamboekmerries gemiddeld beter dan de stermerries, maar ook hier zitten maar kleine verschillen tussen. Wel is opvallend dat het percentage merries zonder sportresultaten hier aanzienlijk kleiner is dan bij de 6- en 7-jarige merries.

In figuur 12 zijn de verschillen onder de categorie 9 tot en met 11 jaar oude ster- en stamboekmerries te zien. Binnen deze groep merries zijn weer kleine verschillen te zien. De 9- en 10-jarige stermerries presteren, net zoals de 6- en 7-jarige merries in figuur 11, percentueel iets beter dan de stamboekmerries. Terwijl onder de 11-jarige merries bijna hetzelfde te zien is als bij de 8-jarige merries van figuur 11, de stamboekmerries presteren met een klein percentage gemiddeld iets beter dan de stermerries. Echter is het hier één uitschieter naar boven met een percentageverschil van 1% meer dat op topsportniveau presteert onder de stamboekmerries, terwijl er onder de stermerries een percentage van 22% actief is net onder dit niveau. Hier zit bij de stamboekmerries een groter gat tussen.

Figuur 11 Sportresultaten 6- t/m 8-jarige spring gefokte stermerries tegenover stamboekmerries

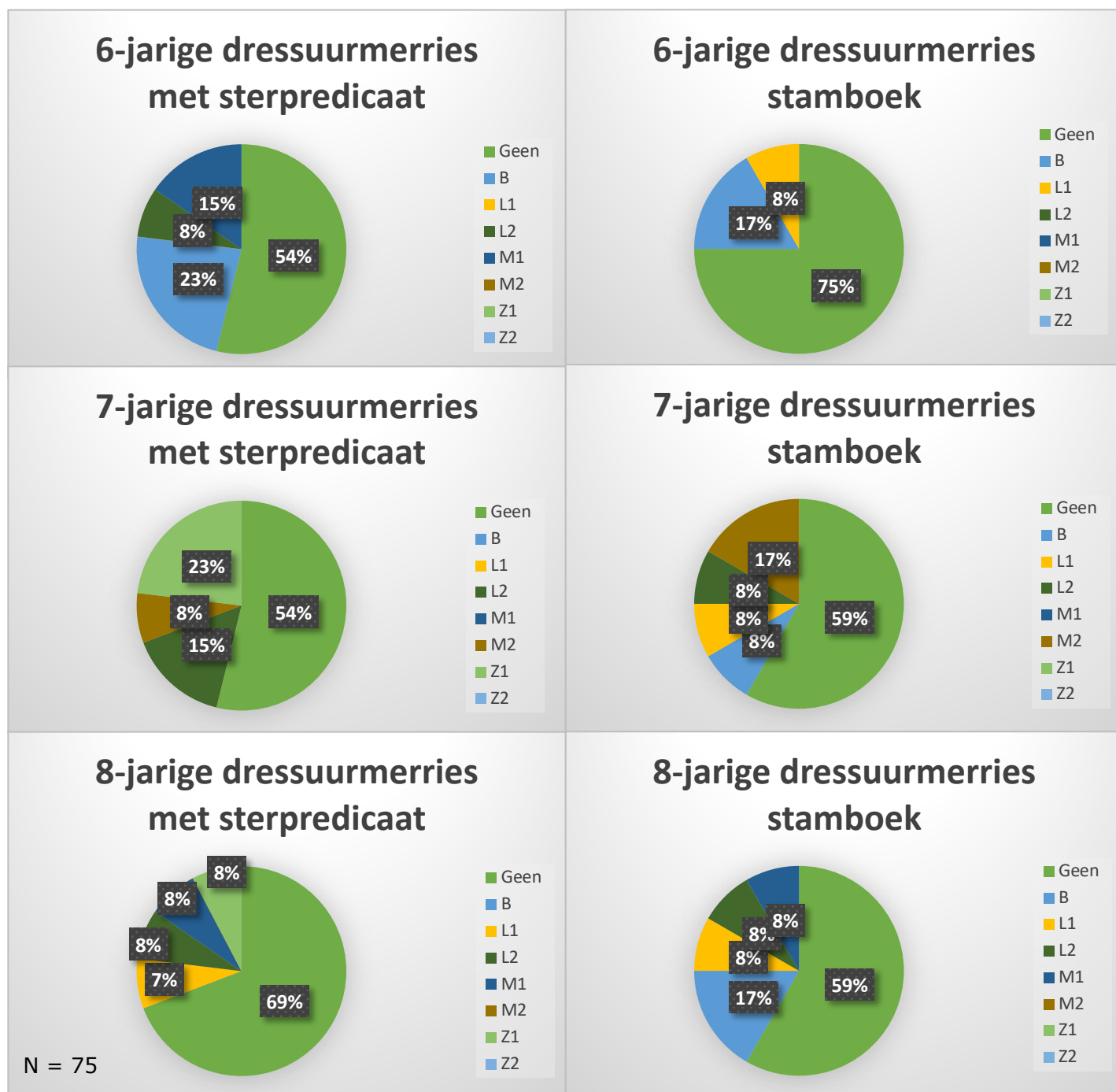

Figuur 12 Sportresultaten 9- t/m 11-jarige spring gefokte stermerries tegenover stamboekmerries

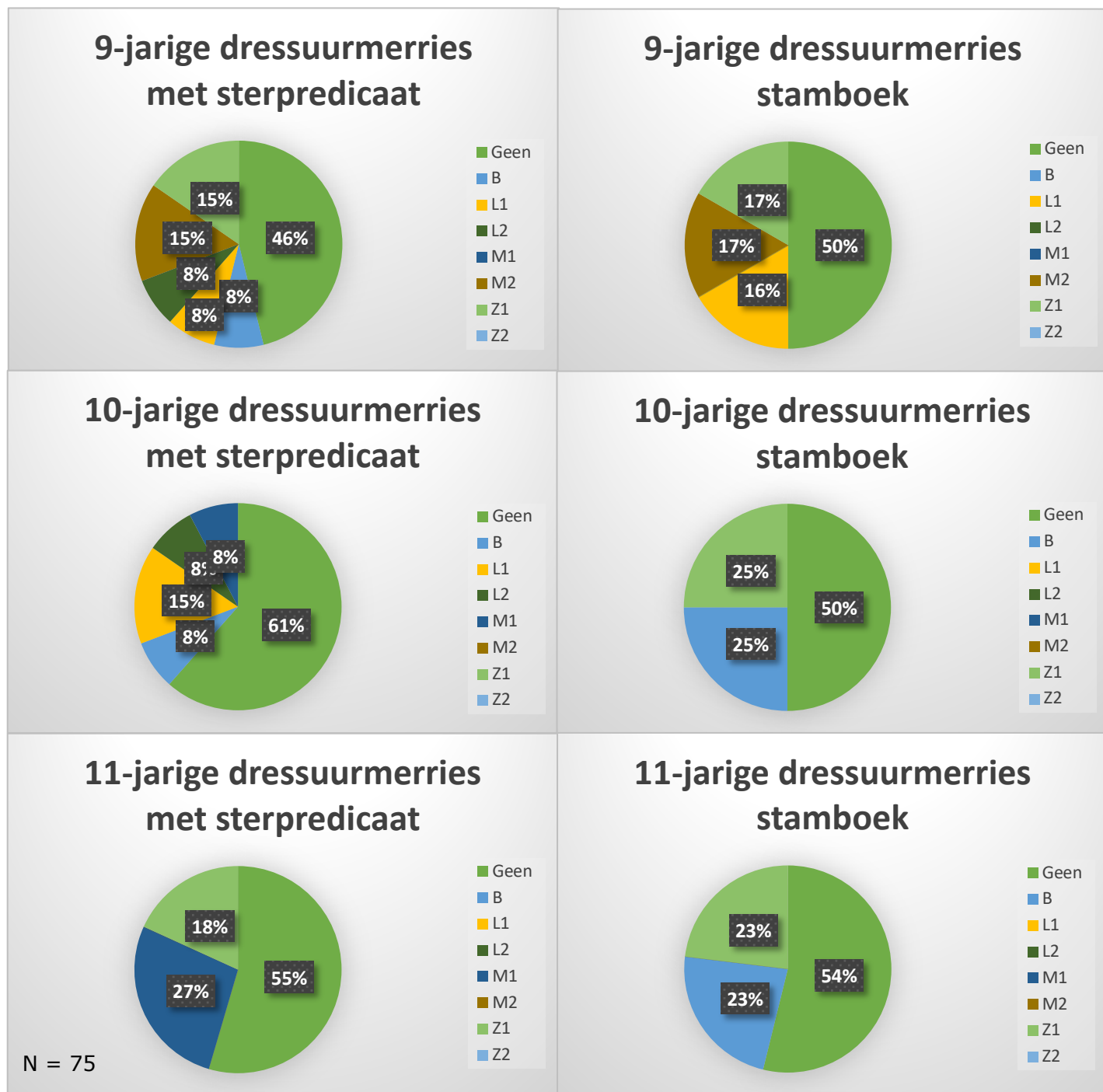
Na het analyseren van de sportresultaten van de spring gefokte merries is er gekeken naar de dressuur gefokte merries in de leeftijd 6 tot 12 jaar oud. De resultaten hiervan zijn te zien in figuur 13 en 14. In figuur 13 zijn de sportresultaten van de groep 6- tot en met 8-jarige met elkaar vergeleken. Hier is een duidelijk verschil in prestatie te zien onder de 6-jarige ster- en stamboekmerries, de stermerries presteren duidelijk beter en hebben een percentage van bijna 20% meer aan actieve merries in de sport. Echter presteren beide groepen niet op topsportniveau. Onder de 7-jarige merries zijn de verschillen alweer veel kleiner, maar presteren de stermerries nog steeds beter, hier is namelijk 23% van de merries actief op topsport niveau (Z of hoger). De stamboekmerries zitten met een percentage van 17% van de merries net onder dit niveau. De resultaten bij de 8-jarige

merries zijn vergelijkbaar met die van de 7-jarige merries, alleen zitten de stamboekmerries hier weer verder bij het topsportniveau vandaan.

In figuur 14 zijn de resultaten te zien van de merries tussen de 9 en 11 jaar oud. Onder de 9-jarige merries is te zien dat ondanks een iets kleiner aantal stamboekmerries actief is in de sport zij gemiddeld genomen iets beter presteren dan de stermerries. Onder de 10-jarige merries is de verdeling groter, de stamboekmerries hebben een percentage van maar liefst 25% actief in de topsport terwijl de stermerries dit helemaal niet hebben. Bij de 11-jarige merries zijn de verschillen weer kleiner en presteren de stermerries gemiddeld iets beter dan de stamboekmerries.

Figuur 13 Sportresultaten 6- t/m 8-jarige dressuur gefokte stermerries tegenover stamboekmerries

Figuur 14 Sportresultaten 9- t/m 11-jarige dressuur gefokte stermerries tegenover stamboekmerries

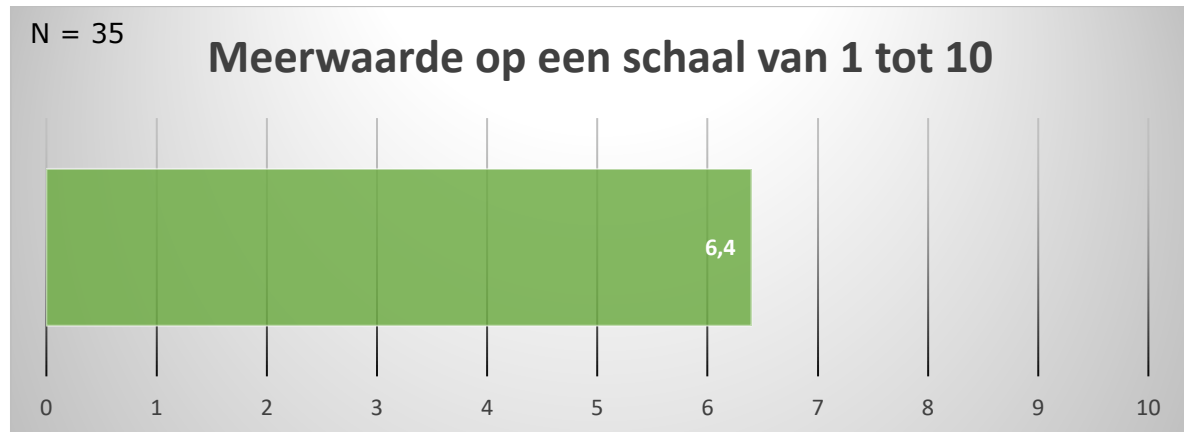
Wanneer de dressuur- en de spring gefokte merries met elkaar vergeleken worden, zitten er gemiddeld genomen grotere verschillen tussen de dressuur gefokte ster- en stamboekmerries dan tussen de spring gefokte ster- en stamboekmerries. De dressuur gefokte stermerries presteren gemiddeld beter dan de dressuur gefokte stamboekmerries en bij de spring gefokte ster- en stamboekmerries is hier weinig over te zeggen.

3.3. Op welke wijze is het sterpredicaat van belang voor fokkers?

Om de deelvraag "Op welke wijze is het sterpredicaat van belang voor fokkers?" te kunnen beantwoorden zijn er verschillende vragen gesteld in de interviews en de enquête om hieraan bij te dragen.

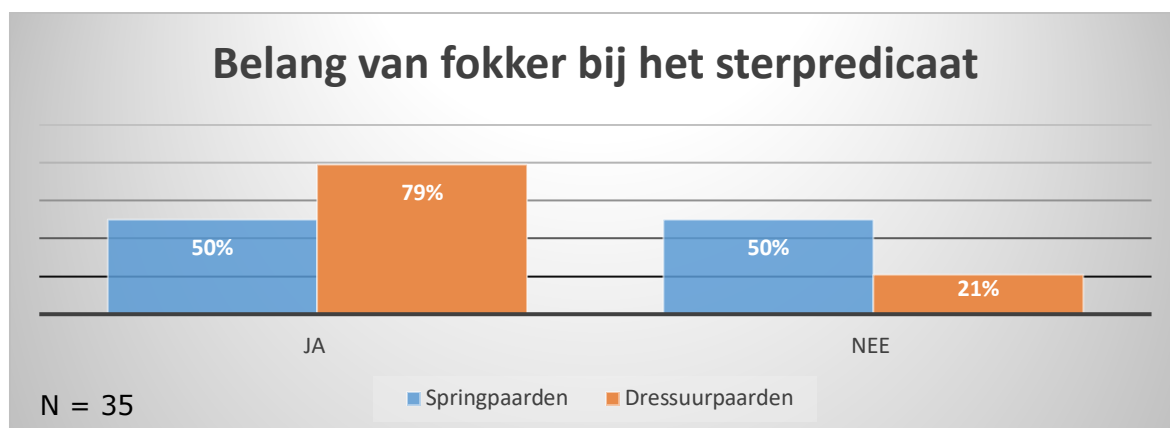
In de interviews met de twee paardenfokkers, een dressuurpaarden fokker en een springpaardenfokker, kwamen twee verschillende reacties. De springpaardenfokker fokt voor het Zangersheide en werkt dus zodanig niet met het sterpredicaat of iets soortgelijks. Zij geeft aan dat het sterpredicaat weinig tot niets zegt over de aanleg om op het hogere niveau te presteren en sportresultaten in de moederlijn veel belangrijker zijn geworden. Daarentegen zegt de dressuurpaardenfokker, zij fokt voor het KWPN en is tevens onderdeel van het bestuur van regio Utrecht, dat het sterpredicaat zeker meerwaarde kan hebben mits dit de basis is van de predikten keur en/of elite. In deze interviews kwam ook naar voren dat beide fokkers zelf geen verband zien tussen het bezitten van het sterpredicaat en de sportresultaten van deze merrie en/of haar nakomelingen.

Allereerst is in de enquête de vraag 'Op een schaal van 1 tot 10, hoeveel meerwaarde heeft het sterpredicaat volgens u voor de sportpaardenfokkerij?' gesteld met daarbij de vraag om het antwoord toe te lichten. In figuur 15 zien dat de gemiddelde meerwaarde ligt op 6,4. Waarom fokkers hiervoor kiezen is lastig schematisch of in een grafiek weer te geven. Hier kwamen wel hele wisselende antwoorden uit, de antwoorden kunnen opgedeeld worden in ongeveer vier richtingen. Zo zijn er fokkers die aangeven dat het bijdraagt aan de verkoop van het veulen van een stermerrie en dat dit de basis geeft voor een goed gebouwd paard. Maar daartegenover zijn er ook fokkers die aangeven dat sportprestaties (in de lijn) belangrijker zijn dan het sterpredicaat en wordt er aangegeven dat de meerwaarde verschilt per doel van de gebruiker van het paard. In bijlage V zijn alle gegeven antwoorden te vinden.

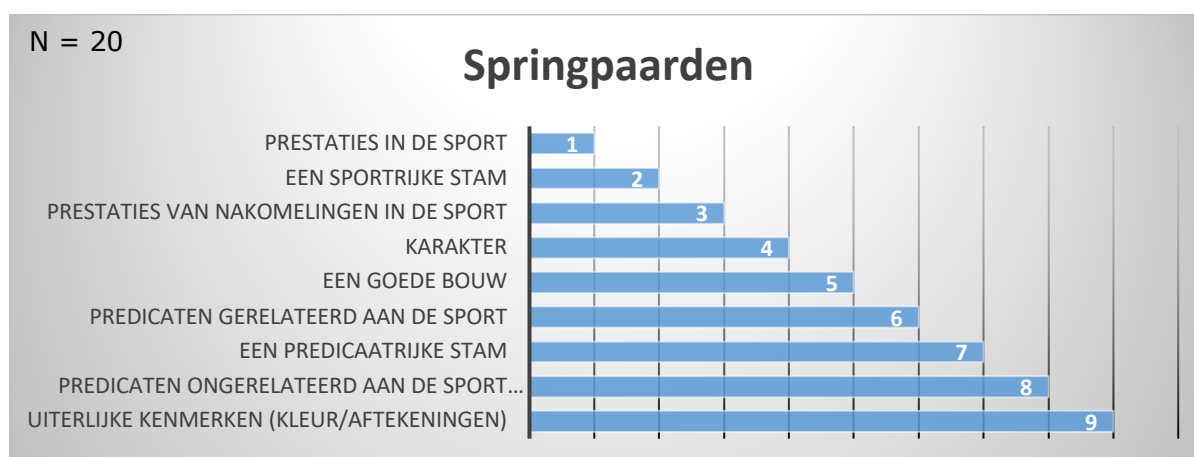
Figuur 15 Meerwaarde sterpredicaat voor fokkers op een schaal van 1 tot 10

Vervolgens werd de vraag gesteld 'Heeft u als fokker belang bij het sterpredicaat?'. Om deze vraag te beantwoorden wordt er onderscheid gemaakt tussen springpaarden- en dressuurpaardenfokkers. In figuur 16 is te zien hoe dit verdeeld is. Onder de springpaardenfokkers is de verdeling gelijk en ook hier geeft de ene helft aan dat dit de basis is voor een goed gebouwd paard en anderzijds wordt aangegeven dat sportprestaties belangrijker zijn in de handel en fokkerij. Onder de dressuurpaardenfokkers geeft merendeel aan dat zij als fokker zeker belang hebben bij het predicaat. Zij geven aan dat dit helpt in de verkoop van het veulen, een bevestiging geeft van de kwaliteit van de merrie en van belang is bij het behalen van hogere predikten. Alle toelichtingen die zijn gegeven bij deze vraag zijn te vinden in bijlage VI.

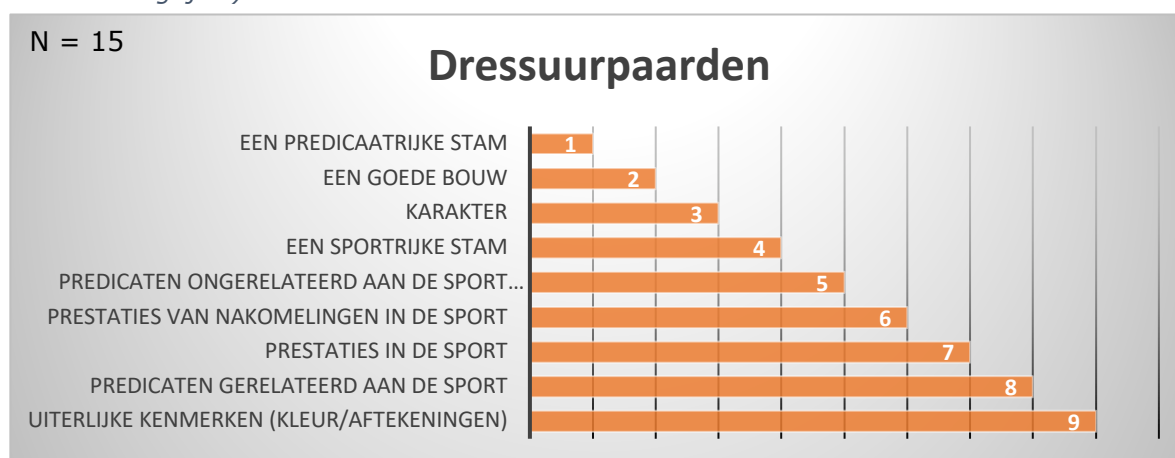

Figuur 16 Belang van fokker bij het sterpredicaat verdeeld over spring- en dressuurpaarden

Aan de hand hiervan is gekeken naar de belangrijkste eigenschappen die een merrie volgens de fokker zou moeten hebben wanneer zij zelf actief kan zijn in de sport. Hierbij is gekeken naar verschillende eigenschappen, namelijk: 'een predicaatrijke stam', 'een sportrijke stam', 'een goede bouw', 'uiterlijke kenmerken (kleur/aftekeningen)', 'karakter', 'prestaties in de sport', 'predicaten ongerelateerd aan de sport (ster/keur/etc.)', 'predicaten gerelateerd aan de sport' en 'prestaties van nakomelingen in de sport'. In figuur 17 is te zien hoe deze verdeling is onder de springpaardenfokkers en in figuur 18 die van de dressuurpaardenfokkers.

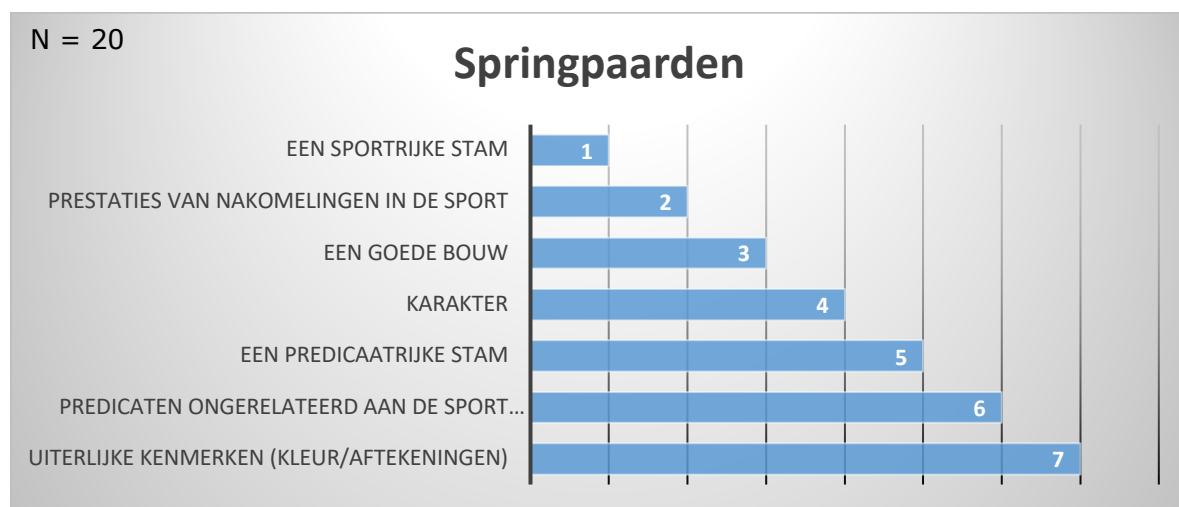
Figuur 17 Overzicht belangrijkste kenmerken fokmerrie actief in de springsport (1 = belangrijkst en 9 = onbelangrijkst)

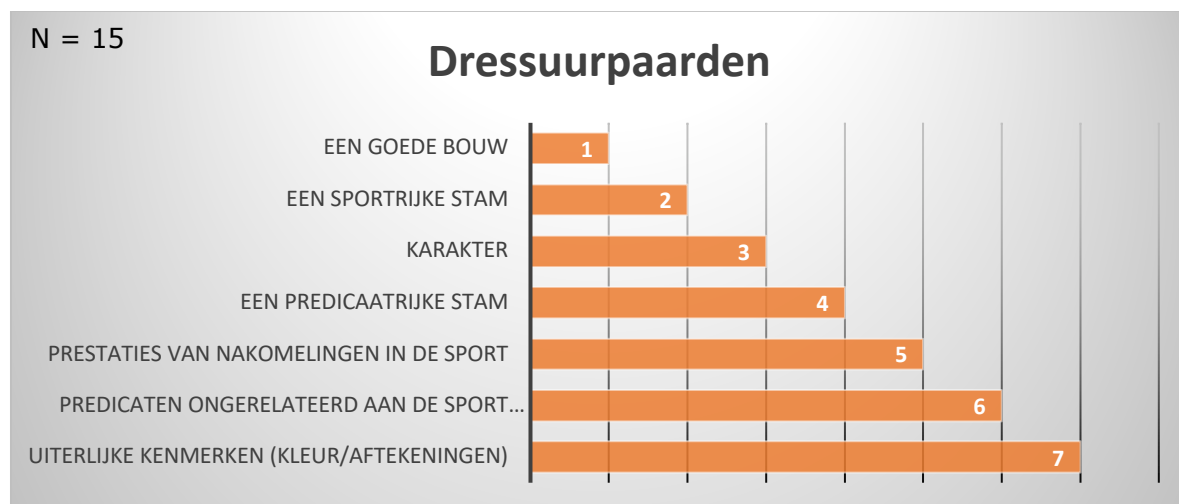
Figuur 18 Overzicht belangrijkste kenmerken fokmerrie actief in de dressuursport (1 = belangrijkst en 9 = onbelangrijkst)

Wanneer gekeken wordt naar deze twee figuren zijn er grote verschillen te zien. Bij de fokkers die voornamelijk springpaarden fokken staat de aanleg voor de sport en de sportprestaties bovenaan, daar waar bij de fokkers van dressuurpaarden de predicaaten en de bouw voor de aanleg voor de sport en sportprestaties komen. Veruit het minst belangrijk zijn de uiterlijke kenmerken, zoals kleur en aftekeningen. Opvallend is wel dat bij zowel de fokkers van dressuurpaarden als van springpaarden het karakter in de top vier staat van de belangrijkste kenmerken.

Omdat niet iedere merrie (door bijvoorbeeld een blessure) actief kan zijn in de sport is er ook gekeken naar de belangrijkste kenmerken van een fokmerrie die zelf niet actief is (of kan zijn) in de sport. Hier is gekeken naar de volgende eigenschappen: 'een sportrijke stam', 'prestaties van nakomelingen in de sport', 'een goede bouw', 'karakter', 'een predicaatrijke stam', 'predicaaten ongerelateerd aan de sport (ster/keur/etc.)' en 'uiterlijke kenmerken (kleur/aftekeningen)'. In figuur 19 en 20 is te zien hoe de verdeling er in dit geval uit ziet.

Figuur 19 Overzicht belangrijkste kenmerken fokmerrie niet actief in de (spring)sport (1 is het belangrijkste en 7 het onbelangrijkst)

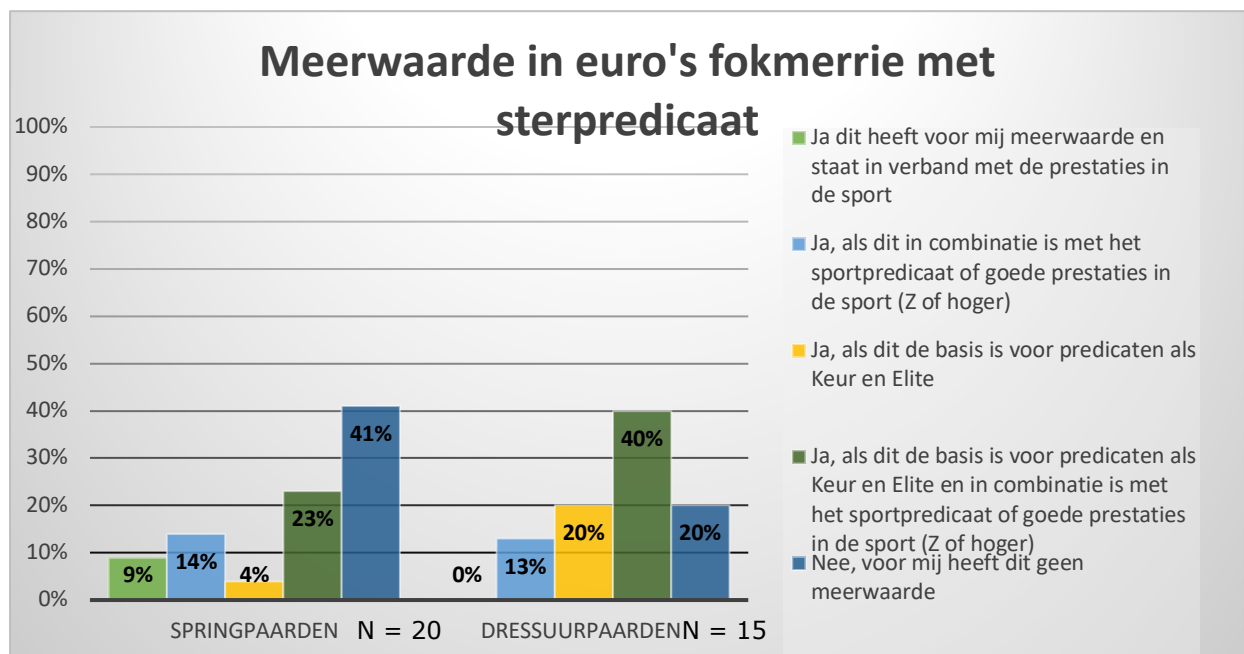

Figuur 20 Overzicht belangrijkste kenmerken fokmerrie niet actief in de (dressuur)sport (1 is het belangrijkste en 7 het onbelangrijkst)

In dit geval is te zien dat voor de fokkers van springpaarden de verdeling redelijk gelijk blijft. Sport blijft daar het belangrijkste. Wat wel opvallend is dat voor de fokkers van dressuurpaarden een sportrijke stam nu boven de predicaatrijke stam staat, in tegenstelling tot wanneer de merrie zelf wel actief is in de sport.

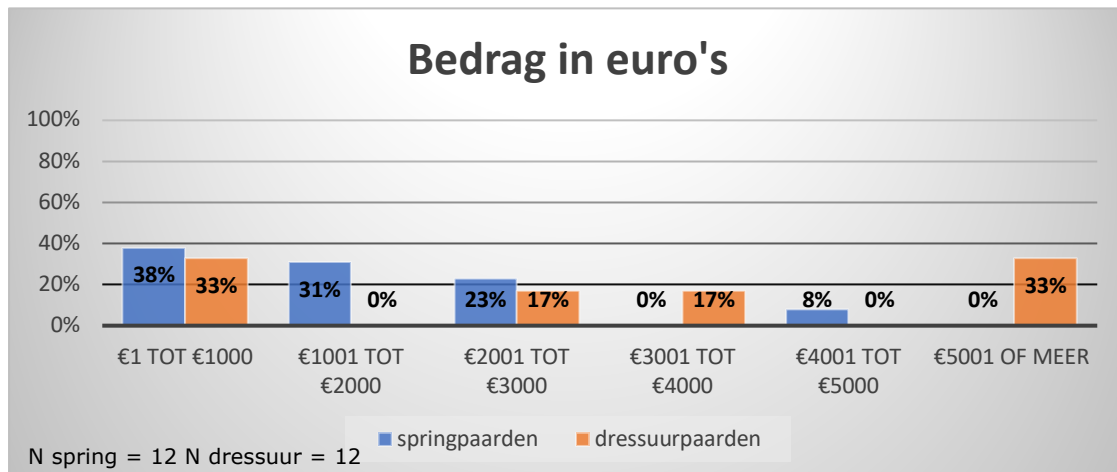
In alle vier de figuren is te zien dat een goede bouw belangrijker is dan de predicaaten die niet gerelateerd zijn aan de sport, zoals het sterpredicaat. Hieruit blijkt dus dat de bevestiging van onder andere een goede bouw, die niet per definitie vastligt in de vorm van een predicaat, minder belangrijk is dan de goede bouw op zich.

Om de meerwaarde in euro's te onderzoeken van een merrie met het sterpredicaat ten opzichte van een merrie zonder dit predicaat is de vraag 'Bent u bereid om meer geld te investeren in een fokmerrie die het sterpredicaat op haar naam heeft staan? (Hierbij moet u denken aan twee identieke merries waarvan de een wel het sterpredicaat op haar naam heeft staan en de ander niet)' gesteld. Hierbij werden de volgende keuzemogelijkheden gegeven: 'Nee voor mij heeft dit geen meerwaarde', 'Ja dit heeft voor mij meerwaarde en staat in verband met de prestaties in de sport', 'Ja, als dit in combinatie is met het sportpredicaat of goede prestaties in de sport (Z of hoger)', 'Ja, als dit de basis is voor predicaaten als Keur en Elite', 'Ja, als dit de basis is voor predicaaten als Keur en Elite en in combinatie is met het sportpredicaat of goede prestaties in de sport (Z of hoger)' en 'Nee, voor mij heeft dit geen meerwaarde'. In figuur 21 is te zien hoe fokkers hierover denken en welke verschillen hier zitten tussen fokkers van spring- en dressuurpaarden.

Figuur 21 Omstandigheden waaronder fokkers meerwaarde in euro's binden aan een merrie met het sterpredicaat tegenover een identieke merrie zonder dit predicaat

Onder de fokkers van springpaarden is te zien dat ruim 40% aangeeft geen meerwaarde in euro's te hechten aan een merrie met het sterpredicaat in enkele vorm. Bij de fokkers van dressuurpaarden hangt ditzelfde percentage aan dat zij er wel meerwaarde aan hechten wanneer dit de basis is voor predicaaten als Keur en Elite en dit in combinatie is met het sportpredicaat of goede prestaties in de sport. Aan de hand van deze uitkomst is de vraag gesteld hoeveel zij bereid zijn meer te betalen voor een dergelijke merrie, de uitkomst hiervan is te zien in figuur 22.

Figuur 22 De meerwaarde uitgedrukt in een bedrag in euro's onder de fokkers van spring- en dressuurpaarden

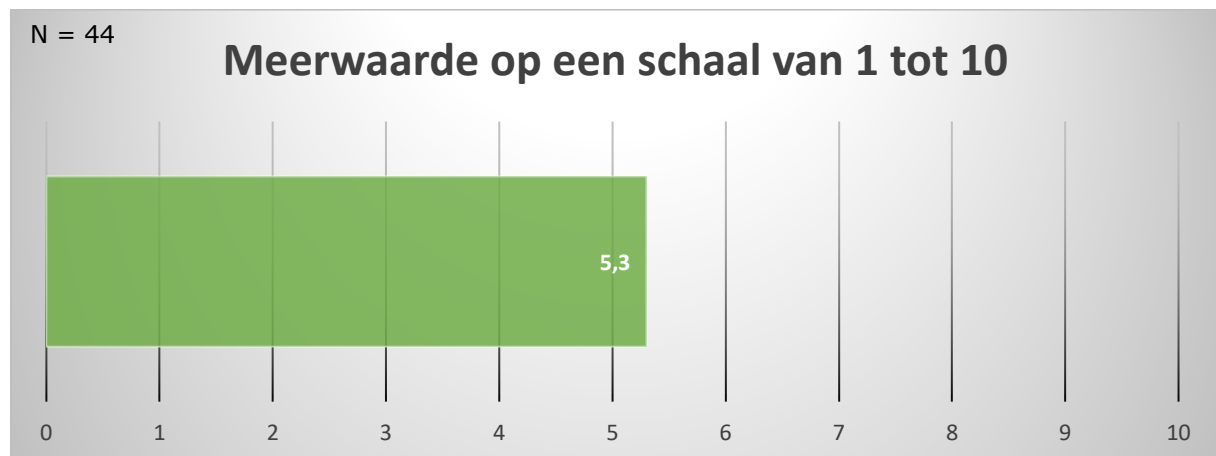
Zoals zichtbaar in bovenstaand figuur zijn de fokkers van dressuurpaarden over het algemeen bereid om meer geld te investeren in een merrie met het sterpredicaat ten opzichte van de fokkers van springpaarden.

3.4. Op welke wijze is het sterpredicaat van belang voor paardensporters?

In paragraaf 3.3 zijn de resultaten met betrekking tot het belang van sportpaardenfokkers weergegeven. In deze paragraaf zal ingegaan worden op de resultaten van de deelvraag: "Op welke wijze is het sterpredicaat van belang voor paardensporters?".

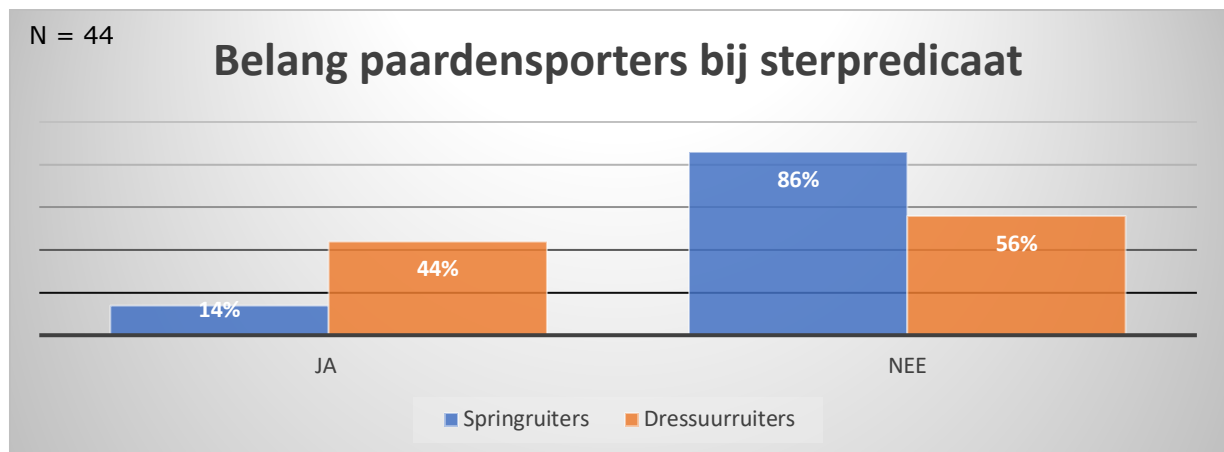
In de interviews met de twee paardensporters, een dressuurruijter en een springruijter, kwamen twee vergelijkbare reacties. De dressuurruijter gaf aan dat een van haar beste sportmerries niet in het bezit is van het sterpredicaat en hier op de keuring ook niet voor in aanmerking kwam. Voor haar is het van belang dat de merrie werkwillic is, een goed karakter heeft maar wel relatief koel in de kop is. Of deze merrie dan ook in het bezit is van het sterpredicaat is voor haar onbelangrijk. Zij geeft echter nog wel aan dat dit predicaat een indicatie kan geven van of deze merrie fysiek gezien de mogelijkheid heeft om te presteren op het hogere niveau. De springruijter stond hier hetzelfde in. Hij gaf aan dat het van belang is dat de merrie over die sprong heen wil en tot het uiterste wil gaan, kort gezegd, het "gewoon" voor je doet. Hij gaf aan verschillende paarden gereden te hebben die allemaal een eigen manier van lopen hadden en niet in aanmerking kwamen voor het sterpredicaat, maar wel goed presteerde in de springsport.

Allereerst is in de enquête de vraag 'Op een schaal van 1 tot 10, hoeveel meerwaarde heeft het sterpredicaat volgens u voor de paardensport?' gesteld met daarbij de vraag om het antwoord toe te lichten. In figuur 23 zien dat de gemiddelde meerwaarde ligt op 5,3. Waarom ruiters hiervoor kiezen is lastig schematisch of in een grafiek weer te geven. Hier kwamen wel hele wisselende antwoorden uit, de antwoorden kunnen opgedeeld worden in ongeveer 4 categorieën. Zo wordt er gezegd zat het bij de koop een indicatie kan geven van de kwaliteit van de merrie, de bouw moet goed zijn om op hoger niveau te kunnen presteren en voor goede gezondheid, geen enkele waarde voor een sportpaard en dat sportprestaties belangrijker zijn dan de predicaaten. In bijlage VII is een overzicht van alle antwoorden te vinden.

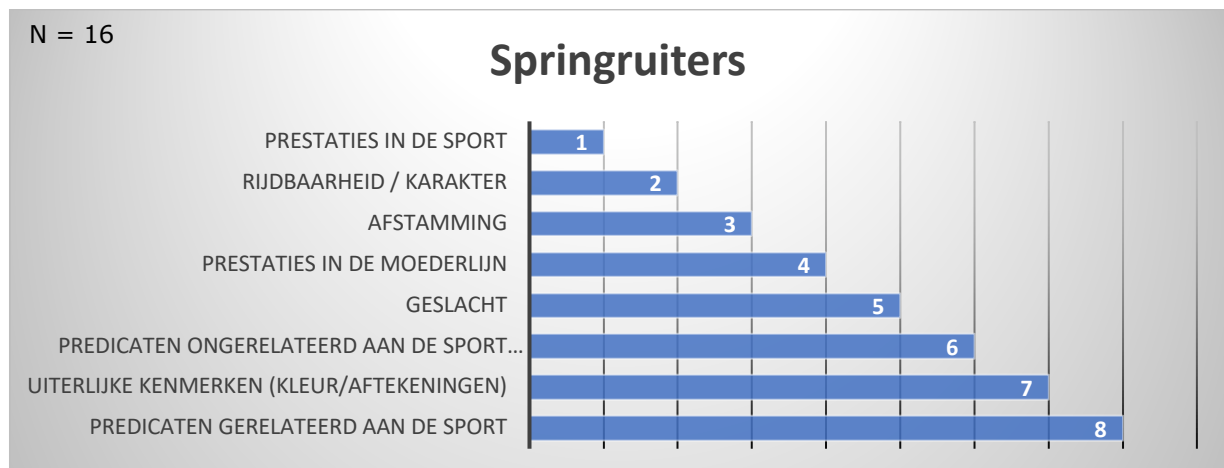
Figuur 23 Meerwaarde sterpredicaat in de paardensport op een schaal van 1 tot 10

Vervolgens werd de vraag gesteld: "Heeft u als fokker belang bij het sterpredicaat?". Om deze vraag te beantwoorden is er onderscheid gemaakt tussen spring- en dressuurruiters. In figuur 24 is te zien hoe dit verdeeld is. Bij de dressuurruiters is de verdeling ongeveer gelijk, maar toch zegt de meerderheid met 56% geen belang te hebben bij het sterpredicaat. Onder de springruiters is de verdeling veel duidelijker. Ruim 80% van de respondenten gaf aan geen belang te hebben bij het sterpredicaat.

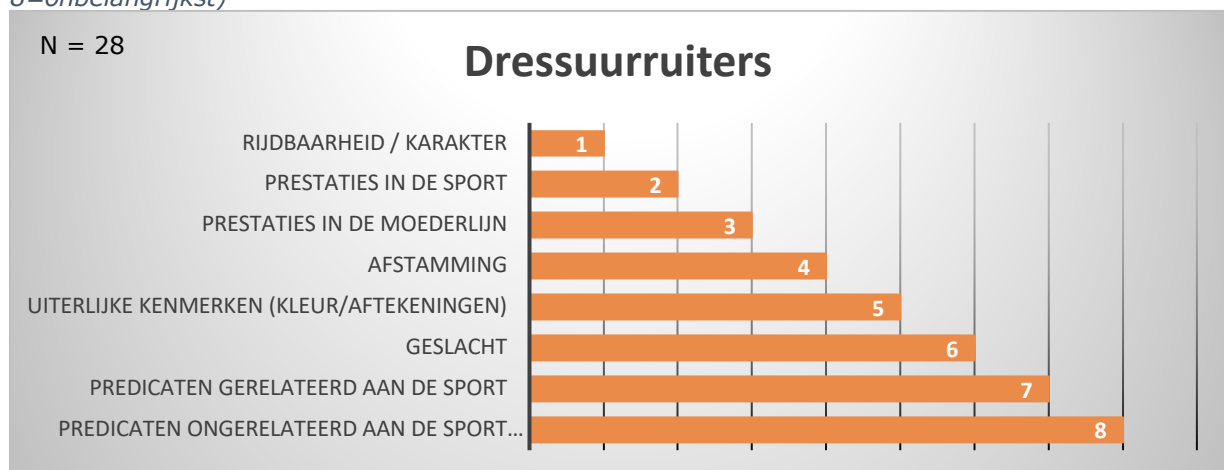

Figuur 24 Belang paardensporters bij het sterpredicaat

Aan de hand van deze resultaten is gekeken naar welke eigenschappen van een sportmerrie belangrijk zijn voor de paardensporter, ook hierin is onderscheid gemaakt tussen de spring- en dressuurruiters. Hierbij is gekeken naar verschillende eigenschappen, namelijk: 'rijdbaarheid/karakter', 'prestaties in de sport', 'prestaties in de moederlijn', 'uiterlijke kenmerken (kleur/aftekeningen)', 'afstamming', 'geslacht', 'predicaten ongerelateerd aan de sport (ster/keur/etc.)' en 'predicaten gerelateerd aan de sport'. In figuur 25 is te zien hoe deze verdeling is onder de springruiters en in figuur 26 die van de dressuurruiters.

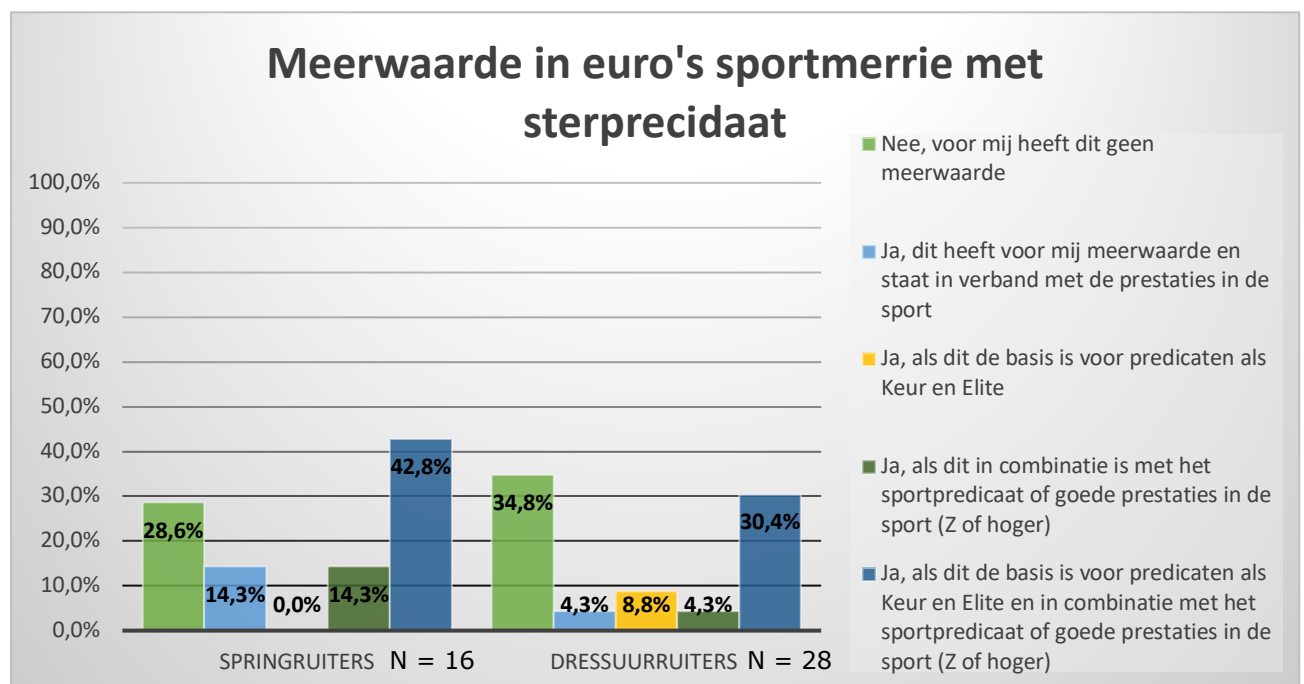
Figuur 25 Belangrijke eigenschappen sportmerrie voor springruiters (1=belangrijkst en 8=onbelangrijkst)

Figuur 26 Belangrijke eigenschappen sportmerrie voor dressuurruiters (1=belangrijkst en 8=onbelangrijkst)

Wanneer gekeken wordt naar de twee bovenstaande figuren is er een opvallend verschil te zien. Onder de springruiters staan de prestaties in de sport boven de rijdbaarheid en het karakter van de merrie terwijl dit onder de dressuurruiters precies andersom is. Daarna wordt bij er onder de springruiters eerst gekeken naar de afstamming en dan naar de prestaties in de moederlijn, bij de dressuurruiters is dit weer precies omgekeerd en staan de prestaties in de moederlijn boven de afstamming van de merrie. Ook wordt hier zichtbaar dat onder de dressuurruiters de uiterlijke kenmerken als de kleur en de aftekeningen op de vijfde plek staan terwijl deze bij de springruiters zo goed als onderaan, op de zevende plek, staan. Als laatste is te zien dat de predicaten voor zowel de spring- als dressuurruiters laag scoren. Wat nog wel opvalt is dat bij de springruiters de predicaten ongerelateerd aan de sport hoger staan dan de predicaten die gerelateerd zijn aan de sport.

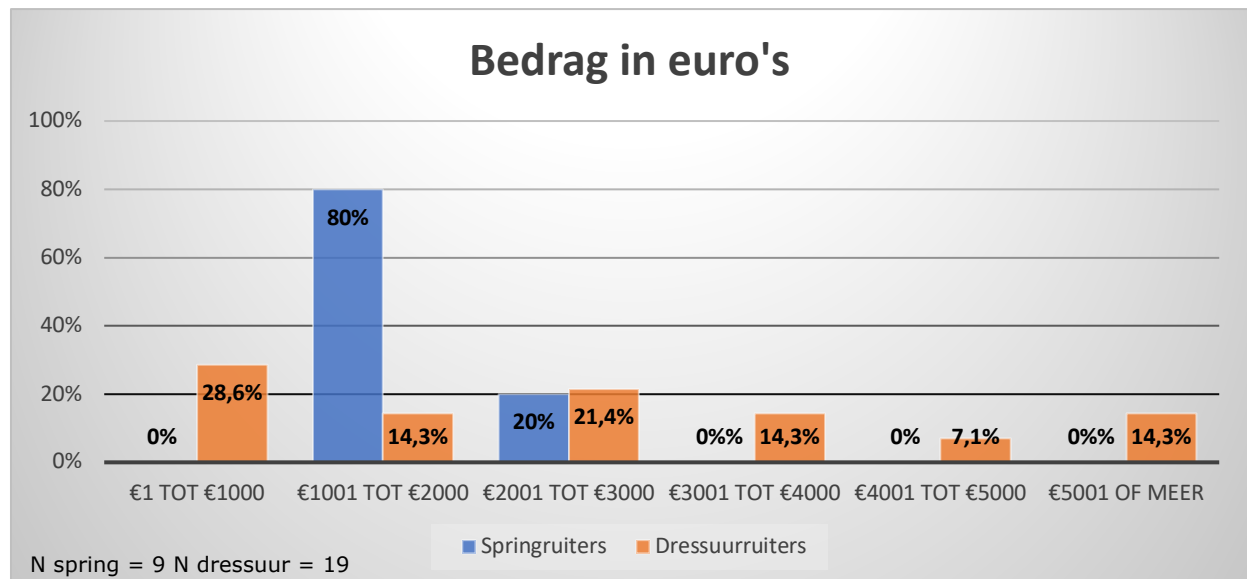
Om de meerwaarde in euro's te onderzoeken van een sportmerrie met het sterpredicaat ten opzichte van een merrie zonder dit predicaat is de volgende vraag gesteld: 'Bent u bereid om meer geld te investeren in een sportmerrie die het sterpredicaat op haar naam heeft staan? (Hierbij moet u denken aan twee identieke merries waarvan de een wel het sterpredicaat op haar naam heeft staan en de ander niet)'. Hierbij werden de volgende keuzemogelijkheden gegeven: 'Nee voor mij heeft dit geen meerwaarde', 'Ja dit heeft voor mij meerwaarde en staat in verband met de prestaties in de sport', 'Ja, als dit in combinatie is met het sportpredicaat of goede prestaties in de sport (Z of hoger)', 'Ja, als dit de basis is voor predicaten als Keur en Elite', 'Ja, als dit de basis is voor predicaten als Keur en Elite en in combinatie is met het sportpredicaat of goede prestaties in de sport (Z of hoger)' en 'Nee, voor mij heeft dit geen meerwaarde'. In figuur 27 is te zien hoe de paardensporters hierover denken en worden de verschillen tussen de spring- en dressuurruiters weergegeven.

Figuur 27 Omstandigheden waaronder paardensporters meerwaarde in euro's binden aan een merrie met het sterpredicaat tegenover een identieke merrie zonder dit predicaat

Onder de springruiters is te zien dat ruim 40% van de respondenten aangeeft hier meerwaarde in euro's te binden wanneer dit de basis is voor predicaten als Keur en Elite in combinatie met het sportpredicaat of goede prestaties in de sport (Z of hoger). Daarna volgt met een percentage van bijna 29% 'Nee, voor mij heeft dit geen meerwaarde'. Onder de dressuurruiters geeft de meerderheid met bijna 35% het antwoord 'Nee, voor mij heeft dit geen meerwaarde' met daaropvolgend het antwoord 'Ja als dit de basis is voor

predicaten als Keur en Elite in combinatie met het sportpredicaat of goede prestaties in de sport (Z of hoger)' met een percentage van 30%. Aan de hand van deze uitkomst is de vraag gesteld hoeveel zij bereid zijn meer te betalen voor een dergelijke merrie, de uitkomst hiervan is te zien in figuur 28.

Figuur 28 De meerwaarde uitgedrukt in een bedrag in euro's onder spring- en dressuurruiters

In figuur 28 is te zien dat dressuurruiters over het algemeen bereid zijn om meer geld te investeren in een merrie met het sterpredicaat dan springruiters. Onder de springruiters ligt het maximum tussen de €2000 en €3000 terwijl onder de dressuurruiters nog 14,3% bereid is om €5001 of meer extra te betalen voor een merrie met het sterpredicaat.

4. Discussie

De doelstelling van dit onderzoek luidt als volgt: “een inzicht verkrijgen in welke waarde het sterpredicaat nog heeft voor de verschillende soorten paardenhouders”. Met dit onderzoek is geïnventariseerd welk belang zowel paardensporters als -fokkers hebben bij dit predicaat en welke meerwaarde dit predicaat biedt voor de paardensport en sportpaardenfokkerij.

4.1. Onderzoeksmethode

In het vooronderzoek is beschreven wat er al bekend was rondom het onderwerp en wat niet en is het vergeleken met de melkveehouderij. De melkveehouderij werkt namelijk met een vergelijkbare methode als het sterpredicaat. In het vooronderzoek is ook de wijze van deskresearch met betrekking tot deelvraag 1 besproken. De insteek was om Hier zouden NRPS'ers te vergelijken met KWPN'ers, echter is er uiteindelijk voor gekozen om enkel KWPN'ers met elkaar te vergelijken om zo de omstandigheden zo gelijk mogelijk te houden. Daarnaast is er met het verkregen beeld vanuit de vier interviews met paardensporters en sportpaardenfokkers is vervolgens een enquête opgesteld met vragen rondom het belang bij het sterpredicaat en de meerwaarde (in euro's) hiervan binnen de paardensport en sportpaardenfokkerij. Deze enquête is bij zoveel mogelijk (verschillende) respondenten afgenomen om een zo realistisch mogelijk beeld te krijgen.

Door belangenverstrengeling kon de enquête niet gedeeld worden via de Nederlandse stamboeken zoals het KWPN. Ook had de enquête gedeeld kunnen worden via de Koepel Fokkerij, maar ook dit is niet gelukt vanwege het niet mee kunnen werken aan de verspreiding van de enquête. Wel is de enquête verspreid via een mailing vanuit Veulenveiling Prinsjesdag, het eigen netwerk, Facebookpagina's en -groepen, e-mail naar paardenfokkers en -sporters en via Aeres Hogeschool Dronten. Dit zijn allemaal kanalen waarop de doelgroep actief kan zijn. Daarnaast zijn er e-mailadressen verzameld via internet van paardenfokkers en -sporters om vervolgens de enquête op deze wijze te verspreiden.

De interviews zijn afgenomen bij een springpaardenfokker, dressuurpaardenfokker, springruiters en een dressuurruiter. De enquête die vervolgens is opgesteld in SurveyMonkey bestaat, afhankelijk van de ingevulde antwoorden uit 15 tot 42 vragen. De antwoorden die gegeven worden bepalen de routing door de enquête en het wel of niet overslaan van bepaalde vragen. Er zijn 72 personen gestart met de enquête waarvan 86% de enquête voltooid heeft. Wellicht was de enquête voor sommige te lang of waren vragen te complex waardoor zij de enquête niet afgerond hebben en zijn er dus respondenten verloren gegaan. Ook zijn er vragen gesteld in de enquête die naderhand niet nodig bleken voor het beantwoorden van de hoofd- en deelvragen, zoals de vraag 'Bent u op een andere wijze betrokken bij het sterpredicaat? Bijvoorbeeld keuringklaar maken. Uiteindelijk zijn er 62 compleet ingevuld door de respondenten. Hiervan waren 27 respondenten enkel actief in de paardensport, 18 actief in de sportpaardenfokkerij en 17 actief in zowel de paardensport als de sportpaardenfokkerij.

4.2. Resultaten en verwerking

De respondenten onder de groep fokkers van dressuurpaarden geeft met een meerderheid van bijna 80% aan belang te hebben bij het sterpredicaat, maar vervolgens staat de eigenschap 'predicaat ongerelateerd aan de sport' op de zesde plek van de eigenschappen die een goede fokmerrie volgens hen zou moeten hebben. Daarbij geeft 86% van de springruiters aan geen belang te hebben bij het sterpredicaat, maar vervolgens staat de eigenschap 'predicaten ongerelateerd aan de sport' op een zesde plek boven de eigenschap 'predicaten gerelateerd aan de sport' op de achtste plek van belangrijke eigenschappen van een sportmerrie. Dit komt dus niet overeen met wat zij later aangeven, Later geven zij namelijk aan dat dit in de fokkerij en paardensport geen belangrijke eigenschap is van een goede fok- of sportmerrie.

Bij iedere deelvraag werden de antwoorden gesplitst in springruiters/-fokkers en dressuurruiters/-fokkers. Hierin waren veelal duidelijke verschillen in te zien, maar de groepen die vergeleken zijn, waren niet gelijk. Zo waren er onder de ruiters slechts 16 respondenten onder de springruiters en maar liefst 28 respondenten onder de dressuurruiters. Voor deze kleine groepen binnen de respondenten kan het zijn dat de resultaten van deze groepen en dit gehele onderzoek minder betrouwbaar zijn.

De doelstelling met betrekking tot het aantal respondenten onder de paardensporters van 50 respondenten is met een aantal van 44 niet behaald. Deze doelstelling was bewust lager ingezet vanwege het feit dat de topsporters binnen Nederland lastiger te bereiken zijn dan de sportpaardenfokkers. De doelstelling met betrekking tot het aantal respondenten onder de sportpaardenfokkers is ook niet behaald met slechts 35 respondenten.

Het verwerken van de resultaten van het onderzoek bleek meer werk dan van tevoren verwacht vanwege het grote aantal enquêtevragen. De resultaten van elke vraag zijn in Excel verwerkt tot tabellen, waarvan vervolgens grafieken gemaakt zijn. Ook de toelichtingsvragen die gesteld zijn naar aanleiding van de enquêtevragen waren erg interessant om te lezen, maar bleken lastig te verwerken binnen een onderzoek. Deze open vragen zorgden er echter wel voor dat de respondent dan meer kwijt kon dan binnen de keuzemogelijkheden en de ruimte kreeg om zelf aan het denken te gaan.

Sterke punten van de enquête waren de testvragen aan het begin van de enquête. Op deze manier werd er namelijk voor gezorgd dat enkel de beoogde doelgroep de enquête ingevuld heeft. Diegene die niks te maken hebben met de sportpaardenfokkerij voor het hogere niveau of de topsport (Z of hoger) werden direct naar de exitpagina doorgestuurd waardoor veel uitzoekwerk bespaard is.

4.3. Vergelijking met literatuur uit vooronderzoek

Omdat er nog weinig tot niks bekend was over dit onderwerp zijn de uitkomsten van dit onderzoek lastig te vergelijken met de literatuur uit het vooronderzoek. Binnen de melkveehouderij is te zien dat naarmate de fenotypische eigenschappen positief verbeteren, de melkproductie toeneemt. Als dit vertaald wordt naar de paardensport kan dit (mogelijk) betekenen dat wanneer de uiterlijke kenmerken vertaald in het sterpredicaat positief bij kan bijdragen aan de prestaties in de sport. Dit is in kleine mate te zien in de resultaten van de dressuur gefokte merries maar nauwelijks tot niet onder de spring gefokte merries.

Daarnaast is er al wel onderzoek gedaan naar de invloed de focus op de opleiding van het begin af aan op de prestaties van deze merrie op latere leeftijd. Wanneer er van jongs af aan getraind wordt met een focus op de topsport, lijkt dit een positieve invloed te hebben op de sportprestaties. Dit onderdeel is niet meegenomen binnen dit onderzoek en kan dus ook niet met elkaar vergeleken worden.

Als laatst werd in het vooronderzoek beschreven dat de band tussen mens en paard een belangrijke invloed heeft op de prestaties van het paard. Ook hier is in dit onderzoek geen rekening gehouden en kan dus ook niet vergeleken worden met de literatuur uit het vooronderzoek.

5. Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk zal aan de hand van de resultaten in hoofdstuk 3 in paragraaf 5.1 een conclusie gegeven worden van iedere deelvraag en uiteindelijk de hoofdvraag en zullen er in paragraaf 5.2 verschillende aanbevelingen gedaan worden aan de paardenstamboeken in Nederland.

Het doel van dit onderzoek is om de meerwaarde van het sterpredicaat in de paardensport en sportpaardenfokkerij vast te stellen. Aan de hand van de opgestelde deelvragen zijn er vier interviews uitgevoerd bij een springruiter, dressuurruiter, dressuurpaarden fokker en een springpaardenfokker. Deze informatie fungeerde als basis voor de enquête welke verspreid is onder een grotere groep. De resultaten van dit onderzoek kunnen, waar mogelijk, bijdragen aan een advies richting de sportpaardenstamboeken binnen Nederland om het predicaat, en wellicht het predicaatstelsel, actueel te houden voor de huidige paardensporters en sportpaardenfokkers.

5.1. Conclusie

Deelvraag 1: 'Welk verband zit er tussen het predicaat 'ster' dat een merrie op haar naam heeft staan en de sportresultaten die zij behaald heeft?'

Uit de gegevens die vanuit het KWPN verstrekt zijn is gebleken dat er zo goed als geen verband zit tussen de sportresultaten van een spring gefokte merrie en of dat zij wel of niet het sterpredicaat op haar naam heeft staan. Echter, tussen de sportresultaten van dressuur gefokte merrie met of zonder dit predicaat zit wel een klein verband. Uit onderzoek is gebleken dat de dressuur gefokte stermerries gemiddeld genomen iets beter presteren dan de stamboekmerries.

Deelvraag 2: 'Op welke wijze is het sterpredicaat van belang voor de sportpaardenfokkers?'

Buiten de letterlijke sportgegevens is ook het belang van de fokkers bij dit predicaat ook belangrijk. Het belang van de fokker laat grote verschillen zien tussen de fokkers van spring- en dressuurpaarden. Onder de fokkers van springpaarden is het belang bij het predicaat gelijk verdeeld, de helft zegt hier wel belang bij te hebben en de andere helft geeft aan dit niet te hebben. Onder de fokkers van dressuurpaarden is het verschil aanzienlijk groter en heeft ruim driekwart hier zeker wel belang bij.

Bij de fokmerries is er onderscheid gemaakt tussen een merrie die wel actief kan zijn in de sport en een merrie die niet (fysiek) in de mogelijkheid is om deel te nemen aan de sport. Onder de merries die wel actief zijn (geweest) in de sport is een duidelijk verschil te zien tussen de fokkers van spring- en dressuurpaarden. Bij de fokkers van springpaarden staat de eigenschap 'predicaten ongerelateerd aan de sport' vrijwel onderaan, terwijl deze eigenschap voor de fokkers van dressuurpaarden in de top 5 van belangrijkste eigenschappen staan van een goede fokmerrie. De sportresultaten van deze merrie is voor de fokkers van springpaarden erg belangrijk samen met een sportrijke stam, terwijl bij fokkers van dressuurpaarden de goede bouw en een predicaatrijke stam eerst komen.

Opvallend is dat onder de eigenschappen van merries die niet actief zijn (geweest) in de sport de 'predicaten ongerelateerd aan de sport' zoals het sterpredicaat vrijwel onderaan staan in de belangrijke eigenschappen. Voor de fokkers blijft dit met betrekking tot een merrie die wel actief is (geweest) in de sport dus ongewijzigd, maar voor de fokkers van dressuurpaarden wordt deze eigenschap opeens een stuk minder belangrijk. Daarnaast is het hebben van een sportrijke stam voor fokkers van dressuurpaarden belangrijker bij een dergelijke merrie, ook op dit vlak blijft de uitkomst voor fokkers van springpaarden ongewijzigd. De gerichtheid op sportprestaties binnen de fokkerij van springpaarden kwam ook in het interview al naar voren.

Uitgedrukt in euro's zijn fokkers van springpaarden met ruim 40% niet bereid om meer geld te investeren in een merrie met het sterpredicaat tegenover een identieke merrie zonder dit predicaat. Hierop volgend geeft een deel van ruim 20% aan hier wel meer in te willen investeren, mits dit de basis is van predicaaten als Keur en Elite en in combinatie is met het sportpredicaat of sportprestaties op het hogere niveau (Z of hoger). Hierbij gaat het dan om een extra investering tussen de €1 en €2000. Merendeel van de dressuurpaarden fokkers daarentegen zijn bereid om meer te investeren in een dergelijke merrie wanneer dit de basis is van predicaaten als Keur en Elite en in combinatie is met het sportpredicaat of sportprestaties op het hogere niveau (Z of hoger). Zij zijn dan ook bereid om hier meer in te investeren ten opzichte van de fokkers van springpaarden, zij zijn namelijk bereid om tot wel 5001 euro of meer te investeren.

Deelvraag 3: 'Op welke wijze is het sterpredicaat van belang voor de paardensporters?'

Onder de paardensporters is dezelfde verdeling te zien als onder de sportpaardenfokkers. Springruiters hebben weinig tot geen belang bij het sterpredicaat en zetten de predicaaten ongerelateerd aan de sport ver onder de sportprestaties en de aanleg voor de sport in de belangrijke eigenschappen voor een goede sportmerrie. Onder de dressuurruiters heeft de kleine meerderheid weinig tot geen belang bij het sterpredicaat en geven ook aan dat dit minder belangrijk is dan de sportprestaties en de aanleg voor de sport. Opvallend is dat zowel de spring- als dressuurruiters het karakter en de rijdbaarheid van een merrie erg belangrijk vinden voor een goede sportmerrie.

Wel valt op dat ondanks de grote meerderheid onder de springruiters die geen belang hebben bij het sterpredicaat de eigenschap 'predicaaten ongerelateerd aan de sport zoals het sterpredicaat' boven de eigenschap 'predicaaten gerelateerd aan de sport' hebben staan. Dit terwijl de dressuurruiters aangeven dit precies andersom gescoord hebben.

Van een meerwaarde in euro's van een merrie met het sterpredicaat tegenover een identieke merrie zonder dit predicaat is voor springruiters zeker sprake. Een ruime meerderheid geeft aan dat dit zeker meerwaarde biedt, mits dit de basis is van predicaaten als Keur en Elite en in combinatie is met het sportpredicaat of sportprestaties op het hogere niveau (Z of hoger). Zij zijn dan ook bereid om tussen de 1000 euro en 3000 euro meer te investeren in een dergelijke merrie. Onder de dressuurruiters is deze verhouding anders, een kleine meerderheid geeft aan hier geen meerwaarde in te zien en hier dus niet extra in zouden willen investeren. Het overige deel dat wel bereid is om meer te investeren geeft aan hier alleen meerwaarde in te zien mits dit de basis is van predicaaten als Keur en Elite en in combinatie is met het sportpredicaat of sportprestaties op het hogere niveau (Z of hoger). Zij zijn bereid om tot wel 5000 euro meer te investeren in een dergelijk merrie.

Hoofdvraag: 'Wat is de meerwaarde van het predicaat 'ster' in de paardensport en sportpaardenfokkerij in Nederland?'

Er zijn veel verschillende paardensporters en sportpaardenfokkers actief binnen de hippische sector, waarvan eenieder een andere kijk heeft op het sterpredicaat en de meerwaarde hiervan. Wanneer het gaat om de meerwaarde het sterpredicaat binnen de paardensport zitten er kleine verschillen tussen de spring- en dressuursport. In de springsport heeft het sterpredicaat weinig tot geen meerwaarde als het gaat om een positieve invloed op de prestaties in de sport. Springruiters zijn dan ook maar in kleine hoeveelheden bereid om meer te investeren in een stermerrie tegenover een identieke merrie zonder dit predicaat. Voor springruiters zijn de prestaties in de sport en de aanleg hiervoor van veel groter belang samen met het karakter en de rijdbaarheid van een merrie in de sport.

In de dressuursport heeft het sterpredicaat op kleinschalig niveau wel een positieve invloed op de prestaties in de sport van een merries. Echter is dit geen "garantie" voor de prestaties op topsportniveau. Ook de dressuurruiters geven aan meer belang te hebben bij

het sterpredicaat dan de gemiddelde springruiter en zijn dan ook bereid om meer geld te investeren in een merrie die dit predicaat wel op haar naam heeft staan. Wel heeft dit predicaat pas meerwaarde voor hen wanneer dit de basis is voor predicaaten als Keur en Elite en in combinatie is met het sportpredicaat of sportprestaties op het hogere niveau (Z of hoger). Ook de dressuurruiters vinden de sportprestaties en de aanleg voor de sport samen met het karakter en rijdbaarheid van een merrie belangrijker dan dit predicaat.

Binnen de sportpaardenfokkerij is er ook een verschil in meerwaarde tussen de spring- en dressuurpaarden fokkers. Voor zowel een merrie die zelf actief is (geweest) in de sport als een merrie die dit niet is (geweest) heeft dit voor de springpaarden fokker weinig tot geen meerwaarde. Dressuurpaardenfokkers geven aan een meerwaarde te zien in het sterpredicaat en vinden dit een van de belangrijkste eigenschappen van een merrie wanneer zij actief is (geweest) in de sport. Wanneer een dressuurmerrie niet actief is (geweest) in de sport heeft dit opeens een stuk minder meerwaarde. Daarnaast biedt het voor de springpaarden fokker weinig tot geen meerwaarde in euro's, terwijl de dressuurpaarden fokker hier wel meerwaarde in euro's in ziet mits dit de basis is voor predicaaten als Keur en Elite en in combinatie is met het sportpredicaat of sportprestaties op het hogere niveau (Z of hoger).

Concluderend kan dus gesteld worden dat het sterpredicaat wel meerwaarde biedt binnen de dressuursport en -fokkerij maar weinig tot niet binnen de springsport en -fokkerij.

5.2. Aanbevelingen

Aan de hand van dit onderzoek kunnen er een aantal aanbevelingen gedaan worden. Er is geconcludeerd dat het sterpredicaat weinig meerwaarde biedt aan de prestaties in de sport en dan vooral binnen de springsport en -fokkerij. Dit heeft echter wel een kleine positieve invloed op de sportresultaten van dressuur gefokte merries. Daarnaast geven dressuurpaardenfokkers aan hier zeker meerwaarde aan te hechten, zowel in de fokkerij als in euro's voor de aankoop van een goede sportmerrie en/of fokmerrie. De aanbeveling is dus om voor nu geen aanpassingen door te voeren aan dit predicaat en het in ieder geval niet af te schaffen.

Daarnaast is er ook nog geconcludeerd dat de sportresultaten en de aanleg voor de sport belangrijker zijn bij de aanschaf van een goede sportmerrie of fokmerrie dan het sterpredicaat. De aanbeveling is dan ook om binnen de fokkerij van een stamboek meer aandacht te besteden aan de sportpredicaaten en de uitrol hiervan. Het sportpredicaat zou verder kunnen verfijnd worden en hierdoor mogelijk meer invloed kunnen uitoefenen op de predicaaten die (nog) niet verbonden zijn met de sportresultaten van een merrie. Ook voor verkoopplatformen, zoals www.sporthorses.nl is het van belang deze sportresultaten of de aanleg voor de sport duidelijk weer te (kunnen) geven.

De laatste aanbeveling is om het inzicht dat in dit onderzoek verkregen is sterker te onderbouwen door onderzoek op grotere schaal. Bovendien kan dit onderzoek mogelijk herhaald worden om verschuivingen op dit gebied kenbaar te maken. Onder de respondenten van dit onderzoek blijkt dus dat het sterpredicaat wel meerwaarde biedt binnen de dressuursport en -fokkerij, maar weinig tot geen meerwaarde biedt binnen de springsport en -fokkerij. Om hier een goede en betrouwbare conclusie op te kunnen baseren is het voor stamboeken van belang dit ook onder een grotere groep respondenten te onderzoeken. Ook zou er nog een vervolgonderzoek gedaan kunnen worden in België en Duitsland.

6. Bronnenlijst

- B. Langlois, D. M. (1982). Horse Breeding Problems. *Annales de génétique et de sélection animale*, 114-115.
- Back, W., & Clayton, H. M. (2013). The effects of conformation. In W. Back, & M. Holmström, *Equine Locomotion* (p. 234). China: Elsevier Ltd.
- Borda, C. D. (2016). *Human-Animal Relationship: Comparative Study in working and Breeding Horses*. Berichte Über Landwirtschaft.
- CBS. (2019, Oktober 8). *Internet; toegang, gebruik en faciliteiten*. Opgehaald van CBS Statline:
<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83429NED/table?fromstatweb>
- CBS. (sd). *Internet; toegang, gebruik en faciliteiten* .
- de Weerd, M., & Oldenboek, J. (2010). *Het paard in Nederland*. Wageningen: Wageningen Universiteit en Research Centrum.
- Fünke Kupper, R. (2019, juli 4). Merrie- en veulenkeuringen NRPS. (K. d. Heer, Interviewer)
- Hal, M. v. (2018). *De Hippische Monitor*. Den Bosch: Has Hogeschool.
- Hal, M. v. (2019). *Hippische monitor 2019*. Den Bosch: HAS Hogeschool Den Bosch.
- Hulst van der, M., & Baarda, B. (2017). *Basisboek Interviewen*. Houten: Noordhoff Uitgevers bv Groningen.
- KNHS. (2017). *Nederland Paardenland*. Ermelo.
- Oldenbroek, K., & Waaij, L. v. (2015). *Leerboek Fokkerij en genetica voor het HBO* . Wageningen: Centrum voor Genetische Bronnen Nederland en Animal Breeding and Genomics Centre (WUR).
- R. van der Linde, NRS. (2003). Wat is fokken? *Veeteelt*, 41.
- Rijksen, C., & Visser-Riedstra, E. (2005). *Inventarisatie Paardenhouderij*. Wageningen: Animal Sciences Group Wageningen.
- Schep, E. (2012, juli 20). Predicaten hebben geen meerwaarde. *De Paardenkrant*.
- Teunen, A. (2009). *Paard en Welzijn* . Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie .
- Teunissen, L. (2010). *Geschiedenis van het paard*. Den Bosch : Nederlands Hippisch Kenniscentrum .

- Van Arendonk, J. D. (2015). Effect of specialization on genetic parameters of studbook-entry inspection in Dutch Warmblood horses. In *Journal of Animal Breeding and Genetics* (pp. 132, 441-448).
- Wageningen UR Livestock Research. (2014). *Handboek Melkveehouderij 2014*. Wageningen: Wageningen UR Livestock Research.
- Wageningen UR Livestock Research; Rummelink, G.J.; Dooren, H.J.C. van; Middelkoop, J.C. van; Ouweltjes, W.; Wemmenhove, H. (2014). *Handboek Melkveehouderij 2014*. Wageningen: Wageningen UR Livestock Research.

7. Bijlagen

Bijlage I – Opzet diepte-interview

Om een zo compleet mogelijk interview af te kunnen nemen is de voorbereiding erg belangrijk. Om deze reden heb ik allereerst een lijst opgesteld met de onderwerpen die ik wil behandelen:

- Type paardenhouder
- Particulier of professioneel (fokkers)
- Invloed sterpredicaat op sportresultaten
- Belang fokkers
- Belang paardensporters

Aan de hand van deze onderwerpen heb ik een opzet gemaakt voor een vragenlijst die ik met de interviews zal gebruiken. Deze vragen zullen gebruikt worden als opzet voor het interview, aan de hand van de antwoorden op deze vragen zal doorgevraagd worden.

Paardensporter:

1. In welke discipline bent u actief?
2. Op basisniveau of topsport?
3. Welk belang heeft u als paardensporter bij het sterpredicaat?
4. Wat zijn voor u de belangrijkste eigenschappen van een sportpaard?
5. Welke invloed denkt u dat het sterpredicaat heeft op de waarde (in euro's) van een merrie als sportmerrie?
6. Zou u bereid zijn hier meer geld voor te betalen? En waarom wel/niet?
7. Welk verband ziet u tussen het sterpredicaat en sportprestaties?
8. Hoe kijkt u naar de prediëaten van een merrie tegenover de sportprestaties? Hoe zwaar weegt dit mee in de keuze voor een sportpaard?

Sportpaardenfokker

1. Fokt u hobbymatig of professioneel?
2. In welke discipline?
3. Hoeveel veulens ongeveer per jaar?
4. Met welk doel fokt u voornamelijk?
5. Hoe is de verhouding van merries met en zonder het sterpredicaat?
6. Zit er volgens u een verband tussen het sterpredicaat en de kwaliteit van de nakomelingen van deze merrie? Waarom wel/niet?
7. Wat is het belang van u als fokker bij het sterpredicaat?
8. Wat zijn voor u de belangrijkste eigenschappen voor een sportmerrie?
9. Wat is voor u de belangrijkste reden om naar de keuring te gaan met een merrie?
10. Welke invloed denkt u dat het sterpredicaat heeft op de waarde (in euro's) van een merrie als fokmerrie?
11. Hoe kijkt u naar de prediëaten van een merrie tegenover de sportprestaties? Hoe zwaar weegt dit mee in uw fokkerij?

Interview respondent 1

Algemene informatie

Fokker springpaarden.

Meerwaarde sterpredicaat in de paardensport en sportpaardenfokkerij

Fokker vindt dat een sterpredicaat weinig zegt over de aanleg om te presteren in de topsport. Zo benoemt zij een voorbeeld van een merrie die zelf op 1.55m gepresteerd heeft op de keuring niet in aanmerking kwam voor het sterpredicaat. Daarnaast benoemt zij dat de fokkerij in de afgelopen twee jaar een grote verandering doorgemaakt heeft en de waarde van sportresultaten in de merrielijn in haar ogen belangrijker zijn geworden. Dit is ook terug te zien in de veilingresultaten van recente veilingen. Zoals bijvoorbeeld de veulenvelingen, veulens uit sportrijke merrielijnen gaan gemiddeld genomen voor meer geld weg dan de veulens waarbij dit minder is of ontbreekt.

Dit neemt natuurlijk niet weg dat een goede bouw van een paard niet belangrijk is, maar deze heeft het paard ook zonder het sterpredicaat. Om het sterpredicaat te behalen gaat tijd en geld in zitten waar later weinig tot niets in de waarde van een merrie of haar nakomelingen van tergezien wordt. Zo kan je bijvoorbeeld een nakomeling hebben uit een merrielijn met sterpredicaten maar dit geeft geen meerwaarde in euro's in tegenstelling tot sportprestaties, is haar ervaring.

In haar ogen zijn ook de predicaten over het algemeen wat verouderd en te weinig meegegroeid met de tijd. Kijk bijvoorbeeld naar het sportpredicaat, deze kan behaald worden als een merrie drie nakomelingen heeft die op 1.20m presteren, maar dit stelt in deze tijd minder voor dan wanneer dit predicaat in het leven geroepen werd. Hierin zou bijvoorbeeld binnen dit predicaat met een sterrensysteem gewerkt kunnen worden wat de prestaties van de nakomelingen binnen dit predicaat weergeeft.

Zij geeft ook aan er buiten het sterpredicaat zelf ook een heel proces omheen ontstaan is. De merries moeten namelijk keuring klaar gemaakt worden, vorgebracht worden op de keuring en zij moeten natuurlijk gekeurd worden. Zo is dit predicaat dus eigenlijk veel meer dan alleen het predicaat zelf. Daarnaast ziet zij grote verschillen in het belang bij de keuringen en het sterpredicaat wanneer het noorden van Nederland vergeleken wordt met het Zuiden. Zo is een keuring van het KWPN in het zuiden al drukbezocht wanneer er tien merries meedoen, daar waar de keuringen in het noorden veel groter zijn. In haar mening komt dit mede doordat de fokkers in het zuiden meer meekrijgen uit België waar zij het bij het BWP (Belgisch Warmbloed Paard) meer waarde hechten aan de prestaties.

Interview respondent 2

Algemene informatie

Fokker dressuurpaarden. Zij fokt tussen 5 en 10 veulens per jaar en fokt voor zowel eigen gebruik, aanhouden en uitbreiden eigen lijn en voor een deel voor de verkoop.

Meerwaarde sterpredicaat in de paardensport en sportpaardenfokkerij

Fokker geeft aan de selectie van de veulens voor de verkoop in eerste instantie aan de hand van welke de meeste sport met zich meebrengen en dan pas wat zij aan predicaat meebrengen. Natuurlijk is het ook van belang hoe het veulen van zichzelf beweegt. De predicaat wegen mee voor haar omdat ze er zelf mee rijdt, maar de paarden moeten zo rijbaar mogelijk zijn en daarna komt welke predicaat er in die lijn zitten. Zij geeft aan geen duidelijk verband te zien tussen de predicaat en sportresultaten, wel geeft zij aan dat de merries die elite zijn het ook goed doen in de sport. Elite maakt volgens haar een grotere kans om er goed mee weg te kunnen rijden in Z2 maar de paarden die het, het beste doen in de sport zijn niet per definitie de beste op papier. Daarnaast heeft zij aan dat de merries met (veel) predicaat niet per definitie het beste veulen geven.

De fokker geeft aan minder belang bij het sterpredicaat te hebben dan eerder, maar gaat wel nog steeds naar de keuring. Zij dacht dat dit voor de verkoop beter was, en voor sommige klanten is dat ook zo, maar veel buitenlandse klanten zegt predicaat niets. Er wordt bijvoorbeeld bij een merrie die Z2 loopt nooit gevraagd naar hoe zij het op de keuring. Wel merkt zij dat nakomelingen uit een sportmerrie het beter doen in de verkoop dan de nakomelingen uit een stermerrie.

In haar ogen lijkt het sportgedeelte in de fokkerij het belangrijkste te worden. Ook bij merries die zelf niet actief zijn in de sport zijn de prestaties van broers en zussen net zo belangrijk en wegen deze net zo zwaar mee. Dus een sportrijke stam is net zo belangrijk of nog wel belangrijker dan de prestaties van een merrie zelf. Een sportrijke stam is dan ook een erg belangrijke eigenschap voor goede fokmerrie samen met erfelijke gezondheid en dat de merrie genetisch gezond is, geeft de fokker aan. Daarnaast is ook de werkwillegheid erg belangrijk. Wel is het sportpredicaat nog onvoldoende gespecialiseerd en geeft zij aan dat dit in haar optiek beter zou kunnen door bijvoorbeeld een sterrenstelsel, er zit namelijk een groot verschil in hoe een merrie het sportpredicaat kan behalen.

Voor deze fokker is fokken op goed karakter belangrijk, lastige paarden die zij vroeger gereden heeft wilde zij namelijk zelf niet fokken. Hierbij weet zij van haar tijd als fanatiek ruiter ook de verschillen in hengsten en wat zij doorgeven in het karakter. Belangrijk voor haar is dat het paard onder iedereen makkelijk te rijden is. Zij fokt dus ook graag Duits- of springbloed door haar paarden heen zodat ze wat koeler in de kop zijn in de ring.

Voor haar kan de keuring net de bevestiging geven van een goede merrie, of juist niet. Zij wil graag laten zien dat haar fokkerij van een bepaald niveau is. Bewijs van zie je wel ze zijn van een bepaalde kwaliteit. Als het aan haar ligt zou ze het liever alleen in de sport bewijzen, dus met de merrie het Z2 in rijden en dan laten zien van kijk ze doet het. Daarnaast geeft zij aan bereid te zijn om meer geld te investeren in een merrie met Elite predicaat als dat samenkomt met een sportrijke stam of prestatie, als het enkel Elite is heeft dit in euro's geen meerwaarde.

Interview respondent 3

Algemene informatie:

Springruiter KWPN'er in de Z

Meerwaarde sterpredicaat in de paardensport en sportpaardenfokkerij

Ruiter geeft aan absoluut geen meerwaarde te zien in het sterpredicaat binnen de paardensport. Verreweg het belangrijkste voor hem is, maakt niet uit hoe gek ze zijn, als ze maar over het hout heen willen. Daarnaast is het van belang dat de sport goed verankerd zit in de afstamming van het paard.

Een van zijn uitspraken tijdens het interview was: "Hoe gekker het paard is, hoe beter hij het uiteindelijk zal doen in de sport. Je moet er alleen even mee leren rijden."

Voor hem heeft het sterpredicaat geen meerwaarde en zal ook niet zo gauw meer betalen voor een merrie die het sterpredicaat op haar naam heeft zijn als er ook valt te kiezen voor een nagenoeg identieke merrie zonder dit predicaat.

Interview respondent 4

Algemene informatie:

Dressuurruiter verschillende KWPN'ers in het Z2.

Meerwaarde sterpredicaat in de paardensport en sportpaardenfokkerij

Ruiter geeft aan als ruiter zijnde 0 belang te hebben bij het sterpredicaat en heeft hier dan ook weinig tot geen kennis van. Zij geeft aan dat het voor haar en de keuze van een sportpaard van belang is dat het paard een goed karakter heeft en dus geen zeikerd is, zij heeft graag een paard met veel go, mag niet te schrikkerig zijn en moet goed kunnen galopperen.

Voor haar zijn kruisingen van dressuur- en springhengsten een goede combinatie. Op deze manier heb je het koele van het springpaard zonder dat je echt op de beweging in hoeft te leveren, de gemiddelde springpaarden bewegen namelijk tegenwoordig ook dressuurmatig steeds beter dan dat zij vroeger deden.

Ook geeft zij aan dat de goede bouw, vastgelegd in het sterpredicaat, op papier zou moeten bepalen of dat deze merrie goed zou moeten kunnen presteren in de sport. Maar in haar optiek is dat eerder de mindset van het paard, dus de werkwilgheid van een paard is voor haar veel belangrijker dan de fysieke aanleg om op het hogere niveau te kunnen presteren. Het is dus fijner om een paard te hebben met minder aanleg maar dat erg werkwilg is dan een paard dat de aanleg heeft maar dit niet voor je wil doen.

Bijlage III – De enquête

Beste paardensporter en/of fokker,

Hartelijk dank voor uw tijd om deze enquête met betrekking tot de meerwaarde van het sterpredicaat in de paardensport en sportpaardenfokkerij in te vullen. Voor de betrouwbaarheid van dit onderzoek is het van belang dat u actief bent in de paardensport op minimaal Z-niveau en/of actief bent in de sportpaardenfokkerij. Daarnaast is deze enquête volledig anoniem.

Deze enquête zal enkele minuten in beslag nemen en zal mij helpen om een goede conclusie te kunnen trekken over dit onderzoek. Het aantal vragen is afhankelijk van de antwoorden die u geeft gedurende het invullen van deze enquête.

Nogmaals dank!

Voor eventuele vragen en/of opmerkingen kunt u contact opnemen via:
katiadeheer@hotmail.com

Met vriendelijke groet,
Katia de Heer

Wat is uw geslacht?

- Man
- Vrouw
- Anders

Waar komt u vandaan?

- Limburg
- Noord-Brabant
- Zeeland
- Utrecht
- Gelderland
- Zuid-Holland
- Noord-Holland
- Overijssel
- Drenthe
- Friesland
- Groningen
- Flevoland

Wat is uw leeftijd?

- 20 t/m 30
- 31 t/m 40
- 41 t/m 50
- 51 t/m 60
- 60+

Bent u actief in de paardensport?

- Ja
- Nee

* Indien beantwoord met nee doorgestuurd naar de vraag: Bent u actief in de sportpaardenfokkerij?

Indien beantwoord met ja:

Bent u actief in de springsport of de dressuursport?

- Springsport
- Dressuursport

Indien beantwoord met springsport:

Op welk niveau presteert u in de springsport? (Hoogste welke van toepassing is)

- Z
- ZZ
- 1.40 m
- 1.50 m
- 1.60 m

Indien beantwoord met dressuursport:

Op welk niveau presteert u in de dressuursport? (Hoogste welke van toepassing is)

- Z1
- Z2
- ZZ licht
- ZZ zwaar
- Prix St. Georges
- Intermediaire I
- Intermediaire II
- Grand Prix

Op een schaal van 1 tot 10, hoeveel meerwaarde heeft het sterpredicaat volgens u voor de paardensport?

Schaal van 1 t/m 10

Kunt u uw antwoord toelichten?

Wat zijn voor u de belangrijkste eigenschappen bij de aanschaf van een sportpaard? (Rangschik deze van (1) belangrijkste naar (8) onbelangrijkst)

- Rijdbaarheid / karakter
- Prestaties in de sport
- Prestaties in de moederlijn
- Afstamming
- Uiterlijke kenmerken (kleur/aftekeningen)
- Predicaten gerelateerd aan de sport
- Predicaten ongerelateerd aan de sport (ster/keur/etc.)
- Geslacht

Kunt u het antwoord toelichten?

Heeft u als paardensporter belang bij het sterpredicaat?

- Ja
- Nee

Kunt u het antwoord op deze vraag toelichten?

Rijdt u een of meerdere merrie(s) met het sterpredicaat op haar naam? (Of heeft u deze gereden?)

- Ja
- Nee

Rijdt u een of meerdere merrie(s) zonder het sterpredicaat?

- Ja
- Nee

Indien een van deze vragen over het rijden van merries beantwoord met nee: door naar de vraag "Bent u bereid om meer geld te investeren in een sportmerrie die het sterpredicaat op haar naam heeft staan? (Hierbij moet u denken aan twee identieke merries waarvan de een wel het sterpredicaat op haar naam heeft staan en de ander niet)"

Ziet u een verband tussen het sterpredicaat en de prestaties in de sport?

- Ja, merries met het sterpredicaat op haar naam scoren gemiddeld genomen beter in de sport
- Nee, de prestaties van een merrie in de sport staan in mijn optiek los van het wel of niet bezitten van het sterpredicaat
- Anders, namelijk:

Bent u bereid om meer geld te investeren in een sportmerrie die het sterpredicaat op haar naam heeft staan? (Hierbij moet u denken aan twee identieke merries waarvan de een wel het sterpredicaat op haar naam heeft staan en de ander niet)

- Nee, voor mij heeft dit geen meerwaarde
- Ja, dit heeft voor mij meerwaarde en staat in verband met de prestaties in de sport
- Ja, als dit in combinatie is met het sportpredicaat of goede prestaties in de sport (Z of hoger)
- Ja, als dit de basis is voor predicaaten als Keur en Elite
- Ja, als dit de basis is voor predicaaten als Keur en Elite en in combinatie met het sportpredicaat of goede prestaties in de sport (Z of hoger)
- Anders, namelijk:

Indien beantwoord met ja,...:

Als u er een bedrag in euro's aan toe zou moeten kennen, hoeveel bent u dan bereid meer te betalen voor deze merrie in verhelijking met een merrie die dit niet op haar naam heeft staan?

- €1 tot €1000
- €1001 tot €2000
- €2001 tot 3000
- €3001 tot €4000
- €4001 tot 5000
- €5001 of meer

Indien beantwoord met nee:

Bent u actief in de sportpaardenfokkerij?

- Ja
- Nee

Indien beantwoord met nee, door naar de vraag: "Bent u op een andere wijze betrokken bij het sterpredicaat?"

Indien beantwoord met Ja:

Fokt u voornamelijk springpaarden of dressuurpaarden?

- Springpaarden
- Dressuurpaarden

Voor welk stamboek fokt u hoofdzakelijk?

- KWPN
- NRPS
- BWP
- Zangersheide
- AES
- Anders, namelijk:

Hoeveel veulens fokt u gemiddeld per jaar?

- 1 tot 5
- 6 tot 10
- 11 tot 15
- 15 of meer

Met welk doel fokt u voornamelijk? (Meerdere opties mogelijk)

- Eigen gebruik in de sport
- Verkoop
- Voortzetting eigen lijn
- Voor de topsport
- Voor de hengstenkeuring
- Anders, namelijk:

Op een schaal van 1 tot 10, hoeveel meerwaarde heeft het sterpredicaat volgens u voor de sportpaardenfokkerij?

Schaal van 1 tot en met 10

Kunt u het antwoord op de vorige vraag toelichten?

Heeft u als fokker belang bij het sterpredicaat?

- Ja
- Nee

Kunt u het antwoord op deze vraag toelichten?

Wat zijn voor u de belangrijkste eigenschappen van een goede fokmerrie? Het gaat hierbij om een merrie die actief is of actief is geweest in de sport. (Rangschik deze van (1) belangrijkst naar (9) onbelangrijkst)

- Een predicaatrijke stam
- Een sportrijke stam
- Een goede bouw
- Uiterlijke kenmerken (kleur/aftekeningen)
- Karakter
- Prestaties in de sport
- Predicaten ongerelateerd aan de sport (ster/keur/etc.)
- Predicaten gerelateerd aan de sport
- Prestaties van nakomelingen in de sport

Kunt u het antwoord op de vorige vraag toelichten?

Wat zijn voor u de belangrijkste eigenschappen van een goede fokmerrie wanneer zij zelf (door bijvoorbeeld blessure) niet actief kan zijn in de sport? (Rangschik deze van (1) belangrijkst naar (9) onbelangrijkst)

- Een predicaatrijke stam
- Een sportrijke stam
- Een goede bouw
- Uiterlijke kenmerken (kleur/aftekeningen)
- Karakter
- Predicaten ongerelateerd aan de sport (ster/keur/etc.)
- Prestaties van nakomelingen in de sport

Kunt u het antwoord op de vorige vraag toelichten

Heeft u een of meerdere merrie(s) (gehad) die in het bezit zijn van het sterpredicaat?

- Ja
- Nee

Indien beantwoord met nee door naar de vraag: "heeft u een of meerder merrie(s) (gehad) die niet in het bezit zijn van het sterpredicaat?"

Indien beantwoord met ja:

Is/zijn deze merrie(s) ook actief geweest in de sport?

- Nee
- Ja op ... niveau

Heeft u een of meerder merrie(s) (gehad) die niet in het bezit zijn van het sterpredicaat?

- Ja
- Nee

Indien beantwoord met nee door naar de vraag: "Zit er volgens u een verband tussen het fokken met een stermerrie en de prestaties van de nakomelingen van deze merrie?"

Indien beantwoord met ja:

Is/zijn deze merrie(s) ook actief geweest in de sport?

- Nee
- Ja op ... niveau

Zit er volgens u een verband tussen het fokken met een stermerrie en de prestaties van de nakomelingen van deze merrie?

- Ja, nakomelingen van een stermerrie presteren gemiddeld genomen beter dan de nakomelingen van een merrie die dit predicaat niet heeft
- Nee, ik zie geen verband tussen het sterpredicaat en de prestaties in de sport van de nakomelingen
- Anders, namelijk:

Bent u bereid om meer geld te investeren in een sportmerrie die het sterpredicaat op haar naam heeft staan? (Hierbij moet u denken aan twee identieke merries waarvan de een wel het sterpredicaat op haar naam heeft staan en de ander niet)

- Nee, voor mij heeft dit geen meerwaarde
- Ja, dit heeft voor mij meerwaarde en staat in verband met de prestaties in de sport
- Ja, als dit in combinatie is met het sportpredicaat of goede prestaties in de sport (Z of hoger)
- Ja, als dit de basis is voor predicaaten als Keur en Elite
- Ja, als dit de basis is voor predicaaten als Keur en Elite en in combinatie met het sportpredicaat of goede prestaties in de sport (Z of hoger)
- Anders, namelijk:

Indien beantwoord met ja,...:

Als u er een bedrag in euro's aan toe zou moeten kennen, hoeveel bent u dan bereid meer te betalen voor deze merrie in verhelijking met een merrie die dit niet op haar naam heeft staan?

- €1 tot €1000
- €1001 tot €2000
- €2001 tot 3000
- €3001 tot €4000
- €4001 tot 5000
- €5001 of meer

Indien beantwoord met nee:

Wat zou voor u als fokker een reden zijn om met een merrie naar de keuring toe te gaan? Buiten het behalen van de predicaaten zelf.

Bent u op een andere wijze betrokken bij het sterpredicaat? Bijvoorbeeld keuringklaar maken

- Ja
- Nee

Indien beantwoord met ja:

Ik ben ook betrokken in de volgende vorm(en):

1. Keuringklaar maken
2. Voorbrengen
3. Organiseren keuring
4. Werkzaam bij een stamboek
5. Werkzaam in keuringscommissie
6. Anders, namelijk:

Indien beantwoord met nee of na beantwoorden vorige vraag:

Als u iets zou mogen verbeteren of aanpassen aan het predicaatenstelsel, wat zou dit dan zijn?

Bijlage IV – Data deelvraag 1, overzicht gegevens van merries met en zonder sterpredicaat met de bijbehorende sportresultaten.

6-jarige merries

Naam paard	Discipline	Afstamming	Ster	Geboorte jaar	Sportresultaten
Jabule	s	Arezzo VDL x Emilion	Ja	2014	0
Jackendy	s	Action Breaker x Canturano	Ja	2014	0
Jyraja J	s	Toulon x Voltaire	Ja	2014	B
Jolanda 2	s	Don Diablo HX x Burggraaf	Ja	2014	0
Joli-Anea O.A.	s	Quaprice Z x Chin Chin	Ja	2014	L
Jolina	s	Bubalu VDL x Marlon	Ja	2014	0
Jariska	s	Entertainer x Cento	Ja	2014	0
Jasminum	s	Carambole x Padinus	Ja	2014	Z
Jetlag	s	Up to Date x Burggraaf	Ja	2014	0
Jewel's Molga	s	Ultimo x Lucky Boy	Ja	2014	0
Jodea	s	Arezzo VDL x Azteca VDL	Ja	2014	0
Joelina	s	Entertainer x Coriano	Ja	2014	M
Jallenger ZW	s	Arezzo VDL Goodtimes	Nee	2014	0
Jarezza	s	Arezzo VDL x Cardento	Nee	2014	L
Jarpina	s	Diamant de Semilly x Stakkato	Nee	2014	0
J-Balia V	s	Action Breaker x Celano	Nee	2014	0
Jessida JH	s	Tangelo van de Zuuthoeve x Iroko	Nee	2014	0
Jewel Cerise-Linn	s	Warrant x Verdi	Nee	2014	0
Jacky JHD	s	Zavall VDL x Vittorio	Nee	2014	B
Jadina	s	Canabis Z x Corland	Nee	2014	0
J'Adoure	s	Ukato x Timeless	Nee	2014	0
Jaika Soraya	s	Up to Date x Dillenburg	Nee	2014	B
J'Amea van de Osseweide	s	I'm Special de Muze x Nobel	Nee	2014	0
Jandine	s	Marius Claudius x Guidam	Nee	2014	0
Jaranna	s	El Clarimo x Goodtimes	Nee	2014	B
Jade	d	Krack C x Ulft	Ja	2014	0
Jozette	d	Dark Pleasure x Blue Hors Zack	Ja	2014	0
Just Special	d	Foundation x Ferro	Ja	2014	0
Julavsca HJB	d	Everdale x Casco	Ja	2014	B
Jeara	d	Everdale x Krack C	Ja	2014	0
Jalegrofleur	d	Negro x Gershwin	Ja	2014	B
Jade	d	Chippendale x Oscar	Ja	2014	0

Jaika Jirdonie	d	Everdale x Zardano	Ja	2014	0
Janita	d	Everdale x San Remo	Ja	2014	L2
Japke	d	Apache x Gribaldi	Ja	2014	B
Java	d	Charmeur x Ferro	Ja	2014	M1
Jerebie	d	All at Once x Wynton	Ja	2014	0
Jewel	d	Desperado x Negro	Ja	2014	M1
J'adore	d	Everdale x Don Primaire	Nee	2014	0
Jaylinn Adventure	d	Everdale x San Remo	Nee	2014	0
Jeannoux	d	Everdale x Trento B	Nee	2014	B
Jaan	d	Apache x San Remo	Nee	2014	0
JackiesJellie	d	Westenwind x Kimon	Nee	2014	0
Jackliyn	d	Alexandro P x Sierappel	Nee	2014	0
J'Un Avo	d	Lord Leatherdale x Negro	Nee	2014	0
Jackie S	d	Firestone x Flemmingh	Nee	2014	0
Jade Viola	d	Everdale x Tango	Nee	2014	L1
Jailyn-Tilia	d	Desperado x Uptown	Nee	2014	B
Japhira	d	Zardando x San Remo	Nee	2014	0
Java VDP	d	Desperado x Welt Hit II	Nee	2014	0

7-jarige merries

Naam paard	Discipline	Afstamming	Ste r	Geboort ejaar	Sportresu ltaten
Ibeau	s	Eldorado van de Zeshoek x Manhattan	Ja	2013	0
Ice Queen-Kalipso	s	Douglas x Bellagio	Ja	2013	L
Idara	s	Eldorado van de Zeshoek x Concorde	Ja	2013	Z
Ilana de Dakar	s	Dakar VDL x Silvio II	Ja	2013	0
Ileva	s	Biscayo x Indorado	Ja	2013	0
Imke S	s	Q.Breitling LS x Karlstad	Ja	2013	0
Izabella	s	Entertainer x Hemmingway	Ja	2013	Z
Ilodiena W	s	Vittorio x Quasimodo vd Molendreef	Ja	2013	0
Ivorilly B	s	O'Brien x Celano	Ja	2013	0
Ivonula-N	s	I'm Special de Muze x Voltaire	Ja	2013	0
Ivinette	s	Calido I x Vittorio	Ja	2013	B
Inique-Tarpania	s	Dallas VDL x Burggraaf	Ja	2013	0
Inemina	s	Harley VDL x Oramé	Ja	2013	L
Idirone	s	Phin Phin x Karandasj	Ja	2013	B
Iberia	s	Dexter R x Burggraaf	Nee	2013	Z

Icayenne	s	Carrera VDL x Silvio II	Nee	2013	0
Idana H	s	Modesto x Pacific	Nee	2013	0
Ienemiene	s	Indoctro x G.Ramiro Z	Nee	2013	L
Ilfonsa	s	Zambesi x No Limit	Nee	2013	0
Icammilla D	s	Casimo Z x Lupicor	Nee	2013	B
Ilivia	s	Indoctro x Burggraaf	Nee	2013	0
Ilouise	s	Don Diablo HX x Cantos	Nee	2013	0
I'm Vera	s	I'm Special de Muze x Tangelo van de Zuuthoeve	Nee	2013	0
Indy	s	Denzel v't Meulenhof x Golden Hawk	Nee	2013	0
Ingrid	s	Flipper D'Elle x Tangelo van de Zuuthoeve	Nee	2013	0
Idool	d	Chippendale x Flemmingh	Ja	2013	M2
Iemora	d	Lord Leatherdale x Negro	Ja	2013	0
Ilandra	d	Desperado x Jetset-D	Ja	2013	Z1
Ilian	d	Charmeur x Sandreo	Ja	2013	L2
Ixi G	d	Dream Boy x Uptown	Ja	2013	0
Izieola	d	Dream Boy x Jazz	Ja	2013	Z1
Ivana Daula GR	d	Desperado x Don Primaire	Ja	2013	L2
Inez-S	d	Apache x Welt Hit II	Ja	2013	0
Indian Rose	d	Apache x Wolkentanz II	Ja	2013	0
Impressive Charmeur	d	Charmeur x Krack C	Ja	2013	0
Ilya A.S.D.	d	Apache x Westpoint	Ja	2013	0
Ilusja B	d	Davino V.O.D. x Gribaldi	Ja	2013	Z1
Ilola	d	Lord Leatherdale x Sir Sinclair	Ja	2013	0
Ibayley	d	Davino V.O.D. x Jazz	Nee	2013	0
Ichada RB	d	Davino V.O.D. x Discovery	Nee	2013	M2
Identique AB	d	Everdale x Tuschinski	Nee	2013	L1
Iezo-Nijke W	d	Ampère x Riverdance	Nee	2013	0
Ilanda	d	Sorento x Zuidpool	Nee	2013	M2
Iliade	d	Charmeir x Tuschinski	Nee	2013	0
Imca-Warina	d	Rousseau x Jetset-D	Nee	2013	B
Ilona	d	Zardando x Hofnar	Nee	2013	0
Iliyahsara	d	Davino V.O.D. x Elegant	Nee	2013	0
Idolina	d	Wynton x Special D	Nee	2013	0
Iandra D	d	Apache x Johnson	Nee	2013	0
I Rose	d	Charmeur x Zhivago	Nee	2013	L2

8-jarige merries

Naam paard	Discipline	Afstamming	Stier	Geboortjaar	Sportresultaten
Hadinka	s	Canabis Z x Tangelo van de Zuuthoeve	Ja	2012	0
Hakuna Matata	s	Baltic VDL x Damiro	Ja	2012	L
Haline	s	Warrant x Burggraaf	Ja	2012	B
Haminka Blue TN	s	Mr. Blue x Calvados	Ja	2012	M
Happybell	s	Falaise de Muze x Upgrade	Ja	2012	0
Harr�tte	s	Insahallah de Muze x Voltaire	Ja	2012	0
Haya P.B.	s	Vigo d'Arsouilles x Heartbreaker	Ja	2012	0
Heat of Nova H	s	Ustinov x Kojak	Ja	2012	0
Hollywood	s	Quasimodo Z x Gran Corrado	Ja	2012	L
Hymne	s	Vittorio x Caretino	Ja	2012	0
Hoy	s	Zirotto Blue VDL x Corland	Ja	2012	0
Hilary R	s	Canabis Z x Berlin	Ja	2012	Z
High Flyer	s	Charisma x Now or Never M	Ja	2012	M
Hibylle-S	s	Glasgow-W v h Merelsnest x Goodtimes	Ja	2012	B
Habibi D.Z.I.D.W.J	s	Verdi x Viceroy T	Nee	2012	M
Hafinette	s	Calido I x Vittorio	Nee	2012	0
Hakita J	s	Harley VDL x Corland	Nee	2012	L
Halitha Sheila	s	Quality Time x Furore	Nee	2012	0
Hanna	s	Tolan R x Hamilton	Nee	2012	Z
Happy Lise R & D	s	Eldorado van de Zeshoek x Carthino Z	Nee	2012	0
Harmantica -H	s	Quality Time x Burggraaf	Nee	2012	M
Harona	s	Indoctro x Goodtimes	Nee	2012	0
Hatinka	s	Singapore x Namelus R	Nee	2012	L
Havana	s	Biscayo x Hagedoorn	Nee	2012	L
Havanna Terma	s	Cantos x G. Ramiro Z	Nee	2012	0
Haya	s	Action Breaker x Corland	Nee	2012	B
Haline GS	d	Charmeur x Mantovani	Ja	2012	0
Hamara	d	Johnson x Goodtimes	Ja	2012	0
Happy Girl	d	Charmeur x Painted Black	Ja	2012	0
Hazzila	d	Apache x Jazz	Ja	2012	0
Hester	d	Sandreo x Goodwill	Ja	2012	0

Hidallisto M.H.	d	Astrix x Montecristo	Ja	2012	0
Hill Top	d	Apache x Jazz	Ja	2012	0
Hindyra	d	Special D x United	Ja	2012	0
Hirginia	d	Silbermond x Scandix	Ja	2012	L1
Honeybee	d	Chippendale x Concorde	Ja	2012	L2
Humora	d	Bretton Woods x Rubinstein I	Ja	2012	Z1
Hydjendy O	d	Jazz x Rousseau	Ja	2012	0
Hyacint	d	Cachet L x Polansky	Ja	2012	M1
Hacarina G	d	Uphill x Wellington	Nee	2012	0
Hachi	d	United x Belisar	Nee	2012	L2
Hailee T-A	d	Charmeur x Rubiquil	Nee	2012	0
Hailey	d	Wup x Ferro	Nee	2012	0
Hailey-Jade	d	Amazing Star x Goodtimes	Nee	2012	B
Hajouti	d	Johnson x Obelisk	Nee	2012	M1
Halantha	d	Westenwind x Olivi	Nee	2012	0
Hamira	d	Zhivago x Negro	Nee	2012	0
Hamora	d	Charmeur x Krack C	Nee	2012	0
Hanna	d	Astrix x Niagara	Nee	2012	L1
Hanneloes	d	Santano x Metall	Nee	2012	0
Hanninde S	d	Bretton Woods x Sandro Hit	Nee	2012	B

9-jarige merries

Naam paard	Discipline	Afstamming	Ste r	Geboortjaar	Sportresultaten
Gaga-B	s	Eldorado van de Zeshoek x Nonstop	Ja	2011	L
Garddorette-J	s	Corland x Casanova	Ja	2011	0
Gbuberth	s	Van Gogh x Wolfgang	Ja	2011	0
Golga H	s	Cantos x Animo	Ja	2011	L
Gossimijne	s	Indoctro x Gran Corrado	Ja	2011	0
Grace	s	Bustique x Voltaire	Ja	2011	0
Gwendoline	s	Ukato x Hold Up Premier	Ja	2011	0
Goldwin	s	A'Lee Spring Power x Wellington	Ja	2011	0
Glendorette-W	s	Azteca VDL x Nimmerdor	Ja	2011	0
Geville	s	Diarado x Berlin	Ja	2011	M
Gecella	s	Zambesi x Verdi	Ja	2011	M
Gambia-S	s	Zandor Z x Vermont	Ja	2011	Z
Gerlinde C.N.	s	Clinton x Chin Chin	Nee	2011	M
Gerlottie B	s	Verdi x Ircorlando	Nee	2011	L
Gabriëlla	s	Campbell VDL x Vegas VDL	Nee	2011	0

Galant	s	Advance x Dillenburg	Nee	2011	0
Gallorette	s	Querly-Elvis x Apple Juice	Nee	2011	B
Game Ready	s	Spartacus x Clinton	Nee	2011	L
Garite	s	Caremba de Muze x Oklund	Nee	2011	0
Gaya	s	Vleut x Vainqueur	Nee	2011	0
Gealba VDL	s	Bugatti VDL x Galoubet A	Nee	2011	0
Geneve	s	Ustinov x Tangelo van de Zuuthoeve	Nee	2011	0
Genova	s	For Money Z x Holland	Nee	2011	B
Gently Gerdine NJ	s	Contact v/d Heffinck x Lux	Nee	2011	M
Gerdiena	s	Boss x Matterhorn	Nee	2011	0
Gerdina	s	Tinka's Boy x Neckar	Nee	2011	0
Geisha	d	Uphill x Riverman	Ja	2011	L1
Georgia SQBS	d	Uphill x Cabochon	Ja	2011	M2
Giddy Up Go Donya	d	Zhivago x Gribaldi	Ja	2011	0
Gilanta	d	United x Gribaldi	Ja	2011	0
Git Odette W	d	Totilas x Obelisk	Ja	2011	0
Gitania	d	Furst Romancier x Lux	Ja	2011	L2
Glossy	d	Apache x Grand Cru	Ja	2011	0
Godesch	d	Uphill x Jazz	Ja	2011	B
Godiva Lady	d	Totilas x Donnerhall	Ja	2011	0
Gold Strike W	d	Johnson x Dayano	Ja	2011	0
Grace Kelly	d	Furst Romancier x Daddy Cool	Ja	2011	Z1
Grande Vedet	d	Bretton Woods x Rubin Royal	Ja	2011	Z1
G-Star	d	Briljant x Ferro	Ja	2011	M1
Gadorijke L	d	Andretti x Krack C	Nee	2011	M2
Gaia Liliane	d	Oscar x Donnerschlag	Nee	2011	0
Gaiareina	d	Tango x Gribaldi	Nee	2011	L1
Galadriël	d	Lord Leatherdale x Royal dance	Nee	2011	Z1
Galant	d	Sandreo x Samber	Nee	2011	0
Gamaika F	d	Oscar x Inspekteur	Nee	2011	L1
Ganilla	d	Tango x Gabor	Nee	2011	0
Garena	d	Amazing Star x Nimmerdor	Nee	2011	M2
Garola V	d	Briljant x Ferro	Nee	2011	0
Ge Noortje.W	d	Johnson x Hofnar	Nee	2011	0
Gecenika	d	Breezer x Scandic	Nee	2011	0
Geisha Z	d	Uphill x Lingh	Nee	2011	Z1

10-jarige merries

Naam paard	Disciplin e	Afstamming	Ster	Geboorteja ar	Sportresultat en
Fanessa	s	Carambole x Guidam	Ja	2010	0
Faya Lobi	s	Ukato x Creool	Ja	2010	B
Feloma	s	Padinus x Burggraaf	Ja	2010	0
Ferdina	s	Ustinov x Kojak	Ja	2010	Z
Finita	s	Ukato x Ekstein	Ja	2010	M
First Lady	s	Veneur x Monaco	Ja	2010	0
First Lady Blue	s	Zirotto Blue VDL x Marlon	Ja	2010	0
Flo V	s	Van Gogh x Tenerife VDL	Ja	2010	Z
Fluoriet K	s	Upgrade x Numero Uno	Ja	2010	L
Frederike G	s	Ultimo x Voltaire	Ja	2010	L
Frodea	s	Indorado x Corland	Ja	2010	0
Friata-S	s	Classe VDL x Quite Capitol	Ja	2010	B
Fireball	s	Padinus x Numero Uno	Ja	2010	L
Félizida	s	Azteca VDL x Fruhling	Ja	2010	0
Fabiana 2	s	Indoctro x Wolfgang	Nee	2010	B
Fabiola	s	Zavall VDL x Kroongraaf	Nee	2010	0
Faillanta VDV	s	Vaillant x Flipper	Nee	2010	0
Faithfull SL	s	Roven x Wellington	Nee	2010	L
Fallenger N	s	Chello III VDL x Tygo	Nee	2010	0
Famke	s	Ultimo x Marlon	Nee	2010	0
Fanabelle-S	s	Opium x Quasimodo Z	Nee	2010	0
Fanita V	s	Chello III VDL x Goodtimes	Nee	2010	0
Farahdina	s	Unaniem x Silvio I	Nee	2010	0
Faranta	s	Warrant x Montreal	Nee	2010	L
Faysina	s	Carolus II x Burggraaf	Nee	2010	0
Feline di Menta	s	Vainqueur x Niveau	Nee	2010	0
Faludine	d	Zizi Top x Farrington	Ja	2010	0
Fanieta	d	Tango x Farrington	Ja	2010	0
Fayette A	d	Vivaldi x Gribaldi	Ja	2010	0
Farena	d	San Remo x Farmer	Ja	2010	0
Fleur	d	United x Jazz	Ja	2010	L1
Florence L	d	Gribaldi x Zevanaar	Ja	2010	0
Florida VD	d	Oscar x Cabochon	Ja	2010	M1

Fokina II	d	Sorento x Sandreo	Ja	2010	0
Forté P.V.	d	Jazz x Ferro	Ja	2010	L2
Fowanda	d	Uphill x Flemmingh	Ja	2010	B
Furiosa	d	Rousseau x Flemmingh	Ja	2010	0
Folymbria L	d	Londonderry x Ferro	Ja	2010	0
Florieta ZS	d	Ampère x Jazz	Ja	2010	L1
F.E.I. Begins-W	d	Schumacher x Obelisk	Nee	2010	B
Fairytale	d	Rhodium x Gribaldi	Nee	2010	B
Fairytale	d	Uphill x Krack C	Nee	2010	Z1
Falarien HWS	d	Uphill x Jetset-D	Nee	2010	0
Fanora	d	Oscar x Ferro	Nee	2010	0
Farah	d	Undigo x Ferro	Nee	2010	Z1
Faramunda	d	Florencio x Sultan	Nee	2010	0
Faranise-H	d	Negro x Burggraaf	Nee	2010	Z1
Faroline	d	United x Chronos	Nee	2010	B
Fatou	d	Westenwind x Pion	Nee	2010	0
Favottie H	d	Metall x Ultrazon	Nee	2010	0
Fay D	d	Westpoint x Junior STV	Nee	2010	0

11-jarige merries

Naam paard	Discipline	Afstamming	Ste r	Geboortjaar	Sportresultaten
El Shakira E	s	L'Esprit x Elcaro	Ja	2009	B
Elisaloma	s	Canturano x Sam R	Ja	2009	0
Ella	s	Verdi x Cantos	Ja	2009	0
Elrona	s	Whitesnake x Hemmingway	Ja	2009	0
Eriana	s	Douglas x Murano	Ja	2009	Z
Erlinde	s	Berlin x Calido I	Ja	2009	B
Etoile	s	Zapatero VDL x Johnny Boy II	Ja	2009	M
Evita	s	Odermus R x Ekstein	Ja	2009	0
Evita	s	Vleut x Manhattan	Ja	2009	0
Evita V	s	Numero Uno x Calvados	Ja	2009	0
Estrella B	s	Corland x Wisconsin	Ja	2009	0
Ermette	s	Indorado x Sam R	Ja	2009	M
Emmie	s	Tangelo van de Zuuthoeve x Epilot	Ja	2009	M
Emke HBC	s	Cantos x Voltaire	Ja	2009	0
Ebalia V	s	Saros van 't Gestelhof x Celano	Nee	2009	0
Edwina	s	Marlon x Tenerife VDL	Nee	2009	B

Elandra VL	s	Corland x Lux	Nee	2009	0
Elderika VL	s	Vegas VDL x French Buffet	Nee	2009	B
Eldora	s	Ultimo x Lancelot	Nee	2009	0
Elicole M	s	Silverstone x Sydney	Nee	2009	Z
Eline	s	Veron x Ahorn	Nee	2009	L
Eline	s	Vigaro x Burggraaf	Nee	2009	0
Elkaya Eliannie H	s	Numero Uno x Goodwill	Nee	2009	0
Elsludine S	s	Indoctro x Kenwood	Nee	2009	L
Emke L	s	Lord Z x Acord II	Nee	2009	0
Emmelien	s	Cornet's Prinz x Armitage	Nee	2009	0
Edelweis	d	Winningmood x Bismarck	Ja	2009	0
Eden	d	Zhivago x Royal Dance	Ja	2009	M2
Elona	d	Zhivago x Kroongraaf	Ja	2009	M2
Elvira	d	Vivaldi x Furst Heinrich	Ja	2009	0
Emarilla	d	Jazz x Wellington	Ja	2009	L1
Emerald	d	Sandreo x Nairobi	Ja	2009	M1
Empire	d	Tuschinski x May Sherif	Ja	2009	Z1
Erin	d	Wynton x Argus	Ja	2009	L1
Escada	d	Santano x Kennedy	Ja	2009	0
Esme Ludine S	d	For Romadour x Flemmingh	Ja	2009	0
Evening Star	d	Amazing Star x San Remo	Ja	2009	0
Evie	d	San Remo x Flemmingh	Ja	2009	L2
Evilana	d	Metall x Havidoff	Ja	2009	0
Early Rose	d	Westenwind x Jazz	Nee	2009	Z1
Early Spring	d	Sir Oldenburg x Flemmingh	Nee	2009	0
Easter Edition	d	Vivaldo x Jimtown	Nee	2009	Z1
Easy Dancer	d	Zizi Top x Oscar	Nee	2009	0
Eau de Fleurs	d	Johnson x Havidoff	Nee	2009	0
Ebel	d	Vivaldi x Ferro	Nee	2009	0
Ebony & Ivory	d	Valeron x Gribaldi	Nee	2009	0
Eclair van de Panhove	d	Johnson x Balzflug	Nee	2009	M1
Edelweis	d	Sandreo x Fruhling	Nee	2009	0
Efiana	d	San Remo x Welt Hit II	Nee	2009	0
Ehnlay	d	Tuschinski x Gribaldi	Nee	2009	M1
El Diva	d	Westpoint x Wellington	Nee	2009	M1

Bijlage V – Antwoorden toelichting op vraag: 'Op een schaal van 1 tot 10, hoeveel meerwaarde heeft het sterpredicaat volgens u voor de sportpaardenfokkerij?'

1. Paarden moeten over een correct exterieur beschikken. Het Ster-predicaat zegt wat over de correctheid van het exterieur, de beenstanden en de belijning van het paard.
2. Ik wil ook een paard zien dat er goed gebouwd en functioneel uitziet. Ik ga er van uit dat de jury leden dat ook willen.
3. We merken dat in snelheid verkoop
4. Ze kijken vaak ma predicaat in de fok
5. Ster predicaat geeft een indicatie van de kwaliteit van de merrie, welke belangrijk is om de keuze te maken of je wel of niet met de merrie wilt fokken
6. Sportresultaat is het belangrijkste voor ons
7. Meerwaarde is afhankelijk van gebruiker van het paard
8. Een veulen van een ster of liever nog keurmerrie is makkelijker te verkopen
9. Je hebt qua exterieur toch een goed paard.
10. Misschien geeft het een onervaren fokker iets richting wat een iets betere is maar het verschil is vaak zo klein dat het ook verwarrend kan zijn, een stermerrie hoeft lang geen goed paard te zijn voor de sport
11. Exterieur draagt maar beperkt bij aan het gestelde doel, het moet functioneel zijn om doel te bereiken
12. Heb erg veel ervaring in de fokkerij. Maar voor veel fokkers is het oog van een keurmeester belangrijk.
13. De sportprestaties zijn leidend in onze fokkerij, maar met een sterpredicaat heb je een soort kwaliteitsgarantie
14. Een stermerrie geeft aan dat het een correct paard is.
15. Mensen zijn wel gevoelig voor behaalde predicaten en men ziet dat je er iets voor doet of wilt doen
16. Het geeft een paard een hogere economische waarde, en geeft de potentiële kwaliteit van een paard weer
17. Bied mogelijkheden en zegt iets over correctheid
18. Een sterpredicaat wil niet zeggen dat de paarden ook in de sport kunnen functioneren. Bij het ster predicaat kan er weinig van de instelling en het vermogen worden gezegd, wat belangrijke eigenschappen zijn voor de sport. Evenals de ruiter en de kansen die het paard krijgt. Door merries met een ster predicaat in te zetten voor de fokkerij mag men ervan uitgaan dat zij wat toe kunnen voegen aan de springpaardenfokkerij
19. Predicaatrijke lijnen is mooi om te hebben, wordt ook graag gezien en verkoopt ook beter
20. Fokkerij draait voor een groot gedeelte om paarden met predicaten
21. Wij zijn 20 jaren geleden voor het laatst naar een sterkeuring geweest. Toen kreeg onze merrie de hoogste punten van de dag. Ook is deze merrie als hoogste beoordeeld bij een merrietest. Daarna is ze elite sport springen geworden. Het kost je veel geld en geeft ons niet meer informatie over het paard. Je kunt prima zelf een paard beoordelen. Hierbij hebben wij niet een predicaat nodig. Wel is het predicaat prestatie mooi bij het kwpn. Al moet daar de regelgeving wel van aangepast worden. Er is een groot verschil tussen het fokken van 1 m paard met 2 z paarden of 3 paarden die 1.60 hebben gesprongen. In onze hogen is dat een groot verschil en dat moet je terug kunnen zien in het predicaat
22. Het predicaat op zich heeft nagenoeg geen waarde, maar geeft bij kwpn wel de indicatie dat: het een correct, en normaal bewegend paard is met een redelijke aanleg voor springen
23. Geen meerwaarde
24. Sterpredicaat geeft geen meerwaarde voor sportprestaties
25. "Topruiters kijken niet naar de uitslag van prijskampen"
26. Ster geeft aan dat correctheid in orde is

27. Uiteindelijk gaat het om de sport en de aanleg van een paard als sportpaard. Veelal ligt dit met het sterpredicaat in lijn maar niet altijd. Paarden die nu een lage score hebben kunnen over een paar jaar door ander jureringsstelsel wel eens Hoge ogen gooien (neem Jovian, hier zelfs in dezelfde tijd maar wel ander jureringsstelsel). Niet iedereen kan zelf een paard beoordelen en heeft bevestiging nodig via een sterpredicaat.
28. Misschien is zou ster wat dichterbij keur moeten komen uiteindelijk. Maar zeker goed om hiernaar te kijken!
29. Voor een goed sportpaard is het van belang dat het korrekt is en over goede basisgangen beschikt. Het sterpredicaat is daarin de eerste stap. Voor fokpaarden mijnsinziens echter nog onvoldoende.
30. Bij een stermerrie weet je dat de gemiddelde exterieur waarde goed was, en de merrie voor beweging en exterieur goed of boven gemiddeld gescoord heeft. en dat de merrie zo goed als correct is
31. Ster pre geeft achtergrond info
32. Ook hier gaat het voor mij niet om de predicaten, maar om leuke sportpaarden te fokken. Karakter, eerlijkheid, betrouwbaarheid als sportpaard zijn voor mij belangrijker dan predicaten. Ik ga dan ook bewust nooit met mijn paarden naar een keuring.
33. Sportvererving vind ik belangrijker. Het gaat er immers om hoe ze in de sport presteren.

Bijlage VI – Uitwerking antwoorden toelichting op vraag: 'Heeft u als fokker belang bij het sterpredicaat?' onderverdeeld in springpaarden- en dressuurpaardenfokkers.

Springpaarden:

1. Ja, geeft fijne merrie aan
2. Ja, de veulens uit een ster of keurmerrie zijn makkelijker te verkopen
3. Nee, goede afstammelingen is vele malen belangrijker
4. Ja, merrie is dan aantoonbaar een beter paard
5. Ja, paarden moeten over een correct exterieur beschikken.
6. Ja, het zegt soms iets meer over de bouw en het type paard.
7. Nee, het is natuurlijk leuk als je paard het ster predicaat heeft, maar niet meer dan dat. De uiteindelijke doorslag in de sport of bij verkoop zijn de prestaties en de gezondheid van het paard.
8. Nee, interieur is belangrijker dan exterieur om doel te bereiken
9. Ja, altijd een meerwaarde. Maar voor de handel niet belangrijk.
10. Ja, het predicaat geeft op papier aan dat het paard beter dan het gemiddelde van de populatie is
11. Ja, het geeft een indicatie. Dus nee invullen is niet terecht!

Dressuurpaarden:

1. Ja, ik heb elite merrie... dat wil je "gewoon " is bevestiging
2. Ja, bijdrage een preferent predicaat voor de moeder en predicaten in de stam, voordeel bij verkopen merrie
3. Ja, Anders kan je je andere predicaten niet halen
4. Nee, wij trainen en verkopen sportpaarden
5. Ja, Veulens liggen meer in de lijn van verwachting bij verkoop dan degene die dat niet zijn (zeker als t paarden betreft die niet onder het zadel mogen, dan is afstamming&predicaten dus belangrijker)
6. Ja, Prijs bij verkoop
7. Nee, ik fok voor mezelf, alleen als ik het veulen zou verkopen had ik er belang bij.
8. Nee, fokken voor eigen gebruik
9. Nee, Het gaat om goede paarden fokken. Daarbij kijk je naar het paard en wat daarbij past.
10. Ja, wij proberen tot de hoogste predikaten te komen
11. Ja, voor mij kan het een positieve bevestiging geven.
12. Ja, bevestiging van eigen mening. Verkooptechnisch
13. Ja, het ster predikaat is voor de verkoop van veulens een meerwaarde, zo weten kopers dat de moeder bovengemiddeld is

Bijlage VII – Uitwerking toelichtingen op vraag: "Op een schaal van 1 tot 10, hoeveel meerwaarde heeft het sterpredicaat volgens u voor de paardensport?"

1. Voor d3 sport niet zo. Voor t fokken wel.sport predicaat vind ik wel een belangrijk deel
2. Een paard moet exterieurmatig goed in elkaar zitten voor de sport
3. Geeft een directe indicatie van de kwaliteit van het paard of meerdere paarden binnen een stam
4. het heeft voor mij niet meerwaarde om een paard te kopen. Een paard is ook goed zonder predicaten. Vind het leuk om predicaten te halen . De keur meester heeft mijn smaak niet qua beoordelen paard. Hij heeft geen vaste lijn in het beoordelen van elk paard. Ook word er niet gekeken naar oudere fokmerries. Die worden behandeld als een 3 jarige. Dus veel waarde hecht ik er niet meer aan
5. Het geeft informatie over de mogelijkheden mbt exterieur en beweging (in de sport). Daarentegen kan een paard op een klein mankement geen ster worden verklaard terwijl ze hier op sportief niveau geen hinder van hoeft te ondervinden.
6. Het is voor mij geen must dat een sportpaard ook predicaten heeft, dit zegt niet zoveel over de manier van lopen onder het zadel
7. Een van mijn paarden heeft geen afstamming, en de andere voor de helft. Hierdoor komen ze niet in aanmerking voor een ster predicaat, en toch lopen ze op Z1 en Z2 niveau. Een predicaat heeft daarom naar mijn inziens geen enkel effect op de sport prestaties van een paard.
8. Ster predicaat is een indicatie maar er zijn erg veel factoren waarom een merrie wel of niet ster wordt. Dat zou objectiever meetbaar moeten zijn.
9. Geen toegevoegde waarde voor de sport
10. Paarden met een beter exterieur kunnen vaak het werk beter aan. Dat we dat in de fokkerij nastreven is wel goed. Wil niet zeggen dat t voor de sport betekend dat paarden die ster zijn ook beter presteren.
11. Betrouwbaarheid van correcte bouw en veelal info over moederlijn
12. Wij merken dat nakomelingen interessanter worden gevonden naarmate meer predikaten
13. alle paarden die ik in het z he gereden waren zonder een enkel predicaat, ik heb daar nooit hinder van ondervonden.
14. Niet elk paard met een ster is per definitie geschikt voor de sport. Ook paarden zonder ster kunnen heel goed presteren.
15. voor mij persoonlijk niet. Ik fok niet
16. Het zegt iets over de correctheid van het paard. Het blijft alleen waardevol als het selectief gegeven wordt. Sterpredicaat zegt niet alles voor de sport, karakter is niet vast te leggen in het predicaat, maar voor de sport wel zeer belangrijk
17. Voor mij is het niet erg belangrijk voor de sport. Bij aankoop kan het wel een beeld geven van de kwaliteit van het paard.
18. Ik ben hier neutraal in
19. Een predikaat zegt veel over de merrie en dus wat ze (mogelijk) doorgeeft aan een veulen. Persoonlijk vind ik het sportpredikaat ook belangrijk. Dan heb je een werkwillige merrie en daar in Nederland zou veel meer op karakter gefokt moeten worden.
20. Vind het belangrijker dat het in de moederlijk minimaal zit dan in het paard zelf
21. Voor de sport is een predicaat onbelangrijk. Voor de verkoop is deze wel belangrijk.
22. Er is duidelijk verschil qua beweging tussen een stamboek merrie en een ster merrie. Een nog duidelijker verschil zie je bij een keur merrie. Zelf prefereer ik dat ze hierbij ook PROK zijn. Gezondheid staat voorop. Dus een elite merrie heeft mijn voorkeur.
23. Bevestiging
24. Paard hoeft niet perse een sterpredikaat te hebben om hoge dressuur te kunnen bereiken
25. Een ster predicaat is leuk, maar persoonlijk hecht ik meer waarde aan sport/prestatie

26. geen enkele waarde voor een sportpaard
27. Ster predicaat staat voor een paard met correct fundament en goed model
28. geen meerwaarde
29. Ster heeft ook met correctheid te maken en dat bevordert ook de prestaties
30. Voor de sport is het predicaat niet perse van belang. Een paard dat geen ster predicaat heeft behaald kan alsnog een zeer goed sportpaard zijn. Echter kan er bij een paard dat het ster predicaat heeft wel aangenomen worden dat deze functioneel gebouwd is en vrij al een goede sprong heeft laten zien op de keuring.
31. Prestatie telt hoger. En dan moet je elite hebben
32. Tegenwoordig gaat alles om de concoursen en dus om de sport, de keuringen en de 1 moment meetmomenten zijn dus veel minder belangrijk omdat je geen enkel paard kan beoordelen vanaf 1 moment!
33. Voor de fokkerij vind ik het handig te weten wat een paard bereikt heeft en wat nakomelingen na zouden kunnen leven.